

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרו שהו'ף לפניו ק'עז'מי
עז'מים ולנצח נצחים (אשר בחל).

למוד יומי

ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא
בעריכה מפארת מונקדת ומפסקת

פרשת וילך תשפ"א-פ"ב

היכל הקודש קרית ברסלב ליבערטי
Heichal Hakodesh Kiryas Breslev
181 Huschke Road
Liberty NY 12747

היכל הקודש בארא פארק
Heichal Hakodesh
Boro Park
1011 41 Street
Brooklyn NY 11219
1-718-384-1652

היכל הקודש וויליאמסבורג
Heichal Hakodesh
Williamsburg
27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
1-718-384-1652

היכל הקודש קרית יואל
Heichal Hakodesh
Kiryas Joel
8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
1-845-243-0563

היכל הקודש קרית יואל
Heichal Hakodesh
Kiryas Joel
8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
1-845-467-5299

היכל הקודש מאנסי
Heichal Hakodesh
Monsey
32 Dolson Road
Monsey NY 10952
1-347-733-7551

**היכל הקודש ברסלב
בלומינג גראוו**
Heichal Hakodesh
Blooming Grove
24 Merriewold LN S
Monroe NY 10950
1-845-238-0804

נדפס ע"י קרן הדפסה היכל הקודש
181 Huschke Rd. Hurleyville, NY 12747
718-387-2691

www.BreslevCenter.com

צו הערן די הערליכע שיעורים
פונעם ראש ישיבה שליט"א רופט:

**חיוזק פאר די
אידישע שטוב
212-444-9169**

**קול
ברסלב
212-444-9191**

ביצה. פרק ראשון – ביצה דף ה עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזליץ)"
 ריג
 תוספות

1 ונתקלקלו הלויים בשרי – תמיד של בין הערבים, שאמרו בו שירה של חול, שהיו סבורים
 2 שלא יבאו עוד, היום חול, וכשכאבו, נמצא שהוא קדש. ובשל שחר אין טעות, דבהנמי
 3 של שחר אפילו הוקדש החדש קודם הקרבתו – שיר של חול היו אמורים, לפי שחברו
 4 השנים אין הערים מותרות לכא כל כך. על המנחה – עד הקרבת המניח של בין הערבים.
 5 אבל לאחר נבאן – אמרו היום היו אין מערב,

6 ומונין מיזם המחרת ליום הבפורים וסוכות. ואם
 7 באו ערים מן המנחה למעלה, אף על פי שאף
 8 מונין למועדו מהיום, לא מזולתין ביה באר
 9 אלא גומרין אותו באיסורו, כאשר
 10 הוחרר ער המנחה ממלאכה – כן נהגין וגומרין
 11 אותו בקדושתו. אלמא: תחילה עשייה שני ימים
 12 לראש השנה אפילו בבית דין היה, ולא מספק,
 13 שהרי רזאי שני טוב למחר, ואף על פי כן תקט'
 14 לעשותו. שמע מינה. קודם הבנים ומצותן היה
 15 לעשותן בבאו ערים אחר המנחה. והרחיקים יש
 16 עליהם לעשותן בבל שנה, שנא יבאו ערים
 17 אחר המנחה ורדי קדושתו אחת. ואין כאן לומר
 18 ממה נפשך חד מביניהו חול – דשמא אין כאן
 19 חול, אלא שניהם קדש. אמר רבה – גרבי,
 20 מתקרב רבן יוחנן בן זבאי – שחזויהו חורב
 21 ליעשה. לקבל ערותן כל היום ולקדש יומם –
 22 נמצא שחזי ארץ בית דין עושין שני ימים. והרחיקים יש
 23 העשים שני ימים – אי אלא מספק, שאין
 24 יודעין אם נתקדש ביום שלשים אם בשלשים
 25 ואחד, והרי קן שסאר יום טוב של גלויה, וביצה
 26 שגולה בזה מותרת בזה ממה נפשך, דרדי
 27 מביניהו חול, ולרב **ושמואל קשיא** מביניהו –
 28 דקתני דחור הדבר ליעשה. הא לו את לחו –
 29 לבני ארץ ישראל שששין יום אחד – ומותרת,
 30 אבל לדידן בני גולה – אסורה. שהרי עריין אין
 31 עושין שני ימים. ועודו כבתחילה מפני אותה
 32 תקנה הראשונה, לא מפני ספק. הלכך, הואיל
 33 ולא פסקו מאצלנו משתחלטו – אין להקל
 34 ולומר אין נעלמו לא מפני תקנה ראשונה אלא מפני הספק, וביצה מותרת – הא לא
 35 אמרינן, דכיון דלא פסקה אותה תקנה מאצלנו שנה אחת לעשות יום אחד – עריין
 36 באיסוריה ראשונה עמדת, ליהותם כיום ארוך. חיי דבר שבכנין – ביצה זו נאסרת בקרבן
 37 שבמינו וגמרי לעשותן עשן ימים קדושה אחת אם לא באו ערים לפני המנחה, וכל
 38 העשים שני ימים – מתמתן כן עשה, שנא לא באו ערים לבית דין קודם המנחה. צריך מנין
 39 אחי – שימנן לך ויתחידו. ולקמן פרבינן: ביצה מי אתסרא בבנינו? והלא לא נמנא אלא
 40 על קבלת ערות. ובהיותה חור בו רבן יוחנן ויתחידו. **מנא אמינא** לה – דכל דבר דנאסר
 41 במנין צריך מנין אחר להתירו, ואפילו אידע דבר שאתה יכול להתרות בו היתר, ולומר:
 42 את תקנת מנין הראשון עומדת, כי בא – אפילו הכי אסור עד שיתירוהו בפרוש בקרבן
 43 הבמים. לך אמור להם – לקמן מפרש שלח הכי ליה ליק, ואימר במשך שיהיב – לקמן מפרש.
 44 **ותניא** – נמי דצריך מנין אחר להתירו. ברם רבני – שאמרה תורה "קדש הלוים" (ויקרא
 45 טו) וגמרינן "קדש" מניעש שני, ורביב ביה "קדש" – וכל מעשה הארץ מורע
 46 הארץ מפני העיץ וגו' (שם כו) – שצריך להעלות תפירות לירושלים, או לפירות
 47 ולהעלות הדמים לירושלים. ותקנו חכמים במהלך יום אחד לכל דבר שלא פידוהו, אלא
 48 הפירות עצמן ונעלמו אחר להתירו, ופלוני פסק. כמי לעשה שוקי ירושלים בפריות.
 49 במורה לוד – היינו בני לוד לירושלים בתוך מהלך יום. דהא אמרינן לוד בתוך מהלך יום
 50 מן הגזר, נמצא מרחוק חין לוד לירושלים, בניבצה מרבין" (ברכות דף להא.) יש
 51 פלוטא: לא חין בני גוט ערבי, וחד חין כרם רבני. להפקידו.

להפקידו

להתיר חרם. ומלא כתיב הכי – שמע מינה גבי תשמש צריך להחיר, משום דכתיב "אל תגשו אל אשה וגו'" דמשמע עלימה, כי היכי דאסר להם קודם מן תורה שלשת ימים. אבל
 תרומת משמימי לזמן, עמי כבר הומן – ממילא עבר, ואין צריך היתר.

ונתקלקלו הלוים בשרי. התקינו שלא יהו מקבלים

את הערים אלא עד המנחה. ואם פאו ערים מן
 המנחה למעלה – נוהגין אותו היום קדש, ולמחר
 קדש. אמר רבה: מתקנת רבן יוחנן בן זבאי ואיקף
 ביצה מותרת. דתני: משתרב בית המקדש התקין רבן
 יוחנן בן זבאי שיהו מקבלין ערות החדש כל היום.
 אמר ליה אביי: והא רב ושמואל דאמרי תרתייהו ביצה
 ואת אמרת לה רב ושמואל? ולרב ושמואל קשיא
 מתניתין? אמר להי, הא לך, והא לך, ורב יוסף אמר:
 אף מתקנת רבן יוחנן בן זבאי ואיקף ביצה אסורה.
 מאי עמינא? הוי דבר שבכנין, וכל דבר שבכנין צריך
 מנין אחר להתירו. אמר רב יוסף: מנא אמינא לה –
 דכתיב "לך אמור להם שבו לכם לאהליכם", ואמרי:
 בבשוקי היבל הטהו יעלו כהר". ותניא: כורם רבנן הוה
 עולה לירושלים מוקףד יום אחר לכל צד, וזו היא
 תחומיה: עלת מן הצפון, ועקרת מן הדרום, לוד
 מן המערב, וירדן מן המזרח. ואמר עולא ואיתימא
 רבא בר בר חנה אמר רבי יוחנן: מה טעם? פרי
 ירבה שוקי ירושלים בפריות. ותניא: כורם רבנן
 הוה לו לרבי אליעזר במורה לוד בצד כפר מבי,
 ובקש

1 בשיר של בין הערבים מיירי שאמרו שיר של חול, שלא היו
 2 סבורים שיבאו ערים אותו יום ותנו אותו יום חול, וכשכאבו לאחר המנחה
 3 נמצא שהוא קדש. אבל אינו אמר בשיר של שחרית שאמרו של חול במנין של שחרית,
 4 שהרי אפילו באו קודם הקרבת המניח של שחרית היו אמורים שיר של חול. כאמרינן בראש
 5 השנה, לב' (ושם) לפי שרוב הענים לא היו
 6 ממחרין כל כך לבא. והקשה רבי פריי: והאיכא
 7 לקלקל גבי מסופין, ואמאי לא חשו אלא על
 8 עבודת התמיד? דכשכאבו ערים מן המנחה
 9 ולמעלה באו קודם הקרבת התמיד, ואם כן איתן יוסף
 10 להקריב המוספין, דכתיב "והקריב עליה חלבי
 11 השלמים" ודרשינן (ומט לא): עליה השלם כל
 12 הקרבתו בלוק, שאין קרבן קרב לאתריהו תמיד, ו
 13 דאפילו לא באו קודם הקרבת התמיד, מכל
 14 מקום ממוספין קרבין, והדיבא דלא אפשר – שאנן,
 15 מידי דהוי אמחוסר כפורים בעיפ' שמביא כפרות
 16 למזבח, ואמאי כפורים כפורים בעיפ' שמביא כפרות
 17 פשוט בערב. דכתיב אמרינן בפ' "תמיד נשחט"
 18 (פסחים נו.) ושם.) ועוד יש לומר: דאית ששה
 19 דרביס ורדי עשה הדשלתה, משום דאית טפס.
 20 דכתיב אמרינן בתמיד נשחט" (ג' נ"ט.) דאית
 21 עשה דפסח דענשו כרת, ורדי עשה הדשלתה
 22 דאית ענוש כרת. ויש מפרשי דמעדיקא איתו
 23 התמיד מוחתם: אלא לאי ערים – דאת תמיד,
 24 ואם יבאו – דהא מן המוספין, ואחר כי יביאו את
 25 התמיד ושאר קרבנות, ולא נחריא, דאיכא בדיא
 26 התיב דאמרו שיר של חול עם תמיד של בין
 27 הערים. **הא** לו חת לודו – פירש בקמתו: בני
 28 ארץ ישראל שמקדשן החדש על פי הראיה,
 29 ואין שושן קדש יום אחד, ועופמיס עושין שני
 30 וכשכאבו ערים מן המנחה למעלה, ושאין בשביל
 31 תקנת רבן יוחנן בן זבאי, ואין עושין אלא יום אחד
 32 אף כשכאבו ערים מן המנחה למעלה, ואפילו
 33 כשהיו עושין שני ימים כגון שלא באו ערים – הרי
 34 דוא מחמת ספק, והרי לן שתי קדושות, לפי שאין יום מחמת המנחה, לפיכך היתה מותרת
 35 לוק. אבל לנו חוצה לארץ – אסור, שהרי עדיין הם עושין שני ימים כבתחילה, ואם כן לא
 36 אשתיי לוק מפני תהקנה, הואיל והתחילו לעשות שני ימים ולא פסקו בשום פעם לעשות
 37 יום אחד – עריין הם עומדים באיסורן ליהותן כיום ארוך, ולא נימא דמחמת ספק קן עושין,
 38 דאין יודעין אם באו ערים אם לאו – אלא מחמת המנחה קן עושין, כיון דלא נשתנה כל
 39 המנחה, ואם אתמיה לרבי יוסי דאמר בעירובין (ט"א, ושם) גבי שני ימים של ראש השנה
 40 נולדה בראשון – אסורה בשני, דהא רבי יוסי דאמר ישראל הוא לאחר חורבן, ואם כן שתי
 41 קדושות קן, ואמאי ביצה אסורה? ואין לומר דהיינו קודם חורבן, דהוה קדושה אחת – דאם
 42 כן מאי נפקא מינה? מאי דהוה הכי ותימא דהייני לאחר חורבן, והא דביצה אסורה היינו
 43 לבני בבל, ולדיהוה קדושה אחת קן? או אינו, דרבי יוסי מאריך ישראל את תקת מילתא בשביל
 44 בבל ויש לומר: דקדושה רבי יוסי מקודם חורבן קאמר, ואין להקשת מנין אותה הוה. הואיל
 45 ואשמועינן ספק דגם עתה שיקה, לאחר חורבן, לבני בבל.
 46 **בל** דבר שבכנין צריך מנין אחר להתירו – שיהו רוצין לומר: נאכאן דאיתן חומות
 47 שעושין לזמן, עד פסח או עד מנחה, דכי יגיע חומן – צריך מנין לתחיר את החרם,
 48 אף על פי שבער חומן, דהא הרי הבא. דהקדושה בתוך הוא אסר להם משמימי שבביל נגון
 49 תורה, וממילא דיענין דלאחר שלשה ימים דנתנה תורה דומותין, ואף על פי כן תחיר להם.
 50 ולא היא. דהבא אין כאן שום זמן, דקרא דהיו כנונים לשלשת ימים וגו' (שמות יט) –
 51 המיטו עצמכם לרבי שיהיה לטוף שלשת ימים. דכי תהיב" (וי' כנונים) שלשת ימים בלא
 52 למד' של "ולששת ימים" היינו מוכיח לקמן; כרי לעשה שוקי ירושלים צריך מנין
 53 לתחיר חרם. ומלא כתיב הכי – שמע מינה גבי תשמש צריך להחיר, משום דכתיב "אל תגשו אל אשה וגו'" דמשמע עלימה, כי היכי דאסר להם קודם מן תורה שלשת ימים. אבל
 54 תרומת משמימי לזמן, עמי כבר הומן – ממילא עבר, ואין צריך היתר.

1 ובקש רבי אליעזר להפקירו לעניים – ואם אתמר: לא אסבר קדושה ראשונה קדשה
2 לשעתה ולא קדשה לתמיד לבא – אם כן מה הירושלמי עניים בזה? הוא דתי צריכין
3 לפירות קודם אבילה, שדרי לא היה חומה לירושלם, ולא דתי מילין אבלו בשום מקום
4 רק לפירות קודם אבילה ויש לומר: פירש ר"ש נחא, ופרש קדושה ראשונה אליבא

5 דרבי אליעזר קדשה לתמיד לבא – אם כן מילין
6 העניים להביא פירות לירושלם ולאכלן של מלא
7 פריה. אי נמי אפילו ליל לא קדשה לתמיד לבא
8 – מכל מקום הוה מרזיחין העניים, דהא הקדש
9 שות מנה חשולו על שותה פרישה מחולל, ואפילו
10 לתחילה, בזמן הזה, כדאייתא בערבין (כטא, א).
11 **מברך** כתיב גם הגאון הבכיר אירעו וגו' –
12 פירוש: מכדי כתיב "אל מול חדר הוא"
13 המשמע: כל זמן שהוא בחייתו, בקדשה;
14 שכנינה שרידה עליו דוקא – אסור, אבל נסתלקה
15 שכנינה – מותר. אם כן "במשוך הויביל" למה לי?
16 ואם אתמר: הוא "אל מול חדר הוא" בלחיות
17 הארוכות כתיב, ו"במשוך הויביל" נאמר קודם לכן,
18 בלחות הראשונה, ואי לא במשוך הויביל – לא
19 שמעינן שריותא בלחות הראשונה; ופרש
20 בקונטרס: שלא נסתלקה שכנינה ממנו מיום
21 תורה עד דום שהוקם המשכן, ועד בעשרים באייר
22 בשנת השניט עניביל הענן, וגו' אם כן שריותא
23 ד"במשוך הויביל" לא הוה עד שנת עשרה,
24 נאמר כבר "אל מול חדר הוא" המשמע מינה
25 שריותא, כדפרש"י, כך שיטת הקונטרס, ודחק
26 הוא, דהא "במשוך הויביל" משמע שום בו ביום
27 דמתוך הויביל תחתיו ללכות בלמשוך הויביל, שלא
28 הוה קולות רק בלחות הראשונה בסיון, ואם כן,
29 ליכא למימר שריותא ד"במשוך הויביל" לא היה
30 עד השנת עשרה. ועוד: כן מהדהא משמעמ
31 הוה ברהיא דבשרישיה, אם כן אבי צריך עינן
32 אורי להחירו, מידי דהוה אחרמות לאורי המן,
33 כדפרישית לעיל. כל נראה לי דבי פירוש: זה
34 שמע במשוך הויביל וכו' למה לי? הלא לבא הכי
35 יש להחיר מסברא, דהא לא אסר להם לעלות
36 אלא שום שכנינה, ואם כן ממילא משתייר
37 כנסתלקה השכינה. והא דקאמר מכדי כר – ודו
38 שלא אתמר בהמשוך הויביל אתי למעשר
39 כשיפסקו הקולות, אף על פי לא נסתלקה
40 שכנינה עיין, דהאי התיירא אל היה שמעינן
41 ממילא מסברא, והשתא לא תפושטידי – הא
42 לא אפשר לומר, ומכדי כתיב "גם הגאון הבכיר
43 אירעו" בלחות הראשונה, אף על פי שלא היה
44 שום קולות – ומסתמא אורי חרין נמי בדרבותי
45 הראשונה, אנסתי לכך זמן שכנינה כרד אפילו
46 כשיפסקו הקולות כמו באחרונה. אם כן "במשוך
47 הויביל" לא בא לחתוי (אלא כשיפסקו הקולות,
48 שנסתלקה) שכנינה. והאי התיירא שמעינן ממילא מסברא, אלא שמע מינה שצריך מנין אורי
49 לחתוי.

50 **מי** לא מודה רבן יוחנן בן זכאי ב' הדיים קדש ולמחר קדש – ואם אתמר: הוא היה עצמו
51 תקן לקבל עדות החרש כל היום; ופרש הקונטרס: הני מילי לענין שמונין המועדות
52 מיום הדיאן ואפילו באו לאורי המנחה. אבל מלעשות יום שני קדש – לא נעקרה תקנה
53 ראשונה ממקומה. וקשה: דמנין ליה סדר הבקשות לענין מועדות לחוד, הא לעין יום
54 שוב הוה יום שני בני קדשה, אם כן הוה אביעה אסורה ואינא: כיון שדתקין שיהו מקבלין
55 כל היום – אם כן כדוהו עושין שני ימים הם מספק, ושתי קדושות ניתו, ובעצה מותרת
56 לכך אביר כפירוש רבנא, ודרי: מי לא מודה שאם לא באו כר, ומכל מקום קשה:
57 דכיון דכאי באו – אם כן הוה שני ימים מספק, ואם כן שתי קדושות ניתו ובעצה מותרת ויש
58 לומר דכאי פירוש: שאם לא באו עידי עד סמוך לחשבו, ומדי החשק, ולא היה שדות
59 ביום כדי לקבל עוהמו, ומכל מקום דוהו יוקלעו עינינו מלאכא אורי שישן – אלמא דקדושה אחת נישו. והא דאמר התקינו שיהו מקבלין עדותן כל היום – היינו היכא באו עיני
60 ביום או קודם המנחה או לאחר מיד, והשתא דאתיה להכי אין לחמוק גרסת הספרים אם באו עידי וכו' כדפריש"י, ומכל מקום יש לישב פירש ר"ש, ודקשיא אי מנא ליה סדר הבקשה, הכי
61 פירוש: מי לא מודה רבן יוחנן בן זכאי וכו' כיון קודם חורבן, דהיי קדושה אחת, ואם כן, גם לאחר חורבן נמי, כשהיו עושין שני ימים כמו קודם חורבן – הם קדושה אחת.
מבמות

5 **ובקש להפקירו לעניים. אמרו לו תלמודיו: רבי! בכר
6 נמנו עליו חכירי והתיירו. מאן חכירי? – רבן
7 יוחנן בן זכאי. טעמא – דבמנו, הא לא נמנו – לא.
8 מאי "ואומר"? הכי קאמר: מכדי כתיב "היו כוננים
9 לשלשית ימים אל תגשו אל אשה" – "לך אמור להם
10 שובו לכם לאתחילכם" למה לוי? שמע מינה: כל דבר
11 שבמנין צריך מנין אחר לתירו. וכי תימא: למצות
12 עונה הויביל דאתא – הא הגאון והבכיר אלי ירעו אלי מול
13 ברך, מכדי כתיב "גם השמן והבקר אלי ירעו אלי מול
14 הך הרהו", "במשוך הויביל" למה לוי? שמע מינה:
15 דבר שבמנין צריך מנין אחר לתירו. וכי תימא: הני
16 מילי – בראורייתא, אכל בדרבנן לא – תא שמע:
17 פרם רבעי, והא פרם רבעי דרבנן וקאמרי ליה: בכר
18 נמנו עליו חכירי והתיירו. וכי תימא: ביצה נמי
19 אמנו עליה רבן יוחנן בן זכאי ושרייה, כי אמנו –
20 אעדות, אביצה – לא אמנו. אמר ליה אבין: אמנו ביצה
21 במנין מי תיאי? ביצה בעדות תליא מלתא, אהסר
22 עדות אהסר ביצה, אשתי עדות אשתי ביצה. רב
23 אדא ורב שלמן, תרייהו מבי בלוחית, אמרי: אף
24 מפתקת רבן יוחנן בן זכאי ואילך ביצה אסורה. מאי
25 טעמא מודה רב יונה בית המקדש, ויאמרו: אשתי מי
26 לא אכלנו ביצה ביום טוב שני, השתא נמי נקבל.
27 ולא ידעו דאשתקד שתי קדושות הן, והשתא קדושה
28 אחת היא. אי הכי, עדות נמי לא נקבל, מאי טעמא
29 מודה רב יונה בית המקדש, ויאמרו: אשתי מי לא
30 קבלנו עדות הירושלמי כל היום פולו, השתא נמי נקבל.
31 הכי השתא?! ההם עדות מסורה לבית דין, ביצה
32 לכל מסורה. רבא אמר: אף מפתקת רבן יוחנן בן
33 זכאי ואילך ביצה אסורה. מי לא מודה רבן יוחנן בן
34 זכאי שאם באו עידי מן המנחה ולמעלה שלקטוהו
35 אורו היום קדש ולמחר קדש? ואמר רבא: הלכתא
36 פותיה דרב בהני תלה, בין לקילאי בין לחומרי, אמר**

1 לפירושו והלעלות דמיו, ואף על
2 גב דלארד חורבן הוה – קסברי: קדושה ראשונה קדשה לשעתה וקדשה לתמיד לבא,
3 ועריך להעלות הפירות או דרמיס. ונחא דהא דרבי אלעזר שוק
4 ליתא לתקנתא קמייתא. ואף על גב דרבי אלעזר שוק
5 ירושלמי על דהוה, וכין דרבה – מה לנו
6 לעשה לצורך הנימא: אפילו הכי צריך מנין,
7 מאי יאמר – כלומר: כיצד אנו למדין מן
8 המזיקא ראשון, ולמה נאמר שנים, הכי קאמר
9 – כך למד מן הראשון; מכדי כתיב "היו כוננים
10 לשלש ימים אל תגשו אל אשה", וממילא
11 אישירו בתשמיש אתו שלשה ימים שקבלו
12 את התורה, למה ליה לארדו ולמיתו לרשות
13 לשוב לאתחיליה, דהיינו תשמיש שבט מינה –
14 הואל וקדושא בריך אתי אסור – כיצד למשיחיה
15 הואל ופיח בדיא, והוא חרין לכל דבר שבמנין,
16 וכי תימא – כלומר: וקרא ד"במשוך הויביל"
17 דלוי? הנה מנייה – להכי ביה הוה וליף מהתם,
18 דהכי קאמר לך, וכי תימא דהאי "שובו לכם"
19 לא למשיר תשמיש, דהא ממילא משתי, אלף
20 לעוותן לשוב במצות המגלך על כרון, שלא
21 לערות ענת נשותיהן. תא שמע – ובא:
22 "במשוך הויביל" – שישמוך בהתכלי כשנתן מן
23 החר, ויאריך התוקע את קולו כמנחה התוקע
24 באחרונה. לשון אחר: "במשוך הויביל" –
25 שימשוך התוקע מלתקו. דכדי מפרש לה
26 במבילתא: "במשוך הויביל" – בספוק הויביל
27 מכדי כתיב – בלחות הארוכות "איש לא
28 יעלה עמו" וגו' (שמות דל) מסיפיה דאורי, אף
29 "אל מול חדר הוא" – כל זמן שהוא בחיית
30 קדושה, ושכנינה עליו – אסור, אבל נסתלק
31 שכנינה – מותר, שבענין ממילא. למה ליה
32 לארבורי שריותא בהדיא בלחות הראשונה,
33 ולמורי נסתלקה שכנינה – במה יעלו, והלא לא
34 נסתלקה שכנינה ממנו מיום מתן תורה עד אחר
35 בחדש שהוקם המשכן, ועד בעשרים באייר
36 שנעלה הענן. ודהו ליה ללמוד הוה כשמתלקה
37 מ"אל מול חדר הוא", ומסתמא נענית (כטא, א)
38 נמי מהדהא קרא ליפתי, רבניא וכו' יוסי אומר
39 לא מקומן של אדם מכבוד, אלא אורי מכבד
40 מקומן, שכל זמן שהשכינה היתה כרד אמרה
41 תורה "גם הגאון הבכיר אירעו" וגו', נסתלקה
42 שכנינה – אמרה תורה "במשוך הויביל המה יעלו
43 ברהי, הלכך, למה ליה לכתוב בהדיא המה
44 יעלו ולא אישירו ממילא מדוקא דהוה
45 ההוא שמע מינה צריך מנין אורי להחירו כו'.
46 וכו' מילי בראורייתא – באיסור שיצא מפי
47 הגבורה הוערכו לשמוע הוה פניו, לא בענין שריותא בהדיא, אמר
48 מכללא. תא שמע ברם רבי – דהא דרוערץ להעלות פירות עצמן במהלך יום דרבנן
49 הוא, וקא בעי מנין, ואף על גב דאיכא למשתייה מכלל, וכי תימא ביצה נמי וכו' – השתא
50 הדר רב יוסף לאסוקי מלתא, דאמר אף מתקת רבן יוחנן בן זכאי ואילך ביצה אסורה.
51 ביצה במנין מי חוי – כלום תחברה במנין הראשון לאסורה מותרת ביצה ובקשה
52 ותחזור תקנה ראשונה, שלא לקבל עדות אלא עד המנחה. ספריה לבית דין – אין
53 נוקלין לרם אלא בית דין, והם יודיעו טעמו של דבר, ולי טעם. לכל פסורה – ליד הכל
54 היה אהא, ואין הכל בית דין, ואין ליה לישאל, וטומכיל עד מתנן, מי לא מודה ב' כי על גב דתקן
55 לקבל עדות חרשי כל היום לחיות מנין למעדות מן הראשון, אפילו באו עידי לארד
56 המנחה, אבל מלעשות יום טוב שני – לא נעקרה תקנה ראשונה ממקומה.
57 אמר

ביצה. פרק ראשון – ביצה דף ו עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזלץ)"
ר"ן תוספות

אמר רב מת כיום טוב ראשון ב' – מת המוטל לקבור, אם יום טוב ראשון הוא וכו'.
מת שאין בן בביתו – לענין ביצה לא והקלו ביום טוב בני דרשא השנה להשוות לשל
גלויה, דאלו ראש השנה – נולדה בזה אסורה בזה. אף בבבצה – נולדה בזה מותרת בזה.
דפאי תעתיך – לאסרה בשני לרחוקי מבית דין. ויפלא מעבידי ליה לאילול – בתקנה

הראשונה, למנות מיום שבו ולעשות אותו יומה.
כגון שלא באו עד יום שלשים ואחד. מיתה.
עורא ואיך יבוי – ואף על פי שתקנה לא אירע
שבאו עדים מן המנהג והעסק חוץ מאותה
הפעם, ועדיין לא נתקנה. האי נדקט מימיה
עורא – משום דבימינו עבריהו, דכתיב בעורא
(נחמיה ח) "וביום השני", ובראש השנה משתעי.
לא אמרי – דתעסקו בו ישראל. אלא דאשתרי
ומתירא וישל סירתא. אסא – תוסק זה מניחך
– על מנת מה, לכבודו. דאיכא הכרי – אומה
רעהה שהיו בימי פרסיים, ובזמן מן ישראל
לעשות מלאכתו, וביום טוב היה נדקט מתן על
ידי שאומרים להם: יום טוב הוא. ואם ירוא
אותם מקברי מתיהם – יוכיפו אותם למלאכה,
הוא גלמא דאמרין לעיל – אתו צורך המת,
שהרי יש לו תרכיבן אחרים כל צרכו. שאם
צריך לו – מאי אפילו דקאמר? הא אמרין ביום
טוב שני תעסקו בו ישראל, ותוסק זה הצבת
טוב החוץ הרכיבין, הלכך על כרחו בגלמא
שאני צריך לו מידיה, דומא דאסא דשרי
למנויה, וקא משמען על דאף על גב דטרסא
דלא צריך הוא, אלא משום כבודו עשין לו
יורת מדאי – מלכת לעשות לו, כיון דלגבי מת
כחול שויה רבנן. חייה – רבינא לרב אשי הוה
עצוב. בישן; אמאי עצוב מר. אמר ליה
הוא אוהבי ירכיב בשלישין – לא השהבתי,
כלומר לא הכנתו לי ערובי ובשילין, לאפת
ולכבל מיום טוב לשבת. דתנן לקמן (ט"ז)
עשה אדם בתשיל מערב יום טוב לשבת ערב.
האידין – מלכת לראשון, הווא חמישי ערב.
ועל תניא הוא אומר: אם היום הוא חול ולמחר
קדש – ליה ערוב, ואם היום קדש ולמחר חול –
אני צריך ליה. פי אסר – דהרי הם ביום ארוך.
ושניהם ערב. אמר ליה פרסדי – לרבינא
מנודרעי ליה תוחביה למר, פפרוש שמעי ליה
מיניה דלא סבר לנודרעי. רב מרדכי הלביד
של רב אשי היה, כדאמרינן בסוטה (מ"ג)
לזיה לרבו עד פרסה. רב מרדכי אליהו לרב אשי
כו, הואיל ומתיר לעצמו – בלידתו הווא נשטא.

מ'ימות עורא ואיך לא מעינו אלול מעשר – ואם האמה האמרין בערובין (לט"א ושם)
דרכי יוסי אסר הכיזה שנולדה (בראשון ביום) השני, ואם בן הכיז פליגי נהרעי
ארכי יוסי שהוא תנאי: יש לומר: דלרבי יוסי אסור אי אתרמי, ונהרעי אמרי דלא אתרמי.
יום טוב שני לבי מת כחול שויה רב אפילו מעינו ליה גלמא פפרוש למינו ליה אסא –
ותנא: דבעמדי קטן (ח"ג ושם) אמרין אין צורחין
כוכין מביעה, וקא משמען צדוק וזו מלאכה וי
לומר פפרוש רבינו תנאל, פדריש שהיו רזילין
לצפור הרבה ביחד כדי שהיו מומנתו כשיבאו
מתים, ועל זה קאמר צורחין אמרין בעמדי לצורך
אחר המועד. והאידין דאיכא חברי הישינן
פירש רש"י: שכופין לישראל לעשות מלאכה,
וכשהוא יום טוב מניחין אותם, ואם היה רזק
שיקברו מתיהם – יכופרו אותם לעשות מלאכה.
והשתא כחן הזאן קשא תרבי – מותר, ואין לומר
שצריך קמי ארז לותריה, דכיון דהוה תעסעם משום
השתא, ונתבר חתשמן – עבר השעם. הכי נמי
אמרין גבי מים מגולין דאסורין קמי נשא שחה
מתן, ועכשיו שאין נחשים מצויין בינינו – אט
שוחין אותם אפילו לכתחילה, אף על פי שהוא רבר
שבמנוח, ומכל מקום, רבינו תם היה אסר. ומעשה
שהיה במלארן שמת אדם אחד ביום טוב שני
ורשע להסתקן בו לקבור, רבינו תם היה אסר.
לחיה להם: בני בשכר איתן בני תורה, ואמת נמי
תורה: כדאיתא בשבת (קלט"ב ושם) שלא לקבור
מת ביום טוב שני משום לזאן בני תורה נניה,
ואת לזלוהי ביה. אבל רבינו יצחק אמר דאין
זה זמין, דלא לענין דרבה דברים אשכנתא
דאין בני תורה, כדאיתא ביבמות (מו"א ושם)
וחזרו דקא אבלי תורוסו שלדקי גוים אסר להם,
תרכיבין: וקא נאלכ כמו שהוא חי, וכל שהוא
נאלכ כמו שהוא חי – אין בו מעשה בשלוי גוים,
ומענין שלא היה בני תורה. ואן אט אנו חוששין
ברבי, הוה דקימאן על רכל שהוא נאלכ כמו שהוא
חי – דאין בו מעשה בשלוי גוים. הדר רבנו יצחק
אומר דלא דמי, דשאני הכא דבבצה הוא אוכל
ביתו, ולא אושא מלאת. אבל לקבור מתים
בפרדסיא, אושא מלאת, ואין נובן לתרמי. ועוד
אמר רבינו תם: דרזמן היה נמי יש חוששין שחן
שבעדיים למלכות לעשות מלאכה, נובן לקבל
תוס ולחשתקט בעריכיהם. הלכך, אם ירוא
שיתעסקו לעשות מלאכה בנות – יוכיפו אותם
לעשות מלאכה למלכות.

אפרוח שנולד ביום טוב וכו' – כדאן לומר
דאתרמי שנפתח עיניו היום, דאי לא נפתח עיניו – קיימאן על דאפילו בחול אסור.
הואיל ומתיר עצמו בשחיטה – פירש רש"י: מתיר עצמו בלידתו הווא נשטא, אבל אדם
לידתו היה אסור, וכיון דאתקן לשחיטה – אתקן נמי לענין מוקצה. ותמה: למה
לדו לשמואל רבי יוחנן דק עמנא: תיפוק ליה משום דלית לוד מוקצה. כדאמרין פרק מ'
שחשתיך (שבת קנ"ג) דשמואל תעריי רובי יוחנן כרבי שנעטן סכניא להו שי מרבי. וקא
קאמר טעמא אפילו לרבי יודנה דאית ליה מוקצה שרי מאי טעמא, ולכך צריך האי
טעמא. אי נמי: איצטרך אפילו לרבי שמעון דלית ליה מוקצה, דומדה בראי מוקצה דרבא,
דהוי כגורוהו דצמקין. דכתיב מוכח בשבת (מ"ג), **וכ'** מין זה לעגל שנולד מן הטרפה
– דהתם לא מצי למימר הוואיל ומוכן רובי אמו. דהא אמו טרפה הווא נשטא. ותמה: והא
מוכן הוא דאמרין בחולין (ע"ה), דבן פקועה נותר בארבעה סימנין בשחיטת אמו או בירידיה, ואם כן יכול להודישו שני בדיע אמו וישתנו, וידיה מוכח בראי גונאן ויש לומר: דקאמר גמרא
אליבא דרבי אושעיא. קמבעינא ליה התם בחולין (ע"ה) אם נותר בן פקועה בארבעה סימנין, אי נמי, יש לומר: הוואיל ולכתחילה אין לו לשחטו כן היא גונאן אשוי לבי לראות, מדי דהא
אשוחת לרבי (שם י"ג), דאסור לכתחילה – לא מקרי מוכן, ועוד יש לומר: דהתם מיירי ארבעה שכלו לו חדשיה, והבא מיירי בלא כלו לו חדשיה עד היום, ואם כן היה מוכן היום, הוואיל
ענין השמשת לא אחי חי.

מוכן

השתא

מה שלא היה ראוי לצנוט – אף מוקצה היתר את עצמו בלידתו. דבגו דאתקן הוא אתקן
להא. לעגל שפלו ביום טוב – דתניא לקמן שסותרו בו ביום לרבי הבל. מוכן אבנ אב
– בעודו בתוך מעיה, אם נשחטה הוא נזכר. הירפשה – בגו אסור אם נמצא
בתוכה, דעירוב קמי אמו הוא. והואיל ובשחיטה אמו אבא לא אכלה, וכו' נולד ביום טוב
מן הטרפה – ביום טוב למימר הוואיל ומוכן אבנ אמו, אפילו ליה בשחיטת עצמו מותר
לשחטו ולאכלה, דלא אשכחן מאן דאסר. כלכלים – דבין השמשות היתה אמו עומדת
לכך, אבל אפרוח שבקליפה – אינו עומד לאבילות כלבים, ואף לא היה ראוי, הלכך נולד
הוא.

1 **השתא** מוכן לאדם לא היה מוכן לבדמה דתן וכו' רבי יהודה כו' לפי שאינו מוכן.
 2 ותמיה: הכי וכו' מוכן לאדם אדרבה. לא היה מוכן לאדם. דבין השמשות לא מצי
 3 שחית לה - דשמנת הוא שבת, והכא מוכח מהכא דמוכן לאדם לא היה מוכן לכלבים: על
 4 כן נראה להרבינו יעקב דגם: אם לא היה נבל ממועם טוב. ולא נראה. דהא בהדיא
 5 אמרין לליל רגבי בעה מוכן. דקאמר גבי נבל.
 6 דסחם לן תנא כרבי שמעון וכו'. ומייתי דין משנה.
 7 ויש לומר: דשפיר מרייז בשבת. ומייתי מן הדתו.
 8 דאי לא אשמעינן כי אם גבי שבת - לתני: רבי
 9 יודיה אומר אם לא היה נבל מערב שבת
 10 אסורה. ותו לא. והייתי יודע דאסורה משום
 11 מוקצה. ואמאי היה צריך לתינוח לפי שאינו מן
 12 הדמוקין אם אין ענין לשבת, דהא שמעינן לה -
 13 תנוח ויש לומר: וכו' טוב. ופירושא וכו' דהא שפיר
 14 דהה מוכן לאדם בין השמשות, משום דמוכן
 15 לאדם לא היה מוכן לכלבים. ותמיה: דהא דתנן
 16 בשבת (מבב. ושם) אם לא נתנו כל חתה רב
 17 בשבת לקבל בו שטן, ואם נתנו מבעוד יום -
 18 מותר. ואין נאמתי היינו לפי שאינו מן הדמוקין.
 19 היתם מאי דרשינן מן הדתו. ולא שייך לכותי לה -
 20 טובו ויש לומר: והיתם נמי מוכין מן הדתו. אף על
 21 פי שבעה הורכב - אסור אחריו כן לפי שאינו מן
 22 הדמוקין. דהרב רבנו יעקב מוקיביל תרוי. דשפיר
 23 מייזי דוקא לענין שבת. ואף על פי כן מוכח שפיר
 24 דמוכן לאדם לא היה מוכן לכלבים. דאי סלקא
 25 דעתך מוכן לאדם היה מוכן לכלבים - אם כן
 26 בערב שבת מבעוד יום. אם היה מוכן לאדם - היה
 27 מוכן ביום שבת. ורבי לכלבים. ורבי לאדם היה
 28 מוכן לכלבים. אם כן כשהשחך וקדש היום. אף
 29 על פי דבשחלה דבנה אדרה. שאינה ראיה
 30 לאדם שמוכן בכל מקום היה מוכן לכלבים
 31 מבעוד יום. ויכין שדוקיה מוכנת להם - והבנה
 32 לא שנתלק בקדוש היום.
 33 **מוכן** לכלבים היה מוכן לאדם דעתה דאיניש
 34 אבל מרזי דחזי ליה - וקשה: דאם כן
 35 אפרוחי נמי יהי מותר. שמוכן לכלבים ויש לומר:
 36 דתנינן מוכן בעומה. וזה אינו עמוד לכלבים.
 37 **עגל** שנולד ביום טוב מותר - ותמיה: מכל מקום
 38 דהי אסור משום נולד. כמו ביצה: ויש לומר:
 39 דהא דאמר דשייך למסר נולד - היינו דוקא
 40 ברבז מאכל. דמיאי פדיות ותרשין ומשקין
 41 שובג. אבל בעלי חיים - לא. **ביצים** גמורות
 42 מותרות לאכלן בחלב - וקשה: דהא אמרין
 43 בעריות (פרק ה' משנה א') ביצת נבילה. כל
 44 שכמה נמכרת בשוק - בית שמאי מתיירין ובית
 45 הלל אסורין. והבא דכתיב מותר לאכלן בחלב: ויש
 46 לומר: דטעמא משום דבער עוף בחלב מדרבנן,
 47 ואפילו בית הלל מודו. דהא דאמרין בעירובין
 48 (מבב. ושם) אפילו ביצתא בכוחותי לא לשהר
 49 איניש במקום רביה. מאי קא משמע לן פשיטא: והאיכא בסמוך רבי יעקב דאסור לומר: רבלי עולמא מודו רביעיני גמורות מותרות לאכלן בחלב. וטעמא דבית הלל דאסרי ביצת נבלה
 50 דהיינו משום דמרינן אטו ביצת טרפה. כדאמרין בעריות: ומודים בבית טרפה שחיא אסורה. מפני שהיא גוילה באיסור. ובי' תימא קא משמע לן בברייתא מאי ולא אשמעינן במשנה
 51 מירש רשי: וזיל לנו רבי, והואיל לא סתם לן במשנה הכי. דהברייתא משובשת. דרבי לא שניא רבי חייא מנין ליה. ותמיה: אם כן מאי פריך דהא נולדה אסורה. לא בית שמאי ולא בית
 52 הלל: ואמאי דודד נפשי לאוקומה אליבא דתנאי. הואיל ומשובשת היא: על כן צריך לפרש דכתיב: ובי' תימא קא משמע לן בברייתא מאי ולא אשמעינן במנותיק. כלומר, מאי ששייך
 53 במנותיק קתני בהרייתא. דאי לא תנא אלא מנתיקין - הייתי אומר שמתירין בית שמאי דוקא כשנולדה. אבל בעמי אמה היו מודים דאסור. ופריך: תנינא. דאדרבה, נולדה תמורה יותר
 54 ממנעי אמה. ואתאי נמי בבית הלל וכו' דבמעי אמה דרבי וכול שריא. **מני** לא תבית שמאי ולא בבית הלל - ואינו יכול לפרש דקתני בברייתא מה ששייך במנותיק. דהא סלקא דעתך
 55 עכשיו שנולדה תמורה ממנעי אמה.

1 **השתא** מוכן לאדם לא היה מוכן לכלבים. **התנין**:
 2 **מתהנתא את היתלעוין לפני התקמה**, ואת הנבלה לפני
 3 **הקלבים**, רבי יהודה אומר: אם לא היה נבלה נבלה
 4 **מערב שבת** - אסורה. לפי שאינה מן הדמוקין. מוכן
 5 **לכלבים היה מוכן לאדם? אמר ליה**: אין, מוכן לאדם
 6 - לא היה מוכן לכלבים, דמאי דחזי ליה לאיניש לא
 7 **שרי ליה לכלבים**. מוכן לכלבים - היה מוכן לאדם,
 8 **דבעיה דאיניש אפל מרזי דחזי ליה**. תניא פותיה
 9 **דרב, תניא פותיה דשמואל ואיתימא רבי יוחנן**. תניא
 10 **פותיה דרב, עגל שנולד ביום טוב** - מותר. אפרוחי
 11 **שנולד ביום טוב** - אסור. ומה הפרש בין זה לזה?
 12 **זה - מוכן אגב אמו בשחיתה**, וזה - אינו מוכן אגב
 13 **אמו**. תניא פותיה דשמואל ואיתימא רבי יוחנן: עגל
 14 **שנולד ביום טוב** - מותר. ואפרוחי שנולד ביום טוב
 15 **מותר**. מאי טעמא - זה מוכן אגב אמו וזה מתיר
 16 **עצמו בשחיתה**. תני רבנן: אפרוחי שנולד ביום טוב -
 17 **אסור**. רבי אליעזר בן יעקב אומר: אף בחול אסור,
 18 **לפי שלא נתפתחו עיניו**. כמאן אולא הא דתניא:
 19 **"לכל השרץ ששריני על הארץ"** - לרבובת אפרוחים
 20 **שלא נתפתחו עיניהם**. כמאן - רבי אליעזר בן יעקב.
 21 **אמר רב יהודה אמר רב**: ביצה עם יציאתה נגמרה
 22 **מאי עם יציאתה נגמרה? אייליבא עם יציאתה נגמרה**

1 מוכן לאדם לא היה מוכן לכלבים - למאן דאית ליה מוקצה. דהא נתבלה בשבת רחבי
 2 יהודה אתמול בין השמשות דהיה עומרת לאדם. וקא חשיב ליה מוקצה. בוא לגבי
 3 כלבים. אבל מרזי דחזי ליה - ועובר שבמעי טרפה - ראוי לו לכשילדה. הלכך: מתאמל
 4 דעתה עליו. אם יולד - יאכלנו. לפי שלא נתפתחו עיניו - ואתריב לאסורא מילכ
 5 השרץ השריץ על הנבלה ברלבנן. עב יציאתה
 6 נגמרה - כשיצאת גמורה ברוקיה. אבל שמאי
 7 דכז - לא חשיבא ביצה גמורה. ולקמיה מרש
 8 ואזיל למאי הלכתא. לאבלה בחלב - והדשא
 9 דהוה ביצה גמורה אבל הנמצאת במעי אמה
 10 - אינה ביצה. ואסורה לאבלה בחלב. ביצים
 11 גמורות - אפילו בלא קליפה לבנה, אלא
 12 שהלחמן לכדו גמור. ואף על פי שמעורה בדין
 13 בגדין - שריא. כדלכתמן מרפליג רבי יעקב
 14 עליה. ואמר. אם הוה מערות בגדין - אסורות.
 15 בית שמוס - והכי קאמר: יצאה דאי מבעוד יום
 16 מותר, כי דאי הוה דנגמרה בחול. אבל לא
 17 יצתה - לא נגמרה בחול. ואסורה משום הבנה
 18 דרבה. ובי' תימא - אין הלכה בברייתא זו,
 19 דאשמעינן בה מאי דלא אשמעינן במנותיק.
 20 ובשום משנה לא סתם לן רבי הכי, ואם רבי לא
 21 שנה רבי חייא מנין לו. אלא הא דתניא בי' - דך
 22 ברייתא דלעיל, מאן קתני לה: לא בית שמאי
 23 ולא בית הלל - לא בית שמאי - דאמאי אירא
 24 במעי אמה? אפילו נולדה ביום טוב שריא. ולא
 25 בית הלל - דאפילו במעי אמן אסיר. ומגילת
 26 אפרוחים - ולעין דין מקח וממכר אתמר. דאם
 27 נולדה - נגמרי בשלה. והואיל לגדל ממה
 28 אפרוחים. אבל נמצאת במעי אמה - אינה
 29 מגולת אפרוחים. ואם הבערה למכור ביצים
 30 לגדל אפרוחים. אם מבר אלו - דהי מקח טעות,
 31 ובטל מקח.

דפיא

1 **ומותרת לאכלה בקלב**, הא במקמי אמה אסורה לאכלה בקלב? **והתניא**: השוחט את
 2 **התרנגולת ומצא בה ביצים גמורות** - מותרות לאכלן בקלב! **אלא**: עם יציאתה נגמרה
 3 **ומותרת לאכלה ביום טוב**. הא במקמי אמה אסורה לאכלה ביום טוב? **והא תניא**: השוחט
 4 **את התרנגולת ומצא בה ביצים גמורות** - מותרות לאכלן ביום טוב? **וכי תימא**: קא משמע
 5 **לן בברייתא מאי דלא אשמעינן במנותיקין** - הא נמי תנינא: ביצה שנולדה ביום טוב, בית
 6 **שמאי אומרים**: תאכל, ובית הלל אומרים: לא תאכל. ועד כאן לא פליגי בית שמאי ובית
 7 **הלל** אלא בגולדה, אבל במקמי אמן - דרביי תכל שריין. וכי תימא: בית הלל אפילו במקמי אמן
 8 **נמי אסרי**, והאי דקתני גולדה - להודיעך בהן דבית שמאי דאפילו גולדה נמי שרי, אלא
 9 **הא דתניא**: השוחט את התרנגולת ומצא בה ביצים גמורות - מותרות לאכלן ביום טוב,
 10 **מני? אלא בית שמאי ולא בית הלל**: אלא: עם יציאתה נגמרה - ומגולת אפרוחים, במקמי
 11 **אמה? אינה מגולת אפרוחים**. למאי נקמא מינה - למקח וממכר. כי ההוא דאמר לחזי: **ביעי**
 12 **דפיא**

דפיא

1 איניש במקום רביה. מאי קא משמע לן פשיטא: והאיכא בסמוך רבי יעקב דאסור לומר: רבלי עולמא מודו רביעיני גמורות מותרות לאכלן בחלב. וטעמא דבית הלל דאסרי ביצת נבלה
 2 דהיינו משום דמרינן אטו ביצת טרפה. כדאמרין בעריות: ומודים בבית טרפה שחיא אסורה. מפני שהיא גוילה באיסור. ובי' תימא קא משמע לן בברייתא מאי ולא אשמעינן במשנה
 3 מירש רשי: וזיל לנו רבי, והואיל לא סתם לן במשנה הכי. דהברייתא משובשת. דרבי לא שניא רבי חייא מנין ליה. ותמיה: אם כן מאי פריך דהא נולדה אסורה. לא בית שמאי ולא בית
 4 הלל: ואמאי דודד נפשי לאוקומה אליבא דתנאי. הואיל ומשובשת היא: על כן צריך לפרש דכתיב: ובי' תימא קא משמע לן בברייתא מאי ולא אשמעינן במנותיק. כלומר, מאי ששייך
 5 במנותיק קתני בהרייתא. דאי לא תנא אלא מנתיקין - הייתי אומר שמתירין בית שמאי דוקא כשנולדה. אבל בעמי אמה היו מודים דאסור. ופריך: תנינא. דאדרבה, נולדה תמורה יותר
 6 ממנעי אמה. ואתאי נמי בבית הלל וכו' דבמעי אמה דרבי וכול שריא. **מני** לא תבית שמאי ולא בבית הלל - ואינו יכול לפרש דקתני בברייתא מה ששייך במנותיק. דהא סלקא דעתך
 7 עכשיו שנולדה תמורה ממנעי אמה.

ומצא

ביצה. פרק ראשון – ביצה דף ז עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזליץ)"
 רשי"ר
 תוספות

1 **דפחאי** – כמו דפחאי. גורלדים מן התרגולת חיה. שפועה בלידתה. פשיטא – דמקח טעות הוא. ודא בחדיא אמר ליה דפחאי. דצריבן – לשון מבושלת כל צרכן, כמו "זרבת" (ויקרא
 2 (י) – יהיה, ששבו. ונפקא מינה – בין מאן דבעי להו לאבילה. בין מאן דבעי להו לאפרוחים. למיתבא ליה רביני בני – להחזיר לו דמי מעלה שבין בעי דפחאי לבעי דשוחטה. ואי
 3 בעי להו לאבילה – אין המקח בטל, דהא בני אבילה ניתנה. אלא אשלו יפס מדום – וחזרו לו דמי מעליהן. קא משמע לן – רבי אמי, דסהם מאן דבעי עינא דפחאי – לאפרוחים
 4 בעי להו, ואין אלו שוין לו כלום. **דדריא** – שדרותן תרגולת מחרנגול, ולא נתחנמה מן הקרקע לקלטן בלא זכר. **דספנא מארעא** – מתחממת בקרקע וזולת ביצים. ואותן ביצים
 5 אין מגולת אפרוחים. **ספנא** – קולטת ביצים
 6 כשמתעפרת בקרקע. ובסמוך לקמן אמר: כל
 7 היכא דאיכא זכר – לא ספנא מארעא. כלומר,
 8 אינה קולטת ביצים מן הקרקע אלא מן הזכר.
 9 ואינו לשון "שפני טעמי חזיל" (ירבדים לג).
 10 **עם יציאת רובה נגמרה** – ולענין יום טוב אתמר,
 11 לא יצאת רובה מערב יום טוב וחזרה בתוך
 12 מעשה. ולזה נקרא כללית – מותרת. **דחריא לה**
 13 כאלו נולדה מאתמול. **חריבי יוחנן** – דאמר
 14 לקמן זכר. ובי איתא **אימא** – זכר לאפוקי מדרב
 15 יוחנן אתא, ועם יציאתה דקאמר – עם יציאת
 16 כולה. ולמטעם יציאת רובה. מעורות –
 17 מחוברות. נבלת עוף הורו – מטמאה האוכלה
 18 לטמא בנדים שחאל לרובש בשעת בליעתה. ואין
 19 לה טומאת אב. ונאמרה נדה. ובמסכת נדה (א.א.א.)
 20 ילפינן לה. האוכל אורז מן חרבים הללו
 21 מטה. מן השלל של ביצים – כשחן בבשוק
 22 השולחן וקבוע בשדרה. כלומר, האוכל אותם
 23 ביצים בעודן מוקרח בגידן. מן התיזין – וקסבר
 24 אין בגידן טעות טעם. שלל – בשטיא. כמו שלל
 25 של כוסס (שבת מ.ב.ב). כשר שנתלש מן החי –
 26 לא נבלה היא. מן האשכול – מכשר השרדה
 27 שהביצים ארוקים שם. שהטחה את החלה –
 28 התיך את השומן וגמגו – טמא. ובית הלל
 29 דרובינן (תלך ק.ב.) פריכין. ודא אבידל
 30 כתיב בה דאמר רבי שמעון בן לקיש הנפש –
 31 לרבות את השוחה. ודכא כתיב 'ונפש אשר'
 32 תאכל בנבלה', ומבבלת עוף טהור מתוקם, בתורת
 33 כתיב. מאן תנא מן השלל של ביצים הורו –
 34 אלטא. מאן תנא הוא, דלא כרבי יעקב. אלא
 35 לענין אסורא – דאף על גב דלא בשר ניתו –
 36 אסר לה מדרבנן, הוסיף אקרויבם לחיות בשר,
 37 ואיכא למגד מישול בשר בחלב. אבל לעני
 38 טומאה – לא. דלאו בשר ניתו דלטמו. וכי
 39 תימא לענין פוסאה נגזרו – דלטמו מדרבנן, כי
 40 היכא דגזרינן לענין אסורא. **אפיש פוסאה הוא**
 41 – דאיכא הפס טהרות. **אפיש פוסאה מדרבנן**
 42 לא פשיטין – ואף על פי שגזרו בטומאות
 43 במקומות רבים, ליכא מימור. איכא נמי גזרו,
 44 דלא נחא לן דלפשו פוסא. **אפיש אדמי** –
 45 דאשכולי דסיפא הוא משמע ליה לרב יוסף
 46 ביצים המעורות בגידן, השלל הוא משמע ליה
 47 שאינן מעורות כל כך כמו אותן הגמורות,
 48 קרובות לכאן כן קליפה הלבנת. שאינם דבוקת
 49 יפה אלא מעט. משכבול נופיה – בשר הדבוק
 50 בשדרה. והביצים ארוקין בו. נולד ביום –
 51 נקבותיו יולדות ביום. עשף – קליבא שורין
 52 בלעז. מערב יום טוב – בין השמשות. דשבו לא
 53 ילדה אלא בלילה. השכים – קודם עלות השחר.
 54 והאי דנקט קרב – ברוחא קא משמע לן, דאף על גב דרבך ולא מצא, דליכא למתליה בגולדה בחול – אפילו בה מותרת. ודסמכין אברייתא דקתני כל שתשמישו ביום נולד ביום,
 55 והאי דאי לא ילדה בלילה. **אימי** יצתה רובה וחזיה **חוי** – ואף על גב דמילתא דלא שכיחא היא. מנו דפשיטין לן דאנהי זולת בלילה תלינן בו. **דרספנא מארעא** – ודאי זולת
 56 אף בלילה. **אי חבי** – דיש זולת בלילה. **דרב מרי** – דהכי שריא: אימא מארעא ספנא. וילדה בליל יום טוב.

ומצא בה ביצים גמורות וכו' רבי יעקב אמר
 2 **אם היו מערות בגידן אסורות** – תימא
 3 כיון דגמורות, כיצד היו מערות? ופרש הקורטנר:
 4 דגמורות קאי אהלמן, אבל לא נתקשה עידין
 5 השפפרת מבחין, רק הקרום, על כן קאי רבי
 6 יעקב וקאמר אם היו מערות. ולפי הספרים ולא
 7 גרסי גמורות ניחא. והכי נרשיקו: ומנא בה ביצים
 8 – מותרות אבלן בחלב. רבי יעקב אמר בו.
 דשמעה

ומצא בה ביצים גמורות וכו' רבי יעקב אמר
 2 **אם היו מערות בגידן אסורות** – תימא
 3 כיון דגמורות, כיצד היו מערות? ופרש הקורטנר:
 4 דגמורות קאי אהלמן, אבל לא נתקשה עידין
 5 השפפרת מבחין, רק הקרום, על כן קאי רבי
 6 יעקב וקאמר אם היו מערות. ולפי הספרים ולא
 7 גרסי גמורות ניחא. והכי נרשיקו: ומנא בה ביצים
 8 – מותרות אבלן בחלב. רבי יעקב אמר בו.
 דשמעה

ומצא בה ביצים גמורות וכו' רבי יעקב אמר
 2 **אם היו מערות בגידן אסורות** – תימא
 3 כיון דגמורות, כיצד היו מערות? ופרש הקורטנר:
 4 דגמורות קאי אהלמן, אבל לא נתקשה עידין
 5 השפפרת מבחין, רק הקרום, על כן קאי רבי
 6 יעקב וקאמר אם היו מערות. ולפי הספרים ולא
 7 גרסי גמורות ניחא. והכי נרשיקו: ומנא בה ביצים
 8 – מותרות אבלן בחלב. רבי יעקב אמר בו.
 דשמעה

ומצא בה ביצים גמורות וכו' רבי יעקב אמר
 2 **אם היו מערות בגידן אסורות** – תימא
 3 כיון דגמורות, כיצד היו מערות? ופרש הקורטנר:
 4 דגמורות קאי אהלמן, אבל לא נתקשה עידין
 5 השפפרת מבחין, רק הקרום, על כן קאי רבי
 6 יעקב וקאמר אם היו מערות. ולפי הספרים ולא
 7 גרסי גמורות ניחא. והכי נרשיקו: ומנא בה ביצים
 8 – מותרות אבלן בחלב. רבי יעקב אמר בו.
 דשמעה

1 **רשמינה** קליה בימנא - ובלילה משמינין קולם למרחוק יחר מבזים, ולא נקט בלילה -
2 משום דהשתמיש בזים: **ב**י לא ברק אמר מאתמול הוי - ואם תאמר: והא
3 ביצה דבר שיש לו מתירין, אם כן ספקא לתירמלא ויש לומר:
4 דשאני הכא משום דגם כי ספגא מארעא שכיח דרילת ביום יחר מבלילה. **לומר** לך

1 **רשמינה קליה בימנא. עבר רב מרי עובדא עד שתין**
2 **פתח. ואי איכא תרעא - לא עברא, ואי איכא מברא -**
3 **עברא, ואי איכא מיצרא - בנאי אוקימתא - בדרספגא מארעא,**
4 **ומאי אריא בדרק? בי לא בדרק נמי? כי לא בדרק - אימא**
5 **מאתמול תואי. אי הכי, כי בדרק נמי, אימא יצתה רופה**
6 **ותורה היא, וברבי ויחנן? דרבי ויחנן לא שכיחי. ואמר**
7 **רבי יוסי כי שאלו אמר רב: האי תומא שתיקא**
8 **סנקתא לגלויא. בות שמאי שאור בכיות.**
9 **מאי מעמיהו דבית שמאי? אם כן לכתוב רתמנא**
10 **רתימן, ולא געי שאור, ונאנא אמין: ומה רתימן שאין**
11 **רתימן? קשה - בכיות, שאור שהמוצו קשה לא כל**
12 **שכן? שאור דכתב רתמנא למה ליה לומר לך: שיעורו**
13 **של זה לא פשיעורו של זה. ובית הלל: צריכי דאי**
14 **כתב רתמנא שאור, הנה אמין: משום דרתימן קשה,**
15 **אבל רתימן דאי רתימן קשה - אימא לא, צריכא. ואי**
16 **כתב רתמנא רתימן - משום דרתימן לאכילה, אבל שאור**

1 **רשמינה קליה בימנא - שהקול אינו נשמע ביום בלילה. עובדא - בדרק מעיזם טוב ואל**
2 **מצא, והשכים ומצא. ולא היה תרנגול זכר עד שיש כותם, וסמך רב מרי על התרנגול,**
3 **והתיר את הביצה. מברא - גשר. מיצרא - חבל קשור בראש שתי יתדות, אחת הקועה**
4 **בשפת הגרם מזה ואחת הקועה בשפת הגרם ההוא. ועץ קצר מוטל לרובח ונתרן, וערבין**
5 **בו בדרקו על ידי שאוחזין בחבל ונתרן. בנאי**
6 **אוקימתא - לדרבי יוסי בר שאלו. אימא**
7 **מאתמול הוי - דכיון דרובא בימנא ילדן, אי**
8 **לא בדרק - תלינן בימנא. דרבי ויחנן לא שכיחי**
9 **והלכך, בדאיכא זכר, כיון דקסין לן דאניה**
10 **וילדת בלילה - תלינן כרבי יוחנן. אבל בדרספגא**
11 **מארעא - לילד בלילה שכיח טפי מציאתה רובה.**
12 **תומא שתיקא - שומק שתיקן. גלויא - גתש**
13 **סוחה ממנו אם מצאנו מגולה ומטיל בו ארס.**
14 **אם כן - דהדו שיעורא לתריהו. שיעורו של זה**
15 **כיו - להכי לא יליק שאור מחמיץ, משום דרתימן**
16 **במתנתו. ולא תימא דין כלב נא דהין לריות**
17 **בנדון, ושאר נמי בכבותא - להכי כתביה**
18 **בחדיא, לשעורא בשיעורא וטא שיעורא רבא.**
19 **והכי נקט תרומה, דרבהי הוי יתובי דעתא,**
20 **דכאפרש טעמא בימנא דין כלב נא דהין ימנ:**
21 **שיעורין תלבה למשה טעמי. לית ליה דרבי וירא**
22 **בתמימה ודא קרא בחדיא כתיבי פתח שתיקא**
23 **בשאר - שאור לא יצמא בתביבין. השותב. וב**
24 **וסיים בחמין - כי לא אוכל (מחמצתו), והוא**
25 **עושה למכתב כי כל אוכל שאור כן, ודא אתא**
26 **לניה עם אוהרתו ודא שאור ובי - כוח כן זה.**
27 **לענין אכילה כולי יצמא לא פליגי - דאפילו**
28 **בית שמאי מודו דרתימן חייב בבית כשאר**
29 **באכילות, וברבי וירא אבל לביעור לבית**
30 **שנאי לא הוי, דכאפרידן קרא למכתבתו**
31 **לתריהו - לא יראה לך תמיך ולא יראה לך**
32 **שאור - לא ליפליג למעריב כי הכי דבאכילה**
33 **השה כתובא אכילה תמיך לביעור שאור, אי**
34 **לביעור הששה לו. ודכאפרידן קרא למכתבתו -**
35 **יש חלוק בשיעורין. תניא נמי הכי - דבביעור**
36 **הוא דרפליגי, ולא באכילה. השותב ירביב - דאי**
37 **שחט משמע אבל לכתולתה. לא ישר ליה בית**
38 **שנאי לשחוט, אלא אם כן יש לו עפר מוכן**
39 **לחיתוי. מכלל דתנא קמא סבר שחוט - בתמימה**
40 **הוא השחוט? קאמר דא לא קמא - לא ישחוט**
41 **דבית הלל אכסבי לתורה קא מחדרי, והכי**
42 **קאמר: לא יגמור מעשה השחטה, דהיינו**
43 **הגמור. לא ישחוט ירביב - אף על פי ששחט -**
44 **לא יגמור. השחוט שאין לימלך - אף על גב**
45 **ד"השחוט" ועלמא יעבד, על ברך דכא**
46 **לכתולתה השחוט שבא לשחוט (בתמימה) ובא**
47 **לימלך לן מנה יעשה, אם ישחוט לא לא,**
48 **והוא אפילו לן עפר תרומה. שבת מימנא אמריס**
49 **כו. רב יוסף אמר בו - ולקטיה מפרש במאי**
50 **קמפליג רבה ורב יוסף אילבא דבית שמאי.**
51 **בעפר - משמע שהוא נבלל וטמון בעפר קודם**
52 **הכוס. ובפחו עפי - ודו שיעורין קפיד אלא**
53 **אכסוי. אית לן דרבי וירא - ובענין עפר למטה.**
54 **והכי אמרי: רבה אם יפליג לומר לו שחוט מדי,**
55 **שיש לו כבר עפר למטה - שרתינ ליה אכל אם**
56 **אנו צריכין לומר לו חפור תולה - לא נתייר לו.**

47 **דלמא - לאתר חפירה ממליך ולא שחטו. נמצא שחפור בתום. דא ערפיא - ולא תגור הכי. ודא קא עביד כתישה - לרב יתודה פריך. דאמר: והוא שיש לו דק נעין, אלמא טעמא**
48 **דמתניתין לא משום דאתי עשה ויבסודו בעפר" ורדי את" לא תעשה כל מלאכה, אלא משום דכבר חפור ועומר הוא. ודא קא עביד כתישה. שיערין רגבים מדובקים הם, ואינן**
49 **ראיין לכסא אלא אם כן מושתי, וכותש תולה וטוחן הוא. ומלאכה היא.**

הא קא עבדי גומא - וחיבי משום בנין. פטור עליה - כדמפרש טעמא בפרק קמא דחגיגה:
דבין דאינו צריך אלא לעפרה ולא לגומא - אינו בונה ולא חורש אלא מקלקל, וכל
המקלקלים פטורים, מאן דרבי שמוי - דקאמר שאפר בו, דמשמע דרדיב טעמא למילתיה
דלעיל. שחוקים מערב יום טוב - מאתמוהו דרתייה עוליה לכל מילי. אבל חוסק ביום טוב

בעפר תיחות. והא קא עבדי גומא? - כדדבי אבא, דאמר
פרק "כירד" (לט"א, ט"ז) אמרין: אין תומנין ביצה בחול, (רב) אמר: גורה ומינא ימען
ברמיך, (ורבי ורדא) אמר: גורה שמי ידיו עפר ממקומו. מאי בנייהו? איבא בנייהו עפר תיחות.
פירוש: למואן דאמר שמי יעימן ברמיך - איבא לגמור, אבל למואן דאמר שמי ידיו - אין כאן

משום שמי ידיו ויש לומר: דהתם מיירי שכל
דמוקס סביב עפר תיחות, ושומביה ושמביה - ביצה - או
נפול דקרקע, ואן יוכיז כאן אש גומא. אבל אבא
מיירי שזוא קשה סביב, והעפר תיחת באמצע,
ואם כן שמביה (הביצה) תיחת הגומא.
ואינו צריך אלא לעפרה פטור - משום דהוי
מלאכה שאינה יריבה לגופה ופטור עליה.
ותימה: דאם כן פטור אבל אשור בתחלתו יש
לומר: דמשום שמתח אש טוב מותר אפילו
לכתחלה, ואם האומר: אם כן למע לה דקי נעוץ
יש לומר: דהכל מוסק בעיני שחיט הוא מוכן מערב
ויש טוב, אבל קאמר רביה כירה מותר - הוא -
ותימה: דאמרין בפרק "כסוי הדם" (חולין פ"ב,
והש"י) תב שמיא אומריין אין מסכין באפר, דאפר
לא מקרי עפר, ודחיבי קאמר הבא דאפר מוכן הוא
לעשות כסוי לכלוילי, דהוא קתני ליה גבי
ושוין במתניתין ויש לומר: דמלתא דהבא באפר
נפשה קאמר רבה, כלומר: ואפר הכירה מוכן הוא
לענין מלטילי שאר דברים, כגון לבסות בו צואה
וכיוצא בו, אבל לא קאי אכסוי דלעיל כלל. אי
גמי, יש לומר: דהתם מיירי באפר אבדיל, דאינו
מגדל צמחין, הלכך, הואיל ואינו מגדל צמחין -
אין מסכין בו. אבל הכא מיירי באפר עצים,
דמגדל צמחין, ואף על פי דלא מקרי עפר - מסכין
בו, דקאמר: דבר דמגדל צמחין אף על גב דלא
אמר עפר, ונא איקרי עפר בשום מקום - אף על גב
דלא מגדל צמחין קאמר, ונא: דהתם ידו חולף
במברב ואין לו עפר לבסות - שחוק דיני דהב

מכסה בו, היה דולף כספיה ואין לו עפר לבסות - שרוף טליתו ומכסה בו, ופריך: אשכח
אמר מקרי עפר, שם אמר: "ולקח לו טעמא מעפר שרפת החטאת" ולכך שרוף טליתו ומכסה בו,
אלא דיהו דבא מנא ליה? ומשני: דרביה "ועפרת דהב לך" (איוב כח), ועל כרחי עפרות דהב ושריפת טלית לא מגדלי צמחים, ולכך הוצרך הפסוק לומר דמקור עפר. דכל דבר המגדל צמחים
מרבין התם מקרא "ויכסוה" (ויקרא יז), אף על גב דלא אקרו עפר, כגון סורדו של חרישין דקדק, ועפרת של פשתן דקדק, ושחוקת כלי מתכות. ואם כן, אפר הכירה חולף דיק ועפרת של
פשתן וסדי ומשנתו - מותר לבסות בהו. אמר רב יוחנן: רב יוחנן לא שני אלא שחוקס מערב יום טוב וכו' - נראה דחבי הלכתא, דהא מייתי לה סייעתא מברייתא. ועוד: לדיבא מאן דפליג,
דאפילו רבי שמועון כותש דהוי דחוקס ביום טוב דהוי נולד גמור, דמעיכרא ועיסה ודשחא אפר, והויא בניא בעיבא מבלעי בעליה (עירובין מה"ה) דמורה רבי שמועון, ואם האמר: ואנו הוצרך
אנו מסלקין אפר הכירה ביום טוב לאפוח "פשיטיה" אף על גב שזאן ראינו לעלות בו ביצה? ואומר הרב רבנו יעקב: דמוקעה אינו אסור לעלות ביום טוב בשביל אוכל נפש ושמתת יום טוב,
וראינו מלוקמן פיראין צריך (ת"ב), וברושלמי מפרש דהבא מיירי בטלא שחוט, אבל שחוט - שרי, אף על גב שדחוקס ביום טוב, שלא לעקור מוצת סוסי. "אמר" רב יוחנן מוכיח אדם
מלא קופתו עפר וכו' - ואם האמר: מה בא לחוקס? לדיבא רביתא, דקתני: אפילו הבניס לנגטו או לחורבתו, וכל שכן מלא קופתו ויש לומר: דלפירוש רש"י נראה, דכשדכנס עפר לנגטו מיירי
שהבניס הרבה ביחד, וכל שזון שאור צבור - דעתי ועל לכל שרבו ואינו בטל אנו קרקע, אבל הכא מיירי שלא הבניס דרבה, רק מלא קופתו מעט (מפני) עפר, וסלקא דרעך דיבטל אנו קרקע.
אי גמי, יש לומר: דהתם לא מיירי רק לבסות בו, אבל שאר ערביי - לא, דהבא אשמועינן דהואיל ומלא קופתו עפר - עמד בו כל ערב. ו"א"י איתא לכסיה כדרכי תיורה - משמע דקאי
אסיפא, וכן פירש רש"י בסמוך בהדיא דקאי אסיפא, ועל כרחי צריך לומר דקאי אסיפא, דאי קאי אירשא - מאי פריך לכסיה בדרך נעוץ? איה בית הלל סבירא להו דלכתחלה לא ישיחו
וכו'. וכן פריך לתמוה ולעבדי כבית שמואי: אבל תימה: דמוריב בסמוך הוא סיפא וכו' - ממכלל דעו השתא איירי בירשאנו ויש לומר: דלעולם קאי אירשא, ולא ריטינן בדרך נעוץ, אלא
רסי: לכסיה באפר כירה, עדו יש לומר: דלמה שפירש רבינו חזקוני לקמן (ט"ב דבור המתחיל אמר רבינו יעקב) נראה, דפירש שמוחלפת השיטה דבית הלל אומרים דחפור בדרך ויכסה ובית
שמיא אומרים לא שרוטו, והשתא פריך אליבא דבית הלל.

הכי מנא איריא ספק אפילו דאי גמי - תימה: מאי א אמרת בשלמא שיקר הבא? אפילו כי ליתא דרב יוחנן שיקר תיחות האב לכסיה בדרך נעוץ וכו', וצריך לשנוי דלית ליתו וש
לומר: דחבי פירוש: אי אמרת בשלמא דלית לית דרב יוחנן - לא קשיא ליה אברייתא, דאיבא למימר דלית לית דקר נעוץ ואפר כירה, דבני אדם לא שכחו שיש להם דקר נעוץ ואפר
כירה שחוקס מערב יום טוב, ודרב יוחנן אית ליה, שיש לו עפר ממומן, דשכיח הוא טפי, ומכל מקום אין לבסות כדרכי תורה בעפר, וליתא לדרב יוחנן, ואין הלכה כרב יוחנן, ואין להקשות:
מאי איריא ספק וכו' - והאילו וליתא לדרב יוחנן, ודקי נעוץ לית ליה, דהא ודאי איתא לדרב יוחנן לענין שמכסה בו כשזוא ודאי היה או שוק, אבל גמי שאמר רב יוחנן ועשה בו כל
ערבו - לא סבירא לן כותיה, ולא שרי רביתא בו, אבל כיון דאיתא לדרב יוחנן - צריך ליה לשנוי דלית ליה כל הני, ואפילו עפר ממומן אין לו, ואם כן - אפילו ודאי גמי.
והא

הטענה כסוי הדאי אינו יכול, ולרבותא אשמעין בו, ולא מביעיא ודאי.

והא

1 והא מדקתני סיפא ואם שחטו וכו' - ואם תאמר: אמאי אי לית ליה - פשיטא
2 דאין שחטין, דבמאי יכול לכסותו ופירש הקונטור: דאי קאי ארישא הוה אמינא
3 דלשחט ולא לכסיה, משום שמתח יום טוב. אלא אסיפא. דקתני אין מסכין, אי דלית ליה
4 חרא מנתי איצטרך לתימיר אין מסכין אותו. השתא דרמי אין אנו מסכין בבית הלל דאסרי
5 אפילו ידעבו, בלא דקר נפק, ספק מבניא: אלא

1 והא מדקתני סיפא: ואם שחטו - אין מסכין את דמו,
2 מכלל דרישא בראית ליה עסקינן! אלא אמר רבה:
3 אפר כירה מוכן לודאי ואין מוכן לפסק. לפסק מאי
4 מעמיא לא - דקא עביד גופא, ודאי נמי קא עביד
5 גופא! אלא כדריבא אבא - הקא נמי כדריבא אבא!
6 אלא: ספק מאי מעמיא - דלמא עביד בתושה. ודאי
7 נמי - נגזר משום פתושה! ודאי כי קא עביד פתושה
8 אחי עשה ודחי את לא תעשה. אימר דאמרין
9 אחי עשה ודחי את לא תעשה! בגזן מילה בצערת,
10 אי נמי סדרן בציצית, דבעדינא דקא מעקר לאו -
11 קא מוקים לעשה, הקא, בעדינא דקא מעקר לאו -
12 לא מוקים עשה! הא לא קשא; דבהרי דכתיש קא
13 מכסי. סוף סוף, יום טוב עשה ולא תעשה הוא, ואין
14 עשה ודחה את לא תעשה ועשה! אלא אמר רבא:
15 אפר כירה דעמו לודאי, ואין דעתו לפסק. ואודא רבא
16 למעמיה, דאמר רבא: הכניס עפר לכסות בו צואה -

1 והא מדקתני סיפא ואם שחטו וכו' - ואם תאמר: אמאי אי לית ליה - פשיטא
2 דאין שחטין, דבמאי יכול לכסותו ופירש הקונטור: דאי קאי ארישא הוה אמינא
3 דלשחט ולא לכסיה, משום שמתח יום טוב. אלא אסיפא. דקתני אין מסכין, אי דלית ליה
4 חרא מנתי איצטרך לתימיר אין מסכין אותו. השתא דרמי אין אנו מסכין בבית הלל דאסרי
5 אפילו ידעבו, בלא דקר נפק, ספק מבניא: אלא
6 שמע מינה בראית ליה. ודאי - מסכין, אבל ספק
7 לא. וחדר קושא לדוכתן; לכסיה כדבר יהודה.
8 ואבפר כירה. סוף סוף יום טוב עשה ולא
9 תעשה אלא אמר רבא וכו' - ותושה; ודבא
10 משמע לרבא דאית ליה עשה ולא תעשה,
11 מדרדוק פשיה לשנוי. ובפרק "במה מוליך"
12 (שבת כ"ב, ושם) אמר רבא: "חזאי" - ולא
13 מכשירי, "לכדור" - ולא מילה שלא במתה. ורב
14 אשי אמר: יום טוב עשה ולא תעשה וכו'. משמע
15 דרבא לית ליה הווא טעמא; ויש לומר דגמרא
16 דהפיק פשיה לאוקומי מולתא דרבא אליבא
17 לדלחלא דיום טוב עשה ולא תעשה, אף על גב
18 דרבא עצמו לית ליה האי סברא.
19 תני רבי יוחא לא בו בלבד אמרו וכו' - ואם
20 תאמר: וכו' יש בח בדי הכניס לעקר דבר
21 שהוא מן התורה; דהא כסוי דאורייתא. דכתיב
22 ויכסו כפרי! ויש לומר: דאין הכי נמי, דשב ואל
23 תעשה יש וכו' בידם.

גלגל

17 מותר לכסות בו דם צפור, דם צפור - אסור לכסות בו צואה. והרבנאי אמרי: אפילו הכניס
18 עפר לכסות בו דם צפור - מותר לכסות בו צואה. אמרי בפעורבא: פליגי בה רבי יוסי בר
19 קמא ורבי יודא, ואמרי לה: רבא בריה דרב יוסף פר התא דאמר בו הרי הוא כצואה, דאמר
20 כצואה, וחד אמר: בו אינו כצואה. הסתמים דרבא והא דאמר בו הרי הוא כצואה, דאמר
21 רבא: הכניס עפר לכסות בו צואה - מותר לכסות בו דם צפור, דם צפור - אסור לכסות בו
22 צואה, הסתמים. רמי בריה דרב יובא אמר: בו היינו מעמיא דלא מסכין - גזירה משום התרת
23 חלבו. אי הכי, אפילו בחול נמי! בחול אמרי: לנקר חצרו הוא צריך. שחט באשפה מאי
24 איכא למימר? בא למילך מאי איכא למימר? אלא: בחול אי נמי מספקא - אמרו ליה רבנן:
25 זיל מרח ופסי. ביום טוב, אי מספקא - מי אמרי ליה רבנן זיל מרח וכסי? תני רבי יודא: לא
26 בו בלבד אמרו, אלא אפילו שחט בהמה חיה ועוף ונתערבו דמן זה בזה - אסור לכסותו
27 ביום טוב. אמר רבי יוסי בר יאסימאי: לא שגו אלא שאין יכול לכסותו בדיקה אחת,
28 אבל יכול לכסותו בדיקה אחת - מותר. פשיטא! מהו דתימא: נגזר דיקרה אחת אפיו שתי
29 דיקרות, קא משמע לן. אמר רבה: שחט צפור מערב יום טוב - אין מסכין אותה ביום טוב,
גלגל

1 והא מדקתני סיפא ואם שחטו וכו' - ואם תאמר: אמאי אי לית ליה - פשיטא
2 דאין שחטין, דבמאי יכול לכסותו ופירש הקונטור: דאי קאי ארישא הוה אמינא
3 דלשחט ולא לכסיה, משום שמתח יום טוב. אלא אסיפא. דקתני אין מסכין, אי דלית ליה
4 חרא מנתי איצטרך לתימיר אין מסכין אותו. השתא דרמי אין אנו מסכין בבית הלל דאסרי
5 אפילו ידעבו, בלא דקר נפק, ספק מבניא: אלא
6 שמע מינה בראית ליה. ודאי - מסכין, אבל ספק
7 לא. וחדר קושא לדוכתן; לכסיה כדבר יהודה.
8 ואבפר כירה. סוף סוף יום טוב עשה ולא
9 תעשה אלא אמר רבא וכו' - ותושה; ודבא
10 משמע לרבא דאית ליה עשה ולא תעשה,
11 מדרדוק פשיה לשנוי. ובפרק "במה מוליך"
12 (שבת כ"ב, ושם) אמר רבא: "חזאי" - ולא
13 מכשירי, "לכדור" - ולא מילה שלא במתה. ורב
14 אשי אמר: יום טוב עשה ולא תעשה וכו'. משמע
15 דרבא לית ליה הווא טעמא; ויש לומר דגמרא
16 דהפיק פשיה לאוקומי מולתא דרבא אליבא
17 לדלחלא דיום טוב עשה ולא תעשה, אף על גב
18 דרבא עצמו לית ליה האי סברא.
19 תני רבי יוחא לא בו בלבד אמרו וכו' - ואם
20 תאמר: וכו' יש בח בדי הכניס לעקר דבר
21 שהוא מן התורה; דהא כסוי דאורייתא. דכתיב
22 ויכסו כפרי! ויש לומר: דאין הכי נמי, דשב ואל
23 תעשה יש וכו' בידם.

המאסו לו, ודעתו לודאי ולא לספק, מותר לכסות בו צואה - בין דאזננה - אמיני. דהא נמי קרוב לודאי. נתרבאי אמרי - בסנהדרין (2,3) פשיט דהא דמי רב בריבי. בו היי
45 הוא כצואה - המכניס עפר לכסות בו צואה - מותר לכסות בו דם, בדי דלגבי צואה
46 כספק לגבי ודאי. דצאת טינוק שכויא, וקרוב לודאי. הסתמים דרבא הוא דאמר - צואה כספק, וכו' מותר בהזמנת צואה. דאמר רבא תניס עפר לכסות בו צואה מותר לכסות בו
47 דם צפור, דם צפור אסור לכסות בו צואה - אלמא ספק הוא. משום התרת חלבו - דאי שרית לכסויה - אתי למימר: חיה הוא. בחול אמרי לנקר חצרו בו - הוואה אומר לא מפני
48 ששטן כסוי, אלא כדי לנקר חצרו מכסו: דאי גרסין ולמעוך, אלא הכי גרסין בא למילך מאי איכא למימר - מי שיש לו בו, ובא למילך לחבוסים אמ צריך לכסותו ובחול, והם
49 מורים לו שצריך כסוי. מאי איכא למימר - אידו גופיה אתי לתימיר חיה הוא, דהא מערבו ליה כסוי: אלא, דאי גרסין. בחול אי נמי מספקא הוא בו - כלומר: בחול, זה שהורוהו לכסות
50 לא מחוק ליה בחיה ודאית, דתימיר אמר: אי נמי מספקא ליה לרבנן אי חיה אי בהמה - אמר ליה: וזיל טרח וכסי בו, אמרי ליה גרסין, לא בו בלבד אמרי - דאין מסכין ביום טוב,
51 דדן הוא שלא יכסוהו שחט בהמה חיה, וטרח טרחה ולא מצוה, ואפילו באפר כירה. אלא אפילו שחט בו - דיאיכא חד דטען כסוי - אפילו הכי אין מסכין, משום דקא טרח נמי
52 בשל בהמה. פשיטא - דהא אין מסכין אותו ביום טוב. דהיה לו לכסות מבעוד יום, ומשום אמנעי משום שמתח יום טוב - ליכא. דמשום דלא כסוי
53 דם מחסר צפור באבילה.

גלגל

1 גלגל עישה מערב יום טוב מפריש הלה ביום טוב - פירש רש"י: דאף על גב דאין מנדיקין
2 תרומת ומעשרות ביום טוב, ודא גמי בתרומת גזרן דמיא, שהוא חייב יוכל להפריש
3 מערב יום טוב, דדא מאתמול החתול זמנת להפריש, דהנן (חלה פרק ג) מאיתו חוב הלה
4 - משגלגל, אפילו הכי מפרישין לה, שלא גזרו על תרומת עישה, שדרי מותר לגלגל ואו מותר
5 טוב ולאפתי כדו לאכלול בת - חמה - ואו מותר
6 להפריש ממנה הלה, כיון שביום טוב נלושה, אם
7 תן לא הנה הפרישת הלה בכלל איסור הגבחת
8 תרומה, ואפילו כשגלגלה במעבר יום עיש, עיש לומר:
9 דלפי הירושלמי נוחא, דקדמייה שלא גמור הלישה
10 מערב יום טוב, ואף על גב דסוף סוף היה יכול
11 להפריש במעבר יום משעת גלגול, מכל מקום,
12 אדור כשנמרה הלישה ביום טוב - הוה ליה כאילו
13 נעשית כל הלישה ביום טוב, שריגולת שלא
14 להפריש הלה עד גמי הלישה, ולעילם הפרישת
15 הלה הוי בכלל הגבחת תרומה, היכא דהיה לו
16 להפריש מאתמול, אבל לא מצו לממיר ולהכי
17 מהלך בין כסוי, משום דבני כסוי לא ממנע
18 משמחת יום טוב, דאין הכוסי מעכב האבילה,
19 אבל הפרישת הלה - מעכב אבילה, היא אינה.
20 דהא מיירי רבא בתרומה לארץ, כדבורא בסמוך,
21 ואם כן אוכל ואודי כן פרישה, דמשעת דליכא
22 מאן דפליגי בה, ובתוספתא פירש, דמשעת דרבא
23 דמיירי בתרומה לארץ, ולא מנין במקמתן כיון
24 שבלאו הכי יוכל לאכול, אבל בארץ ישראל -
25 מודה רבא, ואין רבא, דמשעת בסמוך לא שייך
26 כלל לומר לו תעמם, דקאמר: מי לא מודה
27 שבנאול שאם קרא וכו', אם כן, כיון דשם הלה
28 עלה - מרחו במקמתן, ומשמע לפי הלשון דסברא
29 זו פשוטה, ולכן רבא עיקר דברישה לעיל,
30 דאפילו בארץ ישראל מותר רבא, ואבהא
31 דשמואל אסר אפילו בחוץ לארץ, ותרזי, דדא
32 דאי הירושלמי מיירי בארץ ישראל, ואפילו הכי
33 לא קא אסר אלא הדין, אבל ערס - שרי
34 דהיינו גלגל, ונראה הדלכה רבה, דהוא

1 **גַּלְגַּל עֵיִשָּׁה מְעַרְב יוֹם טוֹב - מְפָרֵשׁ מִמֶּנָּה חִלְתָּהּ בְּיוֹם**
2 **טוֹב. אֲבָהוּ דְשִׁמְוֹאֵל אָמַר: אֲפִילוּ גַּלְגַּל עֵיִשָּׁה מְעַרְב**
3 **יוֹם טוֹב - אִין מְפָרֵשׁ מִמֶּנָּה חִלְתָּהּ בְּיוֹם טוֹב. לִימָא**
4 **פְּלִינָא דְשִׁמְוֹאֵל אֲדִיאָבְהוּ דְשִׁמְוֹאֵל? דְאָמַר שִׁמְוֹאֵל:**
5 **חִלְתָּהּ חִלְתָּהּ לְאַרְץ אוֹכֵל וְהוֹלֵךְ וְאִחְרָךְ כִּדְ מְפָרֵשׁ:**
6 **אָמַר רַבָּה: מִי לֹא מוֹדֵה שִׁמְוֹאֵל שְׂאֵם קְרָא עֲלֵיהּ**
7 **שֵׁם שְׂאֵמְרֵיהּ לְרִיבִים? מַשְׁנֵה בֵּית שְׂמַאי אֲמָרִים:**
8 **אִין מוֹלִיכִין אֶת הַפְּסִים מְשׁוֹבְךָ לְשִׁבְךָ, אֲכָל מִטְּהוֹרָה**
9 **מִחוּלֵן לְחֵלוֹן, וְבֵית הַלֵּל מִתְיָרִין. גַּמְרֵי אָמַר רַב**
10 **חֲנַן בַּר אֲמִי: מִחְלָקֵת בְּרִשׁוֹת הַרְבִּיבִים, דְּבֵית שְׂמַאי**
11 **סְבָרִי: הַרְוָאָה אֲמִיר: לְהַטִּיחַ גִּזָּה הוּא צִרְדָּה, וְבֵית**
12 **הַלֵּל סְבָרִי: שׁוֹבְכוּ מוֹכִיחַ עֲלֵיו. אֲכָל בְּרִשׁוֹת הַיְחִיד**
13 **דְּבָרֵי הַכֵּל מוֹתֵר. אִינִי? וְהָא אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר**
14 **רַב: כֹּל מְקוֹם שְׂאֵמְרוֹ חֲכָמִים מִפְּנֵי מְרִיאַת הָעָן -**
15 **אֲפִילוּ בְּתַרְרֵי הַרְדִּים אֲסוּר! תַּנְיָא הֵיא, דְתַנְיָא: שׁוֹמְקוֹן**
16 **בְּחַמְתָּה אֲכָל לֹא כְּנַגְדַּה הָעָם, רַבִּי אֲלֵעָזָר וְרַבִּי שְׁמַעוֹן**
17 **אֲוָסְרִין. אִיפֵא דְאָמְרִי, אָמַר רַב חֲנַן בַּר אֲמִי: מִחְלָקֵת**
18 **בְּרִשׁוֹת הַיְחִיד, דְּבֵית שְׂמַאי אִית לְהוּ דְרַב יְהוּדָה**
19 **אָמַר רַב, וְבֵית הַלֵּל לִית לְהוּ דְרַב יְהוּדָה אָמַר רַב.**
20 **אֲכָל בְּרִשׁוֹת הַרְבִּיבִים - דְּבָרֵי הַכֵּל אֲסוּר. לִימָא רַב,**
21 **אָמַר קְבִית שְׂמַאי? תַּנְיָא הֵיא: דְתַנְיָא: שׁוֹמְקוֹן בְּחַמְתָּה**
22 **אֲכָל לֹא כְּנַגְדַּה הָעָם, רַבִּי אֲלֵעָזָר וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אֲוָסְרִין.**
23 **מִתְיָרִין**

1 גלגל עישה מערב יום טוב מפריש ממנה הלה ביום טוב - ואף על גב דהנן קאמין (לר.ב),
2 אלו קו משום שבות: אין מנדיקין תרומת ומעשרות ביום טוב, ודא גמי בתרומת דגן
3 דמיא, שהיה יכול להפרישה מערב יום טוב - אפילו הכי מפריש, שלא גזרו על תרומת
4 עישה, שדרי מותר לגלגלה ביום טוב ולאפתי, כדי לאכול בת חמה. אין מפריש הימנה
5 - דלא התירו להפריש הלה אלא בעישה

6 שתגלגול ביום טוב, אבל זו - והיה לו להפריש
7 מערב יום טוב, בתרומת גזרן ופירות. חלת וחיון
8 הענין - חלה - טורטיל, חלה שמרמזין מן
9 הארץ: שבחצנה לארץ, הואיל ואינה מן
10 התורה, כדקיימא נן בקדושין (לר.ב), כל מצוה
11 התלויה בפירות הגדלים בארץ - אינו נוהג אלא
12 בארץ, אוכל וחיון - כל דפתי. ומשירי כד
13 חלה, ומפרישה באחרונה, אלמא: הפרשתה
14 שלא לצורך היא, ולא היא הפרישה, והמפריש
15 ביום טוב - אינו כמתקן, ולדעת כשאר הגבחה
16 לתרומה דגזרו בה רבא מפני שנראה במקמתן, -
17 לא מודה שמואל - אף על פי שאינו צריך
18 להפרישה, שאם קרא עליה שם - שחיל עליה
19 שם חלה, ואסורה לריב. אלמא: שם תרומתה
20 עליה, ואינא בכלל אין מנדיקין תרומת
21 ומעשרות ביום טוב. **משנה** אין מוליכין את
22 הסולם - אף סלקא דעתך, סולם המיוחד לכך,
23 וניכר שהוא של אפילו, ועמטא דבית שמאי
24 מפריש בגמרא, דאסרי ואף על פי שהוא בא
25 לשילט גזרות לשמחת יום טוב, מחלוף לחוץ -
26 באותו שובך עצמו, שכן דרך שובך לחיות בו
27 מצינעת הרבה, שן כלל וזו אוה, והלון כלל כן
28 וכן **גמרא** הויה - שהוא מוליכ, אומה:
29 להטיח גזר הוא צריך, והרי הוא עושה מלאכה
30 ביום טוב - להטיח - שהיו חכמים גונתוין בטיט
31 לפי שהו לא משופעין, אלא עשוין במין תקרת
32 עליה, ומשתמשין בהן, לפיכך טחין אותן,
33 ומשפיעין הטיח לצד החתלים, שיוזבו מיניה,
34 שוכבו מוכיח עליו - שוכבו של סולם ממונ.

35 שהוא ניכר שהוא של שובך. מותר - שהיה אין אדם רואהו. והאמר רבי יהודה אמר רב
36 ב' - וקשיא דרב אדריב חנן, ואף על גב דרב אמוראי רב - משק מניה, מפני שרבו של
37 כל בני הגולה היה בוריה, ודון משמואל, תני **היא** - איכא תנא דקאי כותיה. שושתן
38 בחמה - מי שנשחר כליו בדרך בני גשמים - שושתן בחמה, וכן גובגין מאליהן. אבל לא
39 כנגד העם - שלא יאמרו בכסן בשבת, אלמא: מדיד ומשום מריאת העין מותר במקום
40 צנוע, **לימא רב דאמר בבית שמאי** - לרב חנן קא פריך, דאוקי ליה בית הלל ברשות
41 הרביבים אסרי וברשות היחיד שרי, אם כן לרב חנן רב דאמר כל מקום שאסור בו - דאמר
42 בבית שמאי בתמיה, הא ודאי לא שביק בית הלל ועביד בבית שמאי. ועל כרחך לבית
43 הלל אפילו ברשות הרבים מותר, משום דשוכבו מוכיח עליו. דאי ברשות הרבים אסור
44 וברשות היחיד שרי - דאמר אמר רב לית שמיא מעתא, **היא** - כלומר, אמר לך רב
45 תנן: דאי רב סבר דבית הלל אפילו ברשות הרבים שרו, ופליגי עלי, ואנא דאמרין כי האי
46 תנא, אמר: שושתן בחמה, ולית ליה דרב, והויה אנא מוקי בית הלל כותיה, ולא
47 היתיר אלא ברשות היחיד. ורב אליעזר ורבי שמעון דסבירא להו כרב מוקמי שריאות
48 דבית הלל במתניתין אפילו ברשות הרבים, דקא סברו שוכבו מוכיח עליו, ובית שמאי
49 לית להו שוכבו מוכיח עליו, ואסרי אפילו בחודי חדרים. ימ ולרב קא פריך, ואמר לך
50 רב: בית האי, ולא מלאת היא, דמאי תובתינהו דרבי אליעזר ורבי שמעון במקום בית
51 הלל? אית שמיא גמי טובא והו, איה הלכה כמותן.

מיתנין
פליגי עליה. **ורב** בבית שמאי - פירש רש"י: ומקשה לרב חנן דמוקי דבית הלל לית להו דרב וברשות הרבים דביה הכל אסור ואפילו בית הלל אסרי וברשות היחיד שרו (אדרבה) רב לא
יאמר הכי, ולא יאמר דלא כולתנא, אלא אמר בבית הלל שמיא אפילו ברשות הרבים, ושוכבו מוכיח עליו, ודלא כותיה, ומשני: תנאי היא, כלומר: רב חנן אמר לך: אין דבני יום דרב סבר
דבית הלל שרי ברשות הרבים, מפליגי עלי, ואנא דאמרין כי האי הויה אנא מוקי ליה בית הלל כותיה, ולת היתירי כולא ברשות היחיד, שרי מפרישי: ולרב
קא פריך, ואמר לך רב תנאי היא דסבירא להו בבית שמאי, ואנא סבירא לי כתי תנאי. ולא נראה, דמאי אלמיתיהו דרבי אליעזר ורבי שמעון לגבי בית הלל? איה בית שמאי טובא תנאי הוא,
ואף על פי כן אין הלכה כמותן.

ביצה. פרק ראשון - ביצה דף ט עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזלץ)"

הרסות

1 ולא היא דרבינו יצחק טעמא דתנא קמא מפרש - וכן תאמר, הוא כל מקום דתי "במה"
2 שנתקן ויש לומר. דהיינו במשנה, אבל לא בבביתא.

3 מאי דקא שרי תנא קמא קא אסר רבי דוסא - דאפילו בשאר סולמות לא שרי אלא הטוי.
4 ותימה, רבי דוסא דאמר במאן? ולכלוי עלמא שרי הולכה בשאר סולמות ויש לומר:

5 דרבי דוסא אמר דלא הולך בית בשנאי וביה עלמא
6 בברב, דהוה משמע דקיימא לן כרבי דוסא, ותימה
7 דאמר בעירובין פרק "חלוץ" (עובד ועובד) מטלטל
8 את הסולם, ובבבלי משמע דאסור
9 לטלטל סולם של עליה, ורבי דוסא אוסר אלא
10 סולם של שוכר ויש לומר, דשני מיני סולמות הן,
11 וכן משמע בבבלי פרק "חלוץ" (שם עובד), החם
12 מיייר בעקנים, ובבבלי חייבי גדרוליס, ורבי בנה
13 אברהם מבורגל פירש: דהחם שרי בשנאי
14 דתנאי טעמא אסור לטלטל הסולם - משום דמחוי
15 דלחטיב גגו הוא עריך, ויבשה ליכא משנאי
16 שאסור להוציא לחלוץ, אבל גבא מיייר ביום טוב
17 דמותר להוציא לחוץ, ואם כן איכא חך חששא.
18 ולפי זה אסור לטלטל הסולם שלנו ביום טוב
19 ואפילו בביתו, דשמא הלכה כרבי דוסא, וצריך
20 ענין.

21 אלמא גבי שמחת יום טוב בית שמאי לחומרא
22 וכו' - וכן תאמר אנאי לא פריך
23 מביצה שולחנה ופירש הגה"מ: משום דב
24 ביצה לא שייך שמחה, שאין בה שמחת יום טוב
25 כל כך, ומה שמחתן בית שמאי - היינו מטעם
26 דלית להו הבנה, ומטעם דלא דמי לפירות
27 דתורנית ולמשקין שוב.

28 אמר רבי יוחנן מוחלת השיטה - פירוש:
29 אהיה, דהיינו, ובית הלל סבר אין
30 מוסקיף הריסי ביום טוב, וכל תכל שמניות
31 דמיימי - מתקיף, ואתוה ר'דושת' כדאי קאי.
32 וקשה טובא להרא פירשאי, דאם כן מתוקמא לפ
33 המסקא כל דתי שיש חפיק דלעיל דמיימי,
34 הוואיל ולא מוסקיף ביום טוב אהיה דושת' ו
35 ועוד קשה: מאי קאמר גבי עור משום דמחוי
36 למנאן עליה, הא מפרש טעמא לקמן (א.ב.)
37 דהחירי סופ' משום דתחלוץ עור קשה, דאם כן
38 דאשת' דמיימי נשאר' במקומה, אם כן רב
39 ורב יוסף שקלו ועור (לעיל ז.ב.) אליבא דבית
40 שמאי, ודור רחוק גדול עור קשה: כיון דמוחלת'
41 היא דהיינו - סבירא להו לבית הלל דאין
42 מוסקיף משום דיש בנין ותיורה בבליים, ובייש
43 פרק 'כל הבלי' (שבת קכב.ו) סתיים לן תנא
44 אין בנין ותיורה בבליים לכך פירש רבינו תם.
45 דמוחלת השיטה - היינו היא דושת', ובית
46 הלל סברי יחפור ברק ויבסח וכו', והשתא ניחא
47 הלכ, ואתר, ורבינו תם: מיהא אינו על מה דמחירי
48 העולם, ואתר, ורבינו תם: דבניי נעורתי לא הוי
49 מערבי כלל, אך עתה לפי מה שטעו דסבורים
50 דמוחלת לא קאי אשת' וכו', ובית הלל

1 מותנין - דקתינה בהולכת סולם פליגי - לאו כי האי תנא, דקתינה בהולכת סולם, מפני
2 ששרוך יום טוב הוא, אבל של עליה אסור - הדהוא דרבי אמרי: דהיינו לחטיב גגו הוא צריך,
3 מרדין בו - אם החלוץ רחוק, ואין ראש הסולם מגיע שם בהושיה - מרדין רגליו של
4 סולם משע מעט. לקרייתא - כלפרייט, לראות שדוחקין, סולם בא לייני - הולכת סולם
5 של עליה לשוכר, מפלל תנא קמא וכו'.

6 עליה פליגי בחורה, ומרדין תנא סביר - טעמיה
7 דתנא קמא קא פריש - ובשל עליה ליכא למנאן
8 דשרי, מאי מרתני - במלתיה דתנא קמא
9 "משוכר לשוכר", אלמא: דהוא ממועד
10 לשוכבין קאי, מי קתיני סולם של שוכר - דנהוי
11 משמע דבשל שוכר קאי, משוכר לשוכב קתיני -
12 ולעולם בשל עליה, ורובתא ושמעון, דיווליס
13 מנעליה לשוכר ראשון, ומנעו לבמה שובכין,
14 השוי כולם של עליה - והדילכ' לשוכר במעוד
15 יום, ועבישין בא לחטונו מחלוץ לחלוץ, מאי דקא
16 קמא - דרבי דוסא, דהוא רבי יחידיה
17 דאמר: בסולם של עליה אסור לחלוץ - קא
18 שרי רבי דוסא מיהא לחטונו, ולא היא מאי דקא
19 שרי תנא קמא - דהיינו של שוכר לחולץ - קא
20 אסר רבי דוסא, ואתא ללמנה: הולכה - אסור,
21 הטיה - שרי, ובשל עליה לא איירי כלל
22 מוחלת השיטה - כאן החולץ שיתנו, וצריך
23 לחפור דבריהם, ומפאי מוחלת - ומאי קשאי
24 ליה לרבי יוחנן? דלמא טעמיהו דבית שמאי
25 החם משום דאיכא דרך נעוץ, וליכא צד אסור.
26 אבל היכא דליכא דרך נעוץ - דאיכא צד רמז
27 ופריה - לא שרי, ואפילו בעפר תחתו, וקשאי
28 כחפור ועמדה, והכא נמי לא שנא, דהא איכא
29 חטאי דלחטיב גגו, אבל תתם לא - דגורח
30 משום תנישה, דלמא נעוץ דבעי תנישה, אלא
31 אי קשאי - מתניחין אהרתי, שדחריך רבי יוחנן
32 לחולץ שיתנו וצריך לחפור דבריהם, וא
33 קשאי - על זו החלפיה, לא יבול - מן החולצו
34 ביום טוב, אלא אם כן עניקו מבעוד יום - ולא
35 סגי בהבנה ברבר, בעלמא, כדמפרש לקמן
36 טעמא: דלמא לומדין כי שקיל להו, חייס עלייהו
37 ומתקיף.

1 מתניחין דלא כי האי תנא, דתנאי, אמר רבי שמעון
2 בן אלקנה: מודים בית שמאי ובית הלל שמוכיבין
3 את הסוף למשוכר לשוכר, לא נחלקו אלא לחיוב;
4 שבות שמאי אומרים: אין מחיורין, ובית הלל אומרים:
5 אף מחיורין, אמר רבי יהודה: בפה דברים אומרים
6 - בסולם של שוכר, אבל בסולם של עליה דברי
7 תנא אסור, רבי דוסא אומר: משהו מחלוץ לחלוץ,
8 אחרים אומרים משום רבי יוחנן: אין בחדוין בו, בני
9 רבי תיאא נפקו לקרייתא, כי אתו אפי' בהוהו;
10 כלום מנעשה את לודכס? אמרו לו: סולם לא לדינו;
11 ותתרגוהו, אמר להם: צאו ואסרו מה שהתרתם,
12 אינהו סבור: מוקא אמר רבי יהודה בסולם של עליה
13 לא פליגי - מפלל תנא קמא סבר פליגי, ולא היא,
14 רבי יהודה טעמיהו דתנא קמא קא מפרש, ממיא
15 מוקדתיני: מוליבין את הסוף למשוכר לשוכר, ואי
16 סלקא דעתך בסולם של עליה פליגי, האי "מוליבין
17 את הסוף למשוכר לשוכר"? "מוליבין את הסוף
18 לשוכר" מבעי ליה! אלא לאו הכי קאמר: של שוכר
19 אין, של עליה - לא, ואידך: מי קתיני "סולם
20 של שוכר"? "משוכרין לשוכר" תני, ואפילו לכמה
21 שוכבין, איכא דתנאי: אמרו לו: השוי סולם של
22 עליה בא לדינו, ותתרגוהו, אמר להם: צאו ואסרו
23 מה שהתרתם, אינהו סבור: מאי דקא אסר תנא
24 קמא - קא שרי רבי דוסא, ולא היא, מאי דקא שרי
25 תנא קמא - קא אסר רבי דוסא, "אבל משהו מחלוץ
26 לחלוץ וכו'". אלמא, גבי שמחת יום טוב בית שמאי
27 לחומרא ובית הלל לקולא, ורמיניהו: השוחט היה
28 ועוף ביום טוב, בית שמאי אומרים: יחפור בדרך ויבסה, ובית הלל אומרים: לא ישוחט
29 אדם בן היה לו עפר מוכן מבעוד יום! אמר רבי יוחנן: מוחלת השיטה, ממיא? דלמא עד
30 פאן לא קאמרי בית שמאי התם אלא היכא דאיכא דרך נעוץ, אבל היכא דליכא דרך נעוץ
31 לא, ואי נמי: עד פאן לא קאמרי בית הלל תנא קמא אלא דשוכבו מוכיבין לעוין, אבל התם
32 לא, אלא, וקשאי הא קשאי: בית שמאי אומרים: לא יבול אלא אם כן יעניעו מבעוד יום, ומאי
33 ובית הלל אומרים: עומד ואומר זה וזה אינו נאמל, אלמא: גבי שמחת יום טוב בית שמאי
34 לחומרא ובית הלל לקולא, ורמיניהו: השוחט היה ועוף ביום טוב! אמר רבי יוחנן: מוחלת
35 השיטה, ודלמא לא היא; עד פאן לא אמרי בית שמאי אלא היכא דאיכא דרך נעוץ,
36 אבל

1 לחומרא, לפיכך מעריבין הבנה, מיהו, זה אינו, דלפי פירוש נמי לכל הפחות סבירי בית הלל מאי דסבירי בית שמאי מעיקרא, ובית שמאי בעו דרך נעוץ, ואפילו בעפר תחתו בעו הבנה,
2 מדקאמר רבא: עד כאן לא קאמרי בית שמאי התם אלא דאיכא דרך נעוץ, משמע אפילו בעפר תחתו בעו בית שמאי דרך נעוץ מבעוד יום משום הבנה, כדפירש הקה"מ, ותרע, דאם
3 לא, כן, הא דקאמר רבי יהודה ליה ודא שיש לו דרך נעוץ - לאו אליבא דבית הלל הוא לפי המסקא, דאמרי בית הלל שיחפור בדרך לכתחלה וישוחט, ואף על גב דמיימי מלתיה דרב
4 יחידיה גבי מרדין, מכל מקום קאי אברהם מתניחין כדפרישית, וסבירא היא ולא פליגי בית שמאי ובית הלל אלא ברא, דברדאי, ונחא דשרי בית שמאי יריבעי שרי בית הלל לכתחלה!
5 ולעולם בשל דרך נעוץ משום הבנה, ודאי: מדקאמר רבי יהודה גופיה לעיל (ת"א) ממלא מנאלי קפוחו ועושה בה כל צרכו - משמע דבעינן רבנה לפי האמת, ואף על פי של פרש דבעאר
6 ערכים מיייר, רבן כנסת בו, כזוא, אבל כנסת דם לא בעינן רבנה - לא משמעו ביה לעיל לפי המסקא, וגם עתה דאמר מוחלת השיטה אין לחולץ פירוש דבר אהימאין, ואם כן, יפה
7 נהו העולם שלא לנסות קר בעפר מוכן שהוא יחידה, נהון מנבר של אפרי או שראוי לצלות בו בירה, ולא מעפר תחתו של בני קרקע שהוא מטל אבן קרקע, ולא מאפי הכירה שדושה
8 ביום טוב, אם אינו ראוץ לצלות בו ביצה, ותימה: אם כן, דמוחלת קאי אהואי דושת', ובית שמאי לחומרא, היכי מונה לה במסכת ערוית בני תנן דבית שמאי לקולא ובית הלל לחומרא?
9 ויש לומר: דמנהל להו להטעות דנשתת קודם מוחלת השיטה.

ביצה. פרק ראשון - ביצה דף י עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזליץ)" תוספות

1 **בית שמאי** אומרם הוא שחשב עליו וכו' ובית הלל אומרם אף משמות המת - וקא
 2 סלקא דעתך דמיירי בכלים ולמפרע. והוא הדין דפליגי כשנפתח אחד
 3 מהם, ובכלים דלמפרע. האי דקאמר לעיל נפתח אחד מהם הוא נמא ודן טורחין, ולא פליגי
 4 בית שמאי - מיירי בכלים הבאים אחר כן שם. ותימה! ארפילי חבש, לפילו בנפתח
 5 ובכלים דלמפרעו? ויש לומר: הדין דנקט חשב משום
 6 רובא דבית הלל, הארפילו במחשבה ועלמא
 7 פליגי, ומדועל להחיל כל הפתחים אחרים. אבל
 8 תימה: לבית הלל, דאית להו בריה, דכי
 9 שמתח שבטת ביה, ויהי ולי פתחים הרבה דמילן
 10 טמאים: הא איבא למנרה, לבסוף, כשמוציאן
 11 כהוא פתח - והובר הרבה מתחלה וסופו לצאת
 12 דרך שם ויש לומר: כגון שעשאו פתח חש
 13 והוציאו המת, ולא יסיר בריה. אי נמי מיירי
 14 דגשאו המת במקומו.

איבא

אבל היבא דליבא דקר נעוין לאו - והא נמי להרא, ולאשתכח דטלטלה
 בבירי, ודיכן דמנליק - בטלה לה הזמנה למפרע. **אלא** בין דמוקבא חזו - בין דאינו
 אסור אלא משום מוקבא, בהזמנה בעלמא סגי. **את הקלי** - דף עב וכובר, ובתשין בו
 התיב טופי וטופי, והוי מאלתרו לאיסור. **וקא סברי** בית שמאי: אסור לטלטלו ואפילו
 לעורך גופו, שחרת לנוח הבלי ולמאכא
 המתנות הדים. **שחרת בלי עילו** - ואף על פי
 שנאלתרו לאיסור - מהו לטלטלו לעורך גופו.
 אין נותנין את הקור - שדחשט ביום טוב. **לפי**
 הירושין: לא וישטחו במקום דריסא הרדליס.
 שוה עורך עבדו, שמתעבד על ידי הדיסה.
 ובית הלל מתיירין - קא סלקא דעתך משום
 שמחת יום טוב, דלא אר שרית ליה - לא שחטס.
למשח עליה - כן היתה ישיבה: שטוחין בדים
 על גבי הקרקע, ומנסכין ויחשבו על כרכיבן
 כמפנין, כדמירינין פסחים (ק"א). **היה וינין**
אכריבי הדיד, ומנצטא שטוחו עורך יום טוב.
 תריסין - דלתות החלונות של תיבות, שסוגרין
 בתן החלונות בלילה, ומסלקן אותם ביום
 ונותנין אותן לפניהם. ושטוחין עלתון כחמני
 למכור להיבם. וביום טוב מותר ליקח מחבני
 המכיר אותו, ולבלד שלא יזכיר סכום מקח. **אף**
 להחיר - ולסגור תן. וזהו דאי שלא ילמד
 האי, ואפילו לאמרנין אף בגין ככלים - טורח
 דלא עורך מיהא הדי, וקא שרינן ליה משום
 תלתין, כדלפנין. **אלמא**: משום שמחת יום טוב
 מקלין, וקשיא בית הלל דכסוי. **הבא ליבא** דקר
 נעוין - כלומר, ליבא עממא להיתירא. **דקא**
 סברי: יש בגין בכלים. **משנה** עומר ואומר -
 מגדיל יום. **גמרא** כדבריה ראשונה - דך
 מנכירי יום: **למחר** דלמחר בריה ראוונה של שנה.
 לדחות צות אלתה. **נרנין** - ויש שקיל להו למחר
 אתי לאמלוכו, ודיסי עלייהו, והוי ליה לטלטל
 שלא לצורך, ומשנענו ומשמש בהן כמכרד יום
 לשחזתה ולא חט עלייהו - ותי לא וישתעין
 דדיסי. בריה - קביד בלעיו. שהזינים יזדים
 בריבה בכל חיש חודש. ותי שני גולות וכו'
 ונקבה, ומספיקין בריהו טבת, וחזורים יזדים
 בניסין, לית להו תיפתח - וכו' שקיל למחר -
 דלמא לא דני אומין, והוא לא הונק את כולם.
 אלא כרי צרבו. ולו פתחים חריב - כולם
 פתוחים או כולם סגורים. **כולם פתחים** - כל
 כלים המונחים בחלל הפתחים תחת עובי
 התקרה של פתח - טמאים. **ואף על פי** שאינו
 תחת הגג הפתוח על המת, שגורו הבנים
 טמאה: לא אמרין והובר דמעינקא דעתה לחבי הוא, ולא ירדה הטמאה לשאר הפתחים. **ובית הלל** סברי: **למאי** דסלקא דעתך השתא סבידא לן דבנפתח אחד מהם
 נמי הוא פליגי בכלים דמעיקרא, וטורחין וקא תני לעיל דלברי הכל - בכלים דמכא ולחבא. **הא אמר** עליה פ"ב - ואפילו בית הלל לית להו הובר, ואין מסורין אלא כלים דלבסוף
 דלאחז משבתה, אבל דאשונים - טמאים. **ובית שמאי** מנמאין אף האחרונים, **קא סברי**: משירד תורת טמאה לפתחים לפני משבתה, במיתת המת - שוב אינו עלה מהם אלא
 על ידי עינשה, ונפתח אחד מהם ולפינו מדי. **בבא אמר** ליעולם לפשעי - נמי מסורין בית הלל, דאית להו בריה. והבא במתנין דתני עממא: דעריך לברר ולומר:
 אלו אני נוטל, דלמא למחר מטלטל ביה השמיני, ולפינו הוא וסקיל אידין, מנצטא מטלטל מה שלא הומין. שרדי לא היה דעתי אלא בברי צרבו. **הלכך** אמר: זה זה אני נוטל, ולמחר
 על כרחי דהו מילי דשקיל. **והא אמרת** עקובר - מרוקח ואין מנענע סניא. **אלמא** לא ברק מתאמלו הדיחשים והשמיני, ובאבתי איבא למתע. **גמי מילי** - הוה מציע מקרב יום טוב
 - כלומר, דיבא דידע מערב יום טוב דהני הוא דאומינן, דתי בן שחן כדחשין בין שחן שמיני - לא שקיל אחרני, שהרי יודע שמקובי דם, שלא ומנן.

אבל

1 **אבל היבא דליבא דקר נעוין לאו** - והא נמי להרא, ולאשתכח דטלטלה
 2 בבירי, ודיכן דמנליק - בטלה לה הזמנה למפרע. **אלא** בין דמוקבא חזו - בין דאינו
 3 אסור אלא משום מוקבא, בהזמנה בעלמא סגי. **את הקלי** - דף עב וכובר, ובתשין בו
 4 התיב טופי וטופי, והוי מאלתרו לאיסור. **וקא סברי** בית שמאי: אסור לטלטלו ואפילו
 5 לעורך גופו, שחרת לנוח הבלי ולמאכא
 6 המתנות הדים. **שחרת בלי עילו** - ואף על פי
 7 שנאלתרו לאיסור - מהו לטלטלו לעורך גופו.
 8 אין נותנין את הקור - שדחשט ביום טוב. **לפי**
 9 הירושין: לא וישטחו במקום דריסא הרדליס.
 10 שוה עורך עבדו, שמתעבד על ידי הדיסה.
 11 ובית הלל מתיירין - קא סלקא דעתך משום
 12 שמחת יום טוב, דלא אר שרית ליה - לא שחטס.
 13 **למשח עליה** - כן היתה ישיבה: שטוחין בדים
 14 על גבי הקרקע, ומנסכין ויחשבו על כרכיבן
 15 כמפנין, כדמירינין פסחים (ק"א). **היה וינין**
 16 **אכריבי** הדיד, ומנצטא שטוחו עורך יום טוב.
 17 תריסין - דלתות החלונות של תיבות, שסוגרין
 18 בתן החלונות בלילה, ומסלקן אותם ביום
 19 ונותנין אותן לפניהם. ושטוחין עלתון כחמני
 20 למכור להיבם. וביום טוב מותר ליקח מחבני
 21 המכיר אותו, ולבלד שלא יזכיר סכום מקח. **אף**
 22 להחיר - ולסגור תן. וזהו דאי שלא ילמד
 23 האי, ואפילו לאמרנין אף בגין ככלים - טורח
 24 דלא עורך מיהא הדי, וקא שרינן ליה משום
 25 תלתין, כדלפנין. **אלמא**: משום שמחת יום טוב
 26 מקלין, וקשיא בית הלל דכסוי. **הבא ליבא** דקר
 27 נעוין - כלומר, ליבא עממא להיתירא. **דקא**
 28 סברי: יש בגין בכלים. **משנה** עומר ואומר -
 29 מגדיל יום. **גמרא** כדבריה ראשונה - דך
 30 מנכירי יום: **למחר** דלמחר בריה ראוונה של שנה.
 31 לדחות צות אלתה. **נרנין** - ויש שקיל להו למחר
 32 אתי לאמלוכו, ודיסי עלייהו, והוי ליה לטלטל
 33 שלא לצורך, ומשנענו ומשמש בהן כמכרד יום
 34 לשחזתה ולא חט עלייהו - ותי לא וישתעין
 35 דדיסי. בריה - קביד בלעיו. שהזינים יזדים
 36 בריבה בכל חיש חודש. ותי שני גולות וכו'
 37 ונקבה, ומספיקין בריהו טבת, וחזורים יזדים
 38 בניסין, לית להו תיפתח - וכו' שקיל למחר -
 39 דלמא לא דני אומין, והוא לא הונק את כולם.
 40 אלא כרי צרבו. ולו פתחים חריב - כולם
 41 פתוחים או כולם סגורים. **כולם פתחים** - כל
 42 כלים המונחים בחלל הפתחים תחת עובי
 43 התקרה של פתח - טמאים. **ואף על פי** שאינו
 44 תחת הגג הפתוח על המת, שגורו הבנים
 45 טמאה: לא אמרין והובר דמעינקא דעתה לחבי הוא, ולא ירדה הטמאה לשאר הפתחים. **ובית הלל** סברי: **למאי** דסלקא דעתך השתא סבידא לן דבנפתח אחד מהם
 46 נמי הוא פליגי בכלים דמעיקרא, וטורחין וקא תני לעיל דלברי הכל - בכלים דמכא ולחבא. **הא אמר** עליה פ"ב - ואפילו בית הלל לית להו הובר, ואין מסורין אלא כלים דלבסוף
 47 דלאחז משבתה, אבל דאשונים - טמאים. **ובית שמאי** מנמאין אף האחרונים, **קא סברי**: משירד תורת טמאה לפתחים לפני משבתה, במיתת המת - שוב אינו עלה מהם אלא
 48 על ידי עינשה, ונפתח אחד מהם ולפינו מדי. **בבא אמר** ליעולם לפשעי - נמי מסורין בית הלל, דאית להו בריה. והבא במתנין דתני עממא: דעריך לברר ולומר:
 49 אלו אני נוטל, דלמא למחר מטלטל ביה השמיני, ולפינו הוא וסקיל אידין, מנצטא מטלטל מה שלא הומין. שרדי לא היה דעתי אלא בברי צרבו. **הלכך** אמר: זה זה אני נוטל, ולמחר
 50 על כרחי דהו מילי דשקיל. **והא אמרת** עקובר - מרוקח ואין מנענע סניא. **אלמא** לא ברק מתאמלו הדיחשים והשמיני, ובאבתי איבא למתע. **גמי מילי** - הוה מציע מקרב יום טוב
 51 - כלומר, דיבא דידע מערב יום טוב דהני הוא דאומינן, דתי בן שחן כדחשין בין שחן שמיני - לא שקיל אחרני, שהרי יודע שמקובי דם, שלא ומנן.

אבל

1 איכא חד דמשיב ברו - ואם תאמר: ולבטיל ברובא! וש לומר: דבעלי חיים לא בטיל,
2 דחשיב: ואי נמי: הוה דהוה דבר שני לו מתירין לאחר יום טוב, וכל דבר שליל
3 מתירין - אפילו באלף לא בטיל.
4

5 **חד** מנידו אול לעלאא - ואם תאמר: וכי תלינן לקולא לברו בחישה? וש לומר:
6 הדואל וטארו שנים במקומם - דאי

7 בבחאי גונא תלינן לקולא. **חולין** ומעשר - דאי
8 מערבין זה בזה - פירש הקונטרס: ברר מנה היפה
9 שבשניהם. ואמר: אם זה של מעשר - מוטב, ואם
10 האחר של מעשר - זה. והתבאר
11 דמפרש בפרק "חזיה" (בבא מציעא מהא.) דאין
12 מחליטין כסף על כסף, ולא מנתן על מנתן לכך
13 נראה: דמחיל בתחלה הנתן על מעשר על
14 פירות של נחשת, ואחר כך מחיל על מנה היפה
15 שבשניהם. **הכל** חולין - שאני אמור הוא לקח
16 מעות של מעשר, שני דמי אחריו נידו. והתבאר
17 דהא לא אמרין: שאני אמור להקל אלא כשהוא
18 מדרבנן, כדאיתא בפסחים (יא.) דקאמר: שאני
19 תרומה דרבנן, לפיכך אני תולה להקל לומר
20 "שאני אמור" וכו'. וש לומר: דכיון שאין אדם
21 מניח חולין שאני אמור שפיר לקולא,
22 ואמרין: דאי לקח אלו משם ושבת, ואחר כך
23 תחיל אלו שם.

פשתא

16 **ומצא שלשה אסורין**. מה נפשך, אי אחריו נידו - הא אחריו נידו, ואי לא אחריו
17 נידו - הא איכא חד דמערב ביה. "שלשה ומצא שנים מותרין". מאי מעמא? הני אינהו
18 נידו, והד מנייהו אול לללא. לימא מתניתין רבי היא ולא רבנן, דתניא: הניח מנה
19 ומצא אחרים - חולין ומעשר שני מעורבין זה בזה, דברי רבי. והכמים אומרים: הכל
20 חולין. הניח אחרים ומצא מנה - מנה מונה מונה, דברי רבי. והכמים אומרים: הכל
21 חולין. אפילו תימא רבנן, הא אתמר רבי, רבי ויהוה רבי אלעזר דאמרי תרווייהו: שאני
22 גזולת הואיל ועשויין לרדות. ולמה לי לשנויי עלה שאני גזולת הואיל ועשויין לרדות?
23 והא אתמר עלה דההיא דרבי ויהוה רבי אלעזר: חד אמר: בשני כיסין מחלוקת, אבל
24 בכיס אחד - דברי הכל חולין. והד אמר: בכיס אחד מחלוקת, אבל בשני כיסין - דברי
25 הכל מנה מונה ומנה מוטל. בשלמא למאן דאמר בשני כיסין מחלוקת - היינו דאיצטרך
26 לשנויי הכא שאני גזולת הואיל ועשויין לרדות. אלא למאן דאמר בכיס אחד מחלוקת,
27 אבל בשני כיסין - דברי הכל חולין. והד אמר: השתא למה לי לשנויי עלה? הא
28 אמרת בשני כיסין לא פליגי! אמר רב אשי: הכא בגזולות מקשרים וכיסים מקשרים
29 עסקינן. גזולות - מנתתי אהרדי, כיסין - לא מנתתי אהרדי. ורבי אמר לך: דימת, ומינן
30 דמתבעל

1 אבל כיום טוב - כשבא לברך כיום טוב, כלומר שלא ברר דבריו במעור יום, וסומך על
2 בדיקת מודר שברוק את כולן. דויפנין דמשפתיה נשמיים בחישה ומחוייב שמיים - אנתם
3 הוראים שמיים למראה עיניו נמצאים כדושק במשמושן, והבחישה נמצאים שמיים.
4 מרד וזו חלי לית - כל אתון שטלטל רחוק על צרכו - משקביה חיי. אי נמי רשטי, אי
5 נמי ויפנין דמשפתיה לברו בחישה - וקא ממע
6 משמתח יום טוב. וזל זה על ידי שבר
7 אתמול דבריה, לפיכך סמך על שקר, לומר: אי
8 אפשר שלא יהו שנים או שלשה טובים, ולמדך
9 נמצא כולם רעים. אבל כשאתה מוקדק לברך
10 - שוב אתון סמך אלא על אלו, בין דו שמיים
11 או בחישה, ולרעת כן זמנך, ובא ונטלך, ולא
12 ממנע. **משנה** זמן שחורים - ואל היה שם
13 עור, ולומר מצא זכר לבנים - דאי המזומנים
14 הלכו להם, ואלו אחרים אדאנו לחו מעלמא
15 לשוכן, וכן שנים ומצא שלשה, ואני מביח את
16 המזומנים - כולם אסורים. שלשה ומצא שנים
17 מותרים - האחד הלך והשנים נשאר, ולא
18 אמרין: דהואיל דהאחד הלך - כן הלכו כולם,
19 ואלו אחרים הם. זמן בתוך הן ומצא לפני הן
20 והבתוך הן לא מצא כולם, ורבי אלו אסורים.
21 ובגמרא מפרש לה. **גמרא** גזון שומן שחורים -
22 ולבנים. כשני קפין, וכל הקפין מובדלין במחיצת
23 ועלויות, בדרך כל שבוכין עשויין עליות הרבה,
24 וכל עליה יש בה מדידות הרבה. השכים ומצא
25 בו - והכי קאמר: זמן שחורים כבן זה ומצא בו
26 לבנים, ולבנים זמן בשני ומצא בו שחורים. דרבי
27 תניא: כבבא בתרא ביאלא דחפור. ורוב וקרב

28 - אם בא מעשה לפנינו, וש תלחלו ברבר
29 הקרבן לו להחיד או לאסור, וש תלחלו אור
30 הדוב ענין אחר, חלוק הקרבן - הלך אור
31 הדוב. ומתניתין גמי הכי אמר, דהא איבא
32 למתלחלו לקרב שחורים באותם שזו אתמול
33 בכין שבצדו, וכן הלבנים, ולומר נתפסו, ולא
34 חליקין, אלא אמרין: דמעלמא אתו מרחבא
35 פירשו. כדאמר אבי' - לקנון. בדי - שיש דף
36 לפני השוכן, בוטל ויצא ממנו, ושם איבס
37 והשוכן יזינס דמעלמא תדיר. שיראים לכיס
38 לקח, מפני שאותן שבקן גורשיים את כל הבא
39 אליהן, וכשרצאן משוכן - אלו נבנסין, להכר,
40 הישקנן שמא נזן הדף באו לקנן, והכרן אסורים.
41 דהוה לחו כלתו קרובים, כשדף ושבקן, והלכך ויל
42 בתר רובא. מה נפשך בו' - פירושא דמתניתין
43 היא: כלומר: דהכי נשוכן - אלו נבנסין, להכר,
44 דהא אמתניתין גמי את מחביריו. הניח מנה - מעורב מעשר שני
45 בתובה, חולין ומעשר שני מקורבין זה בזה - והאחד חולין, ואינו יודע איהו, ונטל היפה שבחן ואומה: אם היא (זו) של מעשר - דרבי יפה, ואם חולין היא - תתא וברתה מתחלת
46 עליה. הכל חולין - הואיל ולא מצא כמו שהיה - חולין להקל, ולומר: נטל את הראשון והנידו במקום אחר, והניח שוב את אלו ושבת. שאין אדם מניח מעות חולין ומעות מעשר
47 בידו. מנה מוטל - ונשאר כך מנה ממעשר. הכל חולין - הואיל ולא העלה לירושלים - לא ופרחין לא חוזה, ועבדיה נטלן והניחם במקום אחר. חוה חולין היא, שהניח ולחם אחר
48 כן, ושבת. שאני גזולות - להכי איבא ברמיא דמתניתין דהוה שני גזולות - צריך לשנויי דתקום מתניתין ברבנן מהאי טעמא הואיל ועשויין לרדות. אלא למאן דאמר בשני כיסין
49 טלו, וכושבטל - נטל שניהם. ולמה לי לשנויי עלה - רבי יוחנן ורבי אלעזר מה דחוקין תלחלו טעם משנתנו במדדי: לא לדידו תחומות שפיר ברבנן בלאו האי טעמא, דהא אינדו
50 אפילו בהדיא ומעשר. חד אמר: מחלוקת במתנות שני המנן בכיס אחד, בהדיא הוא דקאמר רבנן דכשנטל - כל ביטל נטל. אבל בשני כיסים - מודו דהאחד נטל והניח השני. וחד
51 אמר: מחלוקת בשני כיסין, בהדיא הוא דקאמר רבי מנה מונה ומנה מוטל: האי מאי לא רשטי. בשלמא למאן דאמר בו' - דמקשה סוימי מסיים למילתיה, ומפרש קושייהו בשלמא
52 מאן דמוקי פלוגתיהו בו' כיסין, דהיינו ברמיא דמתניתין דהוה שני גזולות - צריך לשנויי דתקום מתניתין ברבנן מהאי טעמא הואיל ועשויין לרדות. אלא למאן דאמר בשני כיסין
53 מודו רבנן - השתא למה לי לשנויי משום דעשויין לרדות? הא בשני כיסים נמי הכי קאמרין: השתא ומה בו' לא רשטי, אלא הכי רשטי. אלא למאן דאמר בכיס אחד מחלוקת אבל
54 בשני כיסים דברי הכל מנה מונה ומנה מוטל השתא למה לי לשנויי עלה האמר בשני כיסים לא פליגי - חד מנין רבנן או רבי יוחנן או רבי אלעזר אוקימה, והלעיל אמאי שני
55 תרודיה חולין ועשויין לרדות: אמר רב אשי מהא בגזולות בו' - מאן דאמר בכיס אחד מחלוקת - בשני כיסין כעין כפי אתא קאמר, דהיינו שני כיסין מקשרים, דקאמר אבל בשני
56 כיסין דברי הכל מנה מונה ומנה מוטל - בשאן מקשרין, ומתניתין אפילו בגזולות משקרין משמע. דהתרתין מותרין, ולא אמרין: אותן שנים טלו ואלו אחרים. הלכך, אי לא
57 דשאני גזולות הואיל ועשויין לרדות - לא הוה מתוקמא ברבנן, דהא בכיסים מקשרין אמרי רבן הכל חולין. והשתא אנב אחי שניא מתוקמא שפיר ברבנן, וגזולות דמודרין מנתו
58 אהרדי, ואיכא למתלי לקולא דחד מנידו הוא דאול ליה. אבל כיסים - לא מנתתי, ואדם בא ונטלך, וכיון דמקשרים הם - שניהם נטל.

דמתבעל

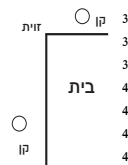
דמתבעל

ביצה. פרק ראשון - ביצה דף יא עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל" (שטיינזליץ)
רלו תוספות

פשיטא דמותרין דאמר מר עוקבא כל המדרה וכו' - וקשה: ומי יבית ראייה ממר עוקבא שהוא אמוראי ויש לומר: דעל כרחך בן עזיקין לומר כדמר עוקבא, דאם לא כן לא תמוציחיה ש כל בן וקן, ושם דתיבתי ויצאים לאויר ונחום שם כרצונם, וחוורים לקן. לגופיה, וכל כלי שצריך לעופו לא למקומו - אפילו מלאכתו לאסור נטילין אותו ביום טוב ושם לומר: דבפריק "כל הבליע" (שבת כגגא ושם) מוקמינן ליה במוקצה כיש בו הסחין כמי, וכולי עלמא מודא אבוח, כיון טעמי זידי ומיורי קפיד עליהו, ובית הלל שמתירין - הניח דוקא משום שמחת יום טוב, כדמרפיש בגמרא. **ושוין** שמוקמין עליו בשם לצלי - לאו משום דצריך מליחה לצלי, כדמרפיש בחולין (קא,א), אלא משום שנתנו למלחו כדי ליתן טעם. מערים

הנהך דמי אסירי, דאמרינן: הנהך אילו לעלמא, והנהך סרוכי סרוד וסליקו. ואם אין שם אלא הני הרי אלו מותרין, היכי דמי? אי לימא במפוזרין, אימא למימר: הנהך אילו לעלמא והני אחריוי ננהו! אלא במדרין, אי דאיכא קן בתוך המשים אמה - אדריוי אדריו, ואי דליכא קן בתוך המשים אמה - פשיטא דמותרין, דאמר מר עוקבא פר תמא: פל תמדרה - אין מדרה יותר ממשים אמה! לעולם לעולם בתוך המשים אמה, וכגון דסקימא כקרו וזית, ואי לא - לא מדרה. **משנה** בית שמאי אומרים: אין נוטלים את העלי לקצב עליו בשר, ובית הלל מתירין, אדריוי אדריו, קא משמע לן: כל היכא דמדרה ותרד חיו לקציה - מדרה, ובית הלל מתירין, בית שמאי אומרים: אין נוטלין את העור לפני הדורסן, ולא יביתנו, אלא אם כן יש עמו פית בשר. ובית הלל מתירין. **גמרא** תנא: ושיון שאם קצב עליו בשר - שאסור לטמלו. אמר אבוי: מתלוקת בעלי, אכל בתפרא גרמי - דכרי הכל מותר. פשיטא, עליו תנן! מהו דתימא: הוא הוין דאפילו תפרא גרמי נמי, והאי דקתני עליו - להודיעך בתן דבית הלל, דאפילו דבר ששלאכתו לאסור נמי שרו, קא משמע לן. אימא דאמר, אמר אבוי: לא נצרכא אלא אפילו תפרא גרמי דתימי. מהו דתימא: מולך ולא תבר עלה, קא משמע לן. ובית שמאי לא חישי לאמלוכי? והתנא, בית שמאי אומרים: אין מוליכין טבא וסכין אצל בהמה, ולא בהמה אצל טבא וסכין, ובית הלל אומרים: מוליכין זה אצל זה. בית שמאי אומרים: אין מוליכין תבלין וקרוך אצל מוכה, ולא מוכה אצל תבלין וקרוך. ובית הלל אומרים: מוליכין זה אצל זה! הכי בהמה אחריתי דשמינה מינה. קרויה לאמלוכי, דאמר: נשבק האי בהמה בחישה, ומייתינא בהמה אחריתי דשמינה מינה. קרויה נמי אתי לאמלוכי, דאמר: נשבק האי קרדה דנענא תבלין, ומייתינא אחריתי דלא נענא תבלין. תנא, תפרא אפוא למימר - מולך ולא תבר? פון דשקטה - לתבירא מימא. בית שמאי אומרים אין נוהגין את העור. תנא: ושיון שמולחין עליו בשר לצלי. אמר אבוי: לא שנו אלא לצלי, אכל לקרדה - לא. פשיטא, לצלי תנן! האי קא משמע לן: דאפילו לצלי בעין קרדה אסור. תנו רבנן: אין מולחין את החלבים ואין מהפכין בהן. משום רבי יהושע אמרו: שומקין ברות על גבי יתדות, אמר רב מתנה: הלכה פרבי יהושע. אימא דאמר, אמר רב מתנה: אין הלכה פרבי יהושע. בשלמא למאן דאמר הלכה פרבי יהושע - אצטריך, סלקא דעתך אמינא: יהוד ורבים הלכה פרבים - קא משמע לן: הלכה מיהוד. אלא למאן דאמר אין הלכה, פשיטא! יהוד ורבים הלכה פרבים! מהו דתימא: מסתבר משעמיה דרבי יהושע, דאי לא שרית ליה ממונע ולא שחוי, קא משמע לן. ומאי שנא מעור לפני הדורסן? הדרת

דמתקבל קמרייהו - ניהר הקשר שלהם ומתפרק מאליו. והבא ונטל - שזא לא מקשרין מצאם, וחסף האחר והלך לו. לפני קן - דרך כל שובכין להיות מעט מן דף העליה בולט תוך למחיצה של כל בן וקן, ושם דתיבתי ויצאים לאויר ונחום שם כרצונם, וחוורים לקן. הלך אחר הרוב - כי בא, דלא אמרינן אלו אותו שמן בתוך הקן שהוא קרוב לפני קרוב ענהו, הלך אחר התרוב, הרוב - כוף - וכדלו רתוי. רבא אבוי - דא לא אצטריך לשומעין, אלא כשני קנין זו למעלה מזו, ובעיניהם גדולת, חמא לא שבו, ולא זמן את שבו, ולמחר בא ולא מצא בתוך הקן שמן אלא לפניו, ובאותו שלא זמן לא מצא לא לפניו ולא לתוכו. הלכך אסירי, שלא מצאן במקומו, ועד שפון הארז המוקצה לא מצא כלום - יש לרשע שמא אלו שבצא לפני הקן נדוכו - לא מנחו רבא, אלא מתוך המוקצה ולא מיבעיא קאמר לא גרסינן, אלא הכי גרסינן, ולא פשיטא זמן בתחתנה ולא זמן בעלינה כו' - כלומר, ותנא דאצטריך לשומעין אסורים - לאו שמונא את של תחתנה ולמחר מצא בתחתנה לפניו ולא בתוכה, ולא מצא בעלינה כלום אצטריך למימר דאסירי, דחיישין דלמא הני דאומין אודו להו, והך שבצא לפניו משל בעלינה בלא והשתרבו בשמון כולם תחתיו - לאו שמונא את של אצטריך, דאפילו זמן בעלינה בתוכה, ולא זמן את של תחתנה, ולמחר מצא בעלינה לפניו ולא בתוכה, ולא מצא בתחתנה כלל - אסירי, ולא תימא לאו אדריווי למסוך ומיסק בעדן קטנים, אלא אמרינן סרוכי סרוד מן התחתנה המוקצה, וסליקו בעלינה, ואם אין שם אלא חן - אם אין כדבייתיהם אטמול אתו קן. הרי אלו מותרים - ודודא אלו חן שחלמין בעדן הקן ובא לפניו מפורחים - גדולים, ופורחים למרוק, אדריוי אדריו - מאתון קן ואתו לכתא כדמרפיש ואולי, דעד תמישם אמה מדרה. בבית וזית - שזית הבית בולט להלאה מן השוק, וקו לא שזמן בו עומד לצדן, דאי הדר אתי לכתא - לא הדר חיו לקציה, שהזית שם בית עומדת לפניו. **משנה** עלי - מלאכתו לאסור, לכתוש בנכבתשה, משום הכי אסרי ליה בית שמאי. **גמרא** שאסור לפלסלו - אדאבעבי ליה ערוך יום טוב כדבבא נמי - המיוחדת לקצב עליה בשר. מהו דתימא - הרי הוא אצטריך תברא גרמי אסור בית שמאי, ולמחר בתר דטעלה מולך ולא תבר, ואשתכח דטרח כבדי. אימא דאמר אמר אבוי כו' - כי אותביניה פשיטא עליו תנן, שני אבוי גופיה הכי לא נצרכא את דאמרינן אביל

תברא גרמי ורבי ורבי ורבי מותר, אלא לתברא גרמי דתימי, שלא קצב עליה מעולם, דאיכא למיחש דחייס עליה וממלך, לא חישי לאמלוכי - בתמייה, וספריך לאבוי, אין מוליכין פתח וסכין וכו' - אם היו רחוקים זה מזה, דלמא ובתרו דטרחה ממליך, סרוך - כוכבא שדוכין בו תבלין מבוזבז, נשבק האי קרדה - מין תבשיל זה שיהא צריך תבלין, כגון בשר וכוכלים. ואיכא קרדה ולא נענא אצטריך - כגון כרוב ולפת. סא אימא למימר גרמי קא משמע לן לא גרסינן, שמולחין עליו - ואף על פי שהמלח מועיל לעבוד, לצלי - דאין מולחין אותו יפה. האי קא משמע לן דאפילו בעין קרדה אסור - האי אבל לקרדה דאקמנו אבוי - עלי בעין קרדה קאמר, כגון אדם המלח עליו יפה: יפה קרוב מליחה בשלונך קרדה דלא תימא על עלי שרי, אין מולחין את החלבים - ביום טוב כדי שלא יסירו, ואפילו נשחטה בהמה ביום טוב, ואם סקור לפני חויתין - דשרו ביה הלל, משום דאי לא שרית ליה ממונע ולא שחוי.

ביצה. פרק ראשון – ביצה דף יא עמוד ב – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזלץ)"

התוספות

מעררים ומלח גרמא גרמא – וכן גילין העולם, שמעמיין ואוכלין מעט מן התרנגולת, ואוכלין הכבד, ומיזה, ודבר רבנן שמואל היה אומר: היינו דוקא קודם אבילה, אבל אחר אבילה – לא.

אמר רבא אמר רבי יודנה – פירש רש"י: שי מפרשים ולדבי קאמר האי ליטנא. משום שהיה מסופק אם שמע שמעיה ואת מרבי יודנה הנביא ואן מרבי יודנה. לא נהירא: דרחבא היה בפומבדיתא ולא מיצני שעלה לארץ ישראל. תעדי: מיצני בפסחים (בבב) דרייק וגמר שמעיה. מרבי יודנה דריבא כרחבא מפומבדיתא. כי, ואם כן, שהיה מסופק ממי שמע שמעיה, היה לו לומר דאפילו ספיקו דגברי גרסי, כדמר בחולין (ת"ג) שמעיה דרומטורטא לכך נראה לו דלכך אמר רבי יודנה – משום שהיה רבו מובהק. והא קאמר וגמר שמעיה דרומטורטא – קאי אהא דקאמר סטיו לפניו מטעיה, ולא קאמר אסטויה. דארוו לשון מעט מרבו, ולא רצה לשנות.

מהו הדמיא טעמיהו דבית הלל דאין בנין וסתירה בו – דקיימא לן: אין בנין וסתירה כשהוא מודק ומפקר, כי אם בשעה כלי, שהוא חיוב משום מכה בפשיט, או בהנה על בני קרקע כדארמין בשבת (ק"ב). בהנה כל שהוא חיוב, קא משמע לן. ותלמי, הוא קיימא לן אין בנין וסתירה בכלים שי יומרו. ככל מקום אסור שמת יתקע.

השחט
התירו סופן משום תחלתן, דיום טוב – אין, דערב יום טוב – לא. תריסי גניויה נמי הניגיא: [ובית הלל מתירין אף לתחורין!] מהו דתימא: טעמיהו דבית הלל משום דאין בנין בכלים ואין סתירה בכלים, ואפילו דבתים נמי, קא משמע לן: התירו סופן משום תחלתן, דהגניויה ואין דבתים – לא. חזרת רביה פמקדש נמי הניגיא: מחזירין רביה פמקדש אכל אפומדיה: מהו דתימא: טעמא מאי – משום מאי דאין שבות פמקדש, אפילו כהן דלאו בר עבודה הוא, קא משמע לן: התירו סופן משום תחלתן דבר עבודה – אין, דלאו בר עבודה – לא. פותח את חביתו נמי הניגיא: הפותח את חביתו ומתחיל בעשייתו על גב הרגל, רבי יהודה אומר: יגמור, ותקמים אומרים: לא יגמור! מהו דתימא: טומאת עם הארץ ברגל כשהיה שוויה רבנן, ואף על גב דלא התחיל נמי, קא משמע לן: התירו סופן משום תחלתן, התחיל – אין, לא התחיל – לא. ועיולא מאי טעמא לא אמר הוא? בפלוגתא לא קא מיירי. הנהך נמי פלוגתא ניהו! בית שמאי במקום בית הלל אינה משנה. מתניתין דלא כי האי תנא, דתנאי, אמר רבי שמעון בן אלעזר: מודים בית שמאי ובית הלל שפוסקין את התריסין ביום טוב, לא יתקלו אלא לתחור. שבות שמאי אומרים: אין מחזירין, ובית הלל אומרים: אף מחזירין. פמה דברים אומרים – בשיש לתן ציר, אכל יש לתן ציר – דברי הכל מותר. והתנאי: פמה דברים אומרים – בשיש לתן ציר, אכל יש לתן ציר – דברי הכל אסור! אמר אביי: בשיש לתן ציר מן היצר – דברי הכל אסור, אין לתן ציר כל עיקר – דברי הכל מותר, אין פליגי – בשיש לתן ציר באמצע.

ההם לא מוכחא מילתא – שתהא שחיטתו לצורך עבודה, דתמור אומר: האי דשרי ליה רבנן לתרו לנפי הדיסיס – מפני צורך יום טוב התירו, שאף שחייב צורך יום טוב דחיי למנאז עליה. אבל הכא בני חכמים, כי שרית לשוחן – מוכחא מלוא שלתקן החלבים החרתו, וארזי נמי לממלזתוהו. ומליתא מאתא מלאכות היא דבר שיש בו עבוד, דתנן

(שבת ע"א) והמולדו והמעבד. באת אחת – שבת ע"א. ודוד כרוא כלולה. עקרים – באת שמלח זו לאכלה ויהו, אומר: וברחבה עובד עלי לאכלה היום, וחרור ומולח. תניות – כמו תיבות הן, ועומדות בשוק, ואין מחבורות לקרקע. תריסין – דלתות פתוחה. התירו סופן – שאינו צורך יום טוב. פשים תחלתן – שהיו צורך יום טוב ואי לא שרית סופן – לא עבד תחלתן. עוד לפני חורשין – וחרה שחיטתן משום שחייב תניית תריסי תניות – וחרה חזרתן משום סלוק. חזרות ריחי – בשבת פירי כולל דרזיל (ע"ה). אומר: הממור ריחי בשבת – חייב משום ממשק. פמקדש – לכחן שלקה בידו, ועריך לעבוד עבודה וליתול ריחי מעל ידו, שלא הוא חציצה בין ידו לעבודה – מחזיר הריה לאחד עבודה. ואי לא שרית ליה לתחוריה – לא שקיל כיה מעיקרא. ורחבא אמר רבי יודנה – שי מפרשים: ספק שמעיה דרבי יודנה לא שרית ספק בשמייה דרבי יודנה. ורחבא אמר רבי יודנה: הא רחבא את רבי יודנה נשיאה, הוא מפומבדיתא הוא, ולא מיצני שעלה לארץ ישראל. ועדי כי ארמין בעלמא דרייק וגמר שמעיה דרביה דרביה כרחבא דרומטורטא – הוא לן למימד דאפילו ספיקו דגברי גרסי, כדארמין ברב יודנה ביבול שחתיין (תולין ת"ג). ונראה בעיני: משום דרבו מובהק היה, ולא היה לממד מרב ארז, וזה קרי ליה "רבי", ולא נספיקה ברב יודנה אחרניא. אף הפותח את תביתו – חזר כשהתחיל למכור ידו או ככר ליעול רגלים ברגל. ומשמשי בה ידו הכל וטמאת עם הארץ ברגל טהורה כל ימות הרגל, ובמה ששאר לאחר הרגל תחלו רבי יהודה והבנים פמקדש "חומר בקיש" (תנאה כ"א). רבי יודנה אומר: יגמור ומכרתה לתריסין ולכל אדם, וזה שלא יגע עם הארץ עדי. והבנים אומרים: לא יגמור ולא ומכרתה עדי. משום דנמטא ררגל בנגע עם הארץ. וזה דכל ימי הרגל אשתראי, שלא לביישם – מידו לאחר הרגל חלה למפרע. ואשמעינן רבא, דרבי יודנה לא אמר יגמור אלא משום תחלתן, דאי לא שרית ליה – לא פתח לתן מעיקרא. תניא – במתניתין: ובית הלל מתירין. ומעלא מאי נפקא לן, ואפילו עקרים טוב – שדפשיט מבטור יום. עדי, ורבי טוב לא – דליכא למיגזר משום

תחלתן, דאי נמי לא שרית ליה – אינו נמנע מלשחוט מערב יום טוב. דהא יכול לשחוטו מערב יום טוב. תניא – במתניתין: ובית הלל מתירין אף לתחורין גיטין. דאין בנין בכלים – אין איסור בנין וסתירה בכלים, אלא בביתם תרתיב בנין כל דהו. והושעה כלי או גמורו כיום טוב או בשבת – משום מכה בפשיט הוא מודיב, שדאי חיוב לכל נמר מלאכה. או אם הוא דבר שהוא מחליקו – חיוב משום ממשק, ואם צריך קצוע – חיוב משום מתקן, או כור או מסך או תופר. אבל בנין וסתירה – לא שייך בהו לאחיובי סבלוק וחורה. דהא תנן (שבת ק"ב): הנהג כל שהוא – בביתם תנן, והלכך, בית הלל אפילו בחיבות ביתו שרד לסלק דלתותיון ולהחזיר, ואף על גב דלאו לשמחת יום טוב, קא משמע לן עולא דאף על גב דאין בנין וסתירה בכלים – קאסרי ליה בית הלל מדרבנן, אי לאו משום תחלתן. ודעיות שחן צרכי רבים – אין, אבל תריסי כלי תבית – לא. תניא – בעירובין: מחזירין רישיה פמקדש אבל לא במדינה. מהו דתימא טעמא – דהתירו משום דלאו על השבות פמקדש, ולקשרו רשיה וכן כל דבר פרואה, שאף מלאכה אלא שבות. הוא גמור והבנים כלי פרואה נתיח משום שדוקט סמנין. תניא – בחגיגה: פתחה שיה רבנן – דאסמכתא אקרא "כאיש אחד חברים" (שופטים ו). ועמנא דרבי יודנה – משום ללא חזרה חזילה, ואף על גב דלא התחיל על גב הרגל למכירה, הנהג בנייה. שנגע בה עם הארץ ברגל – קאמר נמי רבי יודנה דאין מעט שממאה, ואפילו לאחר הרגל, לא קא משמע לן רחבא משום תחלתן הוא. פלוגתא מאי קא מיירי – הוא פליגי רבנן עלה. מתניתין – דקתני סבלוק נמי פליגי, לא כי האי תנא. שיש לתן ציר – דות לשני דרשין, דרומות לבנין. והתניא – שאין לתן ציר הוא שרית בית הלל, אבל בשיש בו, אמר אביי – דבולי עלמא. תרתייהו תנן תנאי בדרייתא, דפרשי לן פלוגתא דבית שמאי ובית הלל. דברי הכל בית שמאי ובית הלל, כעין פליטיא, ותחזיקו אותו בתור שאמצע דופן פתח תהיב.

מ

גמרא הָדָא מְסִייע לְכַר קַפְרָא, אִם גִּילַח יוֹם שְׁלֹשִׁים לֹא יֵצֵא. הָדָא מְסִייע לְרַבֵּי יוֹנְתָן, אִם גִּילַח יוֹם שְׁלֹשִׁים יֵצֵא! הָא תַרְתִּינֵי לִית הִיא אֵלָא הָדָא. זו עדות, יודעין היו שהוא אסור לגלח, אלא שהן סבורין, אם גילח יום שלשים – לא יצא, אם בא להעיד, אם גלח יום שלשים – יצא.

רבי אימי תנה ליה עובדא, וגילח יום שלשים. ותנה ליה עובדא, וגילח ליום ל"א. אמר רבי זריקא: מן מתניתא יליף לה רבי אימי, דתנינן תמן: מי שגזר שתי גזירות – מגלח את הראשונה יום שלשים ואחד.

[דף י"א ע"ב]

והשנייה יום ששים ואחד. אמר רבי יוסי: תמן לשעבר. וכא לכתחילה?

רבי ירמיה הורי לרבי יצחק עמושייא, ואית דאמרי לרבי יהיח בר רב יצחק עמושייא: לגלח יום שלשים. מן מתניתא: שמונה ימים, בטלו ממנו גזירת שלשים. היא שמינית היא יום שלשים. אמר רבי יוסי: שנייה היא תמן, שפני כבוד הרגל התירו. תדע לה, דמר רבי חלבא בר הונא בשם רבי יוחנן: חל יום שמונה שלו להיות בשבת – מגלח ערב שבת. אין תימר שלא מפני כבוד הרגל התירו, מעתה אפילו חל יום ל' שלו להיות בשבת מגלח בערב שבת! ועוד מן הדיא דאמר רבי יוחנן: על כל המתים כולן – שולל לאחר שבועה, ומאחה לאחר ל'. וישלול יום שבועה, ויאחה יום ל'? אמר רבי חגי: די הוא שמועטא בן ושמועטא בן.

הלכה ב' מתני' מי שגזר שתי גזירות – מגלח את הראשונה יום שלשים ואחד, ואת השנייה יום ששים ואחד. שאם גילח את הראשונה יום שלשים – מגלח את השנייה יום ששים. ואם גילח יום ששים חסר אחד – יצא. זו עדות העיד רבי פפייס על מי שגזר שתי גזירות: שאם גילח את הראשונה יום שלשים – מגלח את השנייה יום ששים. ואם גילח יום ששים חסר אחד – יצא. שיום שלשים עולה לו מן המניין.

גמרא השלים גזירתו הראשונה, ובא להישען על השנייה, לא מצאו פתח לראשונה, עד שפצאו פתח לשנייה, עלת לו שנייה ראשונה

[דף י"ב ע"א]

מה גן קיימין? אם באומר: "הריני גזיר שתיים" – נדר שפטרל מהציתו בטל כולו! אם באומר: "הריני גזיר שלשים יום אילו, שלשים יום אילו", לא בך עלת לו שנייה ראשונה! אלא כי גן קיימין, באומר:

הריני גזיר וגזיר. באומר: "אילו לגזירות". אכל אם אומר: "אילו לגזירותי, ואילו לגזירות אחרת", לא ברא עלת לו שנייה ראשונה. אומר רבי לעזר: השלים גזירותו לראשונה, מפיון שהביא קרבן וגילח – עלת לו ראשונה שנייה.

רבי יעקב בר אחא פקיד לחבריא: אין שמעתון מילה מרבי אלעזר, הוון ידעין דרבי יוחנן פליג. עד שביא כל קרבנותיו, פרבנין. ברם, ברבי שמעון אפילו לא הביא אלא קרבן אחד.

הפריש שתיקון באתת – אין בידו אלא אחת. הפרישה זו בפני עצמה וזו בפני עצמה, והביא של זו בזו ושל זו בזו – לא יצא. הא לקדש קדשה. לא בן תני רבי הויה: קרבנא לח' על גזרו – שיקדום גזרו לקרבנא, ולא שיקדום קרבנא לגזרו! שנייה היא, שעומד בגזירותו.

ניחא שנייה ראשונה. ראשונה שנייה! אומר רבי יודה: ותדא מסייע לרבי אלעזר, לא בן רבי יעקב בר אחא מפקד לחבריא: אין שמעתון מילה מרבי אלעזר, הוון ידעין דרבי יוחנן פליג עד שביא כל קרבנותיו. וסברין מימר פרבנין, וכו', ברבי שמעון אנו קיימין.

רבי חיננא בשם רבי פינחס: תיפתר: בגזירותו ובגזירותו של בנו. ברא עלת לו שנייה

[דף י"ב ע"ב]

ראשונה! אומר רבי יוסי בי רבי בון: לא בן סברנן מימר באומר: "הריני גזיר", בדין הויה, שלא יהא גזיר אלא אחת! אתה הוא שהתמרתה עליו שיהא גזיר שתים, לא דייד שהתמרת עליו שיהא גזיר שתים, אלא שאת אומר: אין בידו כלום?

הלכה ג' מתני' מי שאמר: "הריני גזיר"; ניטמא יום שלשים – סותר את הכל. ורבי אליעזר אומר: לא סתר אלא שבקעה. "הריני גזיר שלשים יום"; ניטמא יום שלשים – סתר את הכל.

גמרא רבי אבהו בשם רבי יוחנן: ממצורע למד רבי אליעזר, שכן מצינו בין תגלחת לתגלחת, שבקעה. ולמה לא יליף לה מגזיר טמא? מצורע – מגלח וחוזר ומגלח. גזיר טמא – אינו מגלח וחוזר ומגלח. רבנין דקיסרין אמרין: בפירוש פליגינן. רבי יוחנן אומר: ממצורע למד רבי אליעזר, רבי אלעזר אומר: מגזיר טמא למד רבי לעזר.

והא רבי אליעזר, מה שנה בין גזיר שגזר סתם לגזיר שפירש? בשעה שגזר סתם, מירט – אינו סותר, והשביעי שלו עולה לו מן המגזיר. ובשעה שפירש, אם היה מורט – סותר, ואין השביעי שלו עולה לו מן המגזיר.

[דף י"ג ע"א]

הלכה ד' מתני' "הריני נזיר מאה יום"; ניטמא יום מאה – סתר את הכל. ורבי אליעזר אומר: לא סתר אלא שלשים. ניטמא יום מאה ואחד – סתר שלשים. רבי אליעזר אומר: לא סתר אלא שבועה.

גמרא רבי זעירא בשם רבי שמעון בן לקיש, מעמא דרבי אליעזר (במדרב ו) זאת תורת הנזיר ביום מלאת – המטמא ביום מלאת, נותנין לו תורת נזיר. שמואל בר בא בעא קמי רבי זעירא: ניטמא באותן הימים

[דף י"ג ע"ב]

מה הן? ניתן לתורת נזיר? אמר רבי שמיי: מכינן דתימר ניתקו לתורתו של נזיר, כמטמא ביום מלאת, והמטמא ביום מלאת – אין שביעי עולה לו מן הפניין. רבי מנא בעא: אם מטמא בתוך מלאת למה לי סותר שלשים יום לא יסתור אלא שבועה! אלא כמטמא לאחר מלאת, שביעי שלו עולה לו מן הפניין.

הלכה ה' מתני' מי שנזר והוא בבית הקברות, אפילו הוא שם שלשים יום – אין עולין לו מן הפניין, ואינו מכיבא קרבן טומאה. יצא ונכנס – עולין לו מן הפניין, ומכיבא קרבן טומאה. רבי אליעזר אומר: לא בו ביום, שנאמר (במדרב ו) והימים הראשונים יהיו – עד שיהיו לו ימים ראשונים.

גמרא נזר והוא בין הקברות; רבי יוחנן אומר: מתרין בו על היין ועל התגלחת. רבי שמעון בן לקיש אומר: מאחר שאין מתרין בו על הטומאה, אין מתרין בו על היין ועל התגלחת.

מחלפה שיטתיה דרבי יוחנן! תמן הוא אומר: מתרין בו על היין ועל הטומאה ועל התגלחת. וכא הוא אומר אבן! רבני דמסרין: על כולה פליגי, דרבי יוחנן אומר: מתרין בו על היין ועל התגלחת. רבי שמעון בן לקיש אומר: מאחר שאין מתרין בו על הטומאה, אין מתרין בו לא על היין ולא על התגלחת.

[דף י"ד ע"א]

עודינו שם; רבי יוחנן אומר: מתרין על הכל, כדי פרישה ופרישה, והוא לוקה. רבי לעזר אומר: אינו מקבל עד שיפירוש ויחזור. אומר רבי בא: כך היה משיב רבי יוחנן את רבי לעזר: והא כתיב (במדרב ו) לא יבא ולא יטמא אומר לו: שאם התרו בו משום ולא יבא – לוקה. משום לא יטמא – אינו לוקה. אומר רבי הילא: מהשתחויה למד רבי יוחנן, דתנינן תמן: השתחוה, או ששטה כדי השתחויה. אומר

רבי מתנייה: תוינן סברין מימר: מה פליגין, במכות. הא קרבן, לא. מן מה דמר רבי הילא: מהשתחניה למד רבי יוחנן, הדיא אמרה: היא במכות היא בקרבן.

מתני' פליגא על רבי יוחנן. גזיר שהיה שותה וין כל היום – אינו חייב אלא אחת! פתר לה: שאין בית הבליעה פנוי.

מתניתא פליגא על רבי יוחנן. היה מטמא למת כל היום – אינו חייב אלא אחת! פתר לה: בשוהא, על כל פרישה ופרישה, והוא לוקה.

מתניתא פליגא על רבי יוחנן. בהן שעומד בבית הקברות והושיטו לו מות אחר, יכול יקבל? תלמוד לומר (ויקרא כא) לא יטמא בעל בעמיו. הרי שקיבל, יכול יהא חייב? תלמוד לומר להחלו – את שהוא מוסף חילול על חילולו, יצא זה שאינו מוסף חילול על חילולו! אמר רבי זעירא אמר רבי יוחנן: להחלו – יצא זה שאינו מוסף חילול על חילולו. שלא יאמר: הואיל וניטמאתי על אבא, אלקוט עצמות פלוני בדי.

להחלו – בשעת מיתה. רבי אומר: אף במותו. רבי שמעון בן לקיש אמר: מחלוקת ביניהן.

ואתייא דרבי שמעון בר ווא ברבי שמעון בן לקיש. שמעון בר ווא מי דמו: הנה אמר: הא נפיקא מיבא והא נפיקא מיבא.

יצא ונגנב; רבי טרפון פטר, ורבי עקיבה מחייב. אמר לו רבי טרפון: וכי מה הוסיף זה חילול על חילול? אמר רבי עקיבה: בשעה שהיה שם – טמא טומאת שבועה. פירש – טמא טומאת ערב. חזר ונגנב – טמא טומאת שבועה. אמר לו רבי טרפון: עקיבה, כל הפורש מן פורש מחייב! רב אמר: יצא – מונה לגזירות בטהרה.

[דף י"ד ע"ב]

נכנס בשביעי שלו; מביא קרבן טומאה בו ביום. רבי לעזר אומר: לא בו ביום.

פתנא בעא קומי רב: ואין מעון הזויה שלישי ושביעי? א"ל תורה קראת לפרש מן הקרבן – מהור (יחזקאל מד) אחרי טהרתו שבעת ימים יספרו לו.

שמואל אומר: יצא והודה, שנה וטבל, נכנס בו ביום – מכיא טומאה בו ביום. רבי אליעזר אומר: לא בו ביום. עולא בר ישמעאל אומר: מה צריכה ליה בגזיר טמא. אבל בגזיר טהור אף רבי אליעזר מודי, אפילו אין לו מהיכן להפיל.

שמואל בר אבא בעי: יום אחד לגזירותו ויום אחד לגזירות בנו, מהו שיצטרפו? מה נן קיימין? אם בשנולד בנו היום, ומחר נכנס, הרי יש לגזירות בנו שני ימים! ואם בשנולד בנו למחר, ונכנס למחר, הרי יש לו לגזירותו שני ימים? אמר רבי מנא: תיפתר: בין השמשות. אמר רבי אבין: אפילו תימר בהצי היום. לא פן סברינן מימר: תהילת היום – עולה לו, סוף היום – לבנו. אמר רבי יוסי: מה צריכה ליה – בגזיר טהור, אבל בגזיר טמא – פשיטא ליה שחן מצטרפין. אמר רבי מנא קומי רבי יוסי: לא פל שחן הוא? ומה ימים שאין עולין לא בגזירותו ולא בגזירות בנו, את אומר: מצטרפין, ימים שחן עולין בגזירותו ובגזירות בנו, אינו דין שיצטרפו! אמר רבי יוסי,

[דף ט"ו ע"א]

תמן – שאינו ראוי לקבל התרייה, ברם הכא – ראוי לקבל התרייה.

רבי בון בר חייא בעא: כמה דתימר תמן על דרבי אליעזר בתהילה, והוא שיהא לו מהיכן להפיל. ובסוף, אף על פי שאין לו מהיכן להפיל?

אמר רבי זעירא קומי רבי מנא: ולא מתניתא היא? ניטמא יום אחד ומאה – סותר שלשים. ורבי אליעזר אומר: לא סותר אלא שבעה! אומר ליה: שמענו שהוא סותר, שמענו שמכיא קרבן טומאה!

[דף ט"ו ע"ב]

הלכה ו' מתני' מי שגזר גזירות מרובה, השלים את גזירותו ואחר כך בא לארץ – בית שמאי אומרים: גזיר שלשים יום; ובית הלל אומרים: גזיר בתחלה.

מעשה בהילני המלכה, שהלך בנה למלחמה, ואמר: "אם יבא בני מן המלחמה, אהא גזירה שבע שנים". ובא בנה מן המלחמה, והיתה גזירה שבע שנים. ובסוף שבע שנים עלת לארץ, והורה בית הלל, שתהא גזירה עוד שבע שנים אחרות. ובסוף שבע שנים ניטמאת. נמצאת גזירה עשרים ואחת שנה. אומר רבי יהודה: לא היתה גזירה אלא ארבע עשרה שנה.

גמרא רבי יוסי בי רבי בון אָמר: איתפּלגון רבי הוּייה בר יוסף ורבי יוחנן, חד אָמר: רבי יהודה – כּבית שמואי, וחרנה אָמר: סבר רבי יודה שלא נטמאה כל עיקר.

אין תימר רבי יודה כּבית שמואי, ותני שלשים יום וי"ד שנה? לא תנינן מתני חדשים גבי שנים.

הלקה ז' מתני' מי שהיו שתי בתי עדים מעידות אותו, אלו מעידין שגזר שתיים, ואלו מעידין שגזר חמש – בית שמואי אומרים: נחלקה העדות, ואין כאן נזירות. ובית הלל אומרים: יש בכלל חמש שתיים, שיהא נזיר שתיים.

גמרא רב אָמר: בכלל נחלקו. אָבל בפורט – כל עמא מודיי, יש בכלל ה' [חמש] שתיים, שיהא נזיר שתיים.

רבי יוחנן אָמר: במונה נחלקו, אָבל בכלל – כל עמא מודיי, נחלקה העדות, אין כאן נזירות.

היי דינו כולל, היי דינו מונה? כולל, אָהן אָמר: תרתיי, ואָהן דמר: חמש. מונה, אָהן אָמר: תדא תרתיי, ואָהן אָמר: תלת ד' [ארבע] חמש.

רב אָמר: הכחש עדות בתוך עדות – לא בטלה עדות. ורבי יוחנן אָמר: הכחש עדות בתוך עדות – בטלה עדות. דברי הכל, מכחש עדות לאחר עדות – לא בטלה.

אָמר רבי יוחנן בדיעתייהו. דמר רבי בא רבי הוּייה בשם רבי יוחנן: הוחזק ממונה, זה אומר: מן הכים מונה, וזה אומר: מן הצרור מונה. הכחש עדות בתוך עדות, אוף רב מודה שבטלה העדות!

[דף ט"ז ע"א]

מה פליגינן? בשְהוּי שני בתי עדים, אילו אומרים: מן הכים מנה, ואילו אומרים: מן הצרור מנה – הכחש עדות בתוך עדות, בטלה העדות. וכרב, לא בטלה העדות.

זה אומר: במקל הרגו, וזה אומר: בסיף הרגו, הכחש עדות בתוך עדות, אוף רב מודה שבטלה עדות. מה פליגינן? בשְהוּי שתי בתי עדים, אילו אומרים: במקל הרגו, ואילו אומרים: בסיף הרגו. הכחש עדות בתוך עדות – בטלה העדות, וכרב לא בטלה העדות.

אילו אומרים: לדרום מנה, ואילו אומרים: לצפון מנה, כל עמא מודו הכחש עדות בתוך עדות – לא בטלה עדות.

חיליה דרב מן הדא, רבי יודה ורבי שמעון אומר: הואיל וזו וזו מודות שאינו קיים – הרי אילו ינשא. ולא שמיע דמר רבי לעזר: מודה רבי לעזר בעדים, מה בין עדים מה בין צרה? צרה לא עשו דבר צרה אצל חבירתה כלום!

מתניתא פליגא על רב. אחד הקירות ואחד בדיקות, בזמן שהן מכחישות זו את זו – עדותן בטילה! אמר רבי מנא: פתר לה רב: עד בעד. אמר רבי אבין: אפילו תימא בת בכת, שגניא היא דיני נפשות דכתיב (דברים טו) צדק צדק תרדה.

תני רבי ישמעאל בר רבי יוחנן בן ברוקה: לא נחלקו על מי שהיו שתי כיתי עדים מעידות אותו – שיהא נזיר בכל שבעה. ועל מה נחלקו, על שני עדים, שבית שמאי אומרים: נחלקה העדות ואין נזירות. ובית הלל אומרים: יש בכלל המש שתיים שיהא נזיר שתים.

הדרן עלה מי שאמר הריני נזיר

פרק ד

הלכה א' מתני' מי שאמר: "הריני נזיר", ושמע חבירו, ואמר: "ואני", "ואני" – בולן נזירין. הותר הראשון – הותרו כולן. הותר האחרון – האחרון מותר וכולן אסורין.

"הריני נזיר", ושמע חבירו, ואמר: "פי בפיו", "ושערי בשער" – הרי זה נזיר.

"הריני נזיר", ושמעה אשתו, ואמרה: "ואני" – מפר את שלה, ושלו קיים.

"הריני נזיר", ושמע בעלה, ואמר: "ואני" – אינו יכול להפר.

גמרא בן היא מתניתא, ואני ואני. מאן תנא וויס? רבי יודה! ברם פרבי מאיר, אני אני.

מתניתא, שהיו בולחם בתוך

[דף ט"ז ע"ב]

כדי דיבורו של ראשון.

תני: הותר האמצעי – ממונו ולמטון מותר. ממונו ולמעלן אסור? מתניתא, אפילו אין בולחם בתוך כדי דיבורו של ראשון, אלא בתוך כדי דיבורו של זה, וזה בתוך כדי דיבורו של זה.

כמה הוא כְּדִי דִּיבּוּרוֹ? רַבִּי סִימוֹן בְּשֵׁם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֹוִי: כְּדִי שְׂאִילַת שְׁלוֹם בֵּין אָדָם לְחֵבְרֹו. אָבָא בַר בַּר הִנֵּה בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: כְּדִי שְׂאִילַת שְׁלוֹם בֵּין תָּרַב לְתַלְמִיד, וַיֹּאמֶר לוֹ: שְׁלוֹם עֲלֶיךָ רַבִּי.

אָחַד שְׂאָמַר: "הֲרִינִי נְזִיר מֵאָה יוֹם", וְשָׁמַע חֵבְרֹו וַאֲמַר: "וְאָנִי מֵאָה יוֹם", וְחֹזֵר וַאֲמַר: "וְאָנִי" – נַעֲשֶׂה עִיקָר מְפִילָה.

אָחַד שְׂאָמַר: "הֲרִינִי נְזִיר", וַאֲמַר: "וְאָנִי" בְּתוֹךְ דִּיבּוּרוֹ שֶׁל רֵאשׁוֹן. וְשָׁמַע חֵבְרֹו וַאֲמַר: "וְאָנִי" בְּתוֹךְ כְּדִי דִּיבּוּרוֹ שֶׁל שְׁנֵי הוֹתֵר הָרֵאשׁוֹן – הוֹתֵר הַשְּׁנֵי. הוֹתֵר הַשְּׁנֵי – לֹא הוֹתֵר הַשְּׁלִישִׁי.

אָחַד שְׂאָמַר: "הֲרִינִי נְזִיר שְׁתַּיִם", וְשָׁמַעוּ שְׁנַיִם וַאֲמַרוּ: "וְאָנִי", נְזִירִין שְׁתַּיִם, אוֹ כֹּל אָחַד וְאָחַד שְׁתַּיִם? הוּא הוֹתֵר – הוֹתֵרוּ הֵן. הוֹתֵרוּ הֵן – לֹא הוֹתֵר הוּא.

שְׁנַיִם שְׂאָמְרוּ: "הֲרִי אָנֹכִי נְזִירִין", וְשָׁמַע אָחַד וַאֲמַר: "וְאָנִי", תַּחַת שְׁנֵיהֶן נֹזֵר, אוֹ תַּחַת כֹּל אָחַד וְאָחַד נֹזֵר? הוֹתֵרוּ הֵן – הוֹתֵר הוּא. הוֹתֵר הוּא – לֹא הוֹתֵרוּ הֵן.

פִּי מִן תַּיִן. רֵאשִׁי מִן תַּתְּלַחַת. יָדִי מִן הַטּוֹמְאָה. רַגְלֵי מִן הַטּוֹמְאָה.

רֵאשִׁי נְזִיר, כְּבִידֵי נְזִירָה – נְזִיר. הִילּוּכֵי נְזִיר, דִּיבּוּרֵי נְזִיר – לֹא אָמַר כְּלוֹם. לְמַה? שֶׁהַתְּפִים אֶת הַנֶּזֶר בְּדָבָר שֶׁהַנְּשִׂמָה תְּלוּיָה בּוֹ. נֶזֶר נֶזֶר. מַה נֶזֶר שֶׁנֶּאֱמַר לְהֵלֵן – דְּבָר שֶׁהַנְּשִׂמָה תְּלוּיָה בּוֹ, אִם נֶזֶר שֶׁנֶּאֱמַר כָּאֵן – דְּבָר שֶׁהַנְּשִׂמָה תְּלוּיָה בּוֹ.

הוֹתֵר הוּא – הִיא הוֹתֵרָה. הוֹתֵרָה הִיא – הוּא לֹא הוֹתֵר.

מַה הֵן "וְאָנִי"? מַה אֶת עֶבֶד לֵה, בְּאֶמֶן וְקַיִים לָךְ, אוֹ יָפָה עֲשִׂיתָ? דְּרַבִּי חֵייה רוּבִּה וְרַבִּי הוֹשַׁעְיָה רוּבִּה. תַּנִּי: הֲאִשָּׁה שֶׁנִּזְוָה בְּנִזְוָה, וְשָׁמַע בְּעֵלָה וַאֲמַר לָהּ: מַה רְאִיתָ שֶׁתִּזְוֶרִי? מַדּוּעַ עֲשִׂיתָ שֶׁנִּזְוָרְתָּ? וְלֹא הִייתִי רוּבִּה שֶׁתִּזְוֶרִי! אֵינִי כָּאֵן נֶזֶר! אֵינִי כָּאֵן שְׁבוּעָה! – לֹא אָמַר כְּלוֹם. אָבָל אִם אָמַר: יָפָה עֲשִׂיתָ שֶׁנִּזְוָרְתָּ! וְכָךְ הִייתִי רוּבִּה שֶׁתִּזְוֶרִי? וְאִילוּ לֹא נִזְוָרְתָּ הִייתִי מְזוּוֹרָה! תַּנִּי רַבִּי חֵייה: כּוֹלָהֶם אֵינִי יָכוֹל לְהַפֵּר. תַּנִּי רַבִּי הוֹשַׁעְיָה: כּוֹלָהֶם יָכוֹל לְהַפֵּר, עַד שִׂיאֵמַר בְּאֶמֶן, וְקַיִים לִיךְ – עוֹד אֵינִי יָכוֹל לְהַפֵּר.

הַלְכָה ב' מִתַּנִּי "הֲרִינִי נְזִיר, וְאֶתְּ" וַאֲמַרָה: "אֶמֶן" – מִיפֵר אֶת שְׁלֹו וְשִׁלּוֹ קָם. "הֲרִינִי נְזִירָה; וְאֶתְּ" שָׁמַע בְּעֵלָה, וַאֲמַר: "אֶמֶן" – אֵינִי יָכוֹל לְהַפֵּר.

[דף י"ז ע"א]

גמרא הוֹתֵרָה הִיא – הוֹתֵר הוּא. הוֹתֵר הוּא – לֹא הוֹתֵרָה הִיא.

רבי אבהו בשם רבי יוחנן: מפני שהוא בתולה נדרו בה. באומר: "על מנת, ואת".

רבי אבהו בשם רבי יוחנן: הפעל שאמר: "אין פאן נדר", "אין פאן שבועה" – לא אמר בלום. וכן שאמר: "מופר ליד", "בטל ליד" – לא אמר בלום. אלא, זה פהילכתו וזה פהילכתו. הפעל אומר: מופר ליד, בטל ליד. וכן אומר: אין פאן נדר, אין פאן שבועה.

הלכה ג' מתני' האשה שנדרה בגזיר, והיתה שותה ביין, ומיטמאה למתים – הרי זו סופגת את הארבעים.

הפר לה בעלה, והיא לא ידעה שהפר לה בעלה, והיתה שותה ביין ומיטמאת למתים – אינה סופגת את הארבעים; רבי יהודה אומר: אם אינה סופגת את הארבעים, תקפוג מכת מרדות.

גמרא מלקות תורה – ארבעים חסר אחת. אומדין אותו, אם יש – מלקין אותו, ואם לאו – אין מלקין אותו. מכת מרדות, חובטין אותו עד שיקבל, או עד שתצא נפשו.

בתיב וד' יסלח לה – מגיד שמעונה סליחה. בשתייה רבי יעקב מניע לפסוק זה, הנה אומר: מי שנתפוזן שיעלה בידו בשר חזיר, ועלה בידו בשר כשירה – צריך כפרה, המתפוזן שיעלה בידו בשר חזיר, ועלה בידו בשר חזיר – על אחת כמה וכמה!

תני: האשה שנדרה בגזיר, ושמעה חבירתה, ואמרה: "ואני", ושמע בעלה של ראשונה ואמר: "מותר ליד" – הראשונה מותרת והשנייה אסורה. רבי שמעון אומר: אם אמרה: "לא נתפוזנתי אלא להיות כמותה וכיוצא בה" – אף השנייה מותרת.

תמן תנינן: רבי לעזר אומר: עד שיאמר שבועה באחרונה. רבי שמעון אומר: עד שיאמר שבועה על כל אחת ואחת.

אמר רבי יוחנן: דברי רבי שמעון, נמצא שאין בידו חטים, פטור על השאר. אמר רבי אבא: אף רבי יודה מודה בה.

נמצא שאין בידו חטין, מהו שתחול עליו שאר המינין? חבריאי אמרין: לא חלה. רבי זעירא אומר: חלה.

אמר רבי יעקב בר אבא: מתניתא מסייע לחבריאי, האשה שנדרה בגזיר ושמעה חבירתה ואמרה: "ואני", ושמע בעל הראשונה והיפר לה – הראשונה מותרת והשנייה אסורה. רבי שמעון אומר: אם

אמר: "לא נתפונתי אלא להיות כמותה וכיוצא בה" – אף השנייה מותרת. מפני שאמר: "להיות כמותה וכיוצא בה", האם לא אמר: "להיות כמותה וכיוצא בה" – הראשונה מותרת והשנייה אסורה.

[דף י"ז ע"ב]

מה אם תפון שאין שם עיקר גזירות, את אומר: חלה, כאן שיש כאן עיקר שבועה – לא כל שפון; מהו דאמר רבי יוחנן: דברי רבי שמעון נמצא שאין בידו היטין – ופטור על השואר? כמתפיש, באומר: שעורין יהו כהיטין, כוסמין יהו כהיטין.

פשיטא דא מילתא, לא היפר לה בעלה של ראשונה, ועברה על נדרה – לוקה. שנייה מהו שתלקה? אמר רבי יוסה, מאחר שזו לוקה – זו לוקה. אמר רבי לא: רבי שמעון היא. ותיעשה שנייה באומרת: הריני גזירה לאחר עשרים יום. רבי שמעון בדעתיה, רבי שמעון פטר שלא נתנדב כדרך המתנדבין.

הלכה ד' מתני' האשה שנדרה בגזיר, והפרישה את בהמתה, ואחר כך היפר לה בעלה; אם שלו היתה בהמה – תצא ותרעה בעדר. ואם משלה היתה בהמה – החטאת תמות, ועולה תיקרב עולה, ושלמים יקרבו שלמים, ונאכלין ליום אחד ואינן טעונין לחם.

היו לה מעות סתומים – יפלו לנדבה. מעות מפורשים: דמי הטאות – ילכו לים המלח, לא נהנין ולא מועלין בהן. דמי עולה – יביאו עולה, ומועלין בהן. דמי שלמים – יביאו שלמים, ונאכלין ליום אחד ואינן טעונין לחם.

גמרא הא יקדוש – קדשה? אלא בשנתן לה אחר מתנה, ואמר לה: על מנת שלא יהא לבעליך רשות בהן. שלה הו? אמר רבי מתנייה: במשלמת על נכסיו. ואם בא ומיחה – לא קדשה, ואם לאו – קדשה. תפון את מוצא אומר: תצא ותרעה בעדר, וכא את אמר אכן!

[דף י"ח ע"א]

תפון – תזקן עוקר את הנדר מעיקרו, ברם חכא – אינו עוקר אלא מיכן ולכא.

מי מיפר את שעליה? אמר רבי יוסי בן חנינה: גזירת הכתוב היא, הפר את נדרה – הפר את מה שעליה. מי שהוא היפר נדרה – הוא מיפר מה שעליה.

תני: אין טעונין לא להם, ולא זרוע.

רבי בון בר חייא בריה דרבי שמעון בעי: שלמים באין לאחר מיתה מהו שימגענו להם?

חזר וקרי: וכן בחיים, לא על הבטלה הן באין? את אמר: טעונין להם! וכא, טעונין להם!

אמר רבי יוסה: פשיטה לרבי בון בר חייא, בשלמים הבאין לאחר הפרה – שאין טעונין להם. מה בין

מיתה מה בין הפרה? מיתה – בכר נראו להישען להם, הפרה – לא נראו להשען להם!

תני: אשם לאחר הפרה. אין אשם לאחר מיתה. מיתה – אין אשמה קרב. הפר לה – אשמה קרב. מיתה

– אין אשמה קרב, שאין לה אשם קרב לאחר מיתה. היפר לה – אשמה קרב, שאין לה אשם בא על

הבטלה בזה.

תמן תנינן: מותר גזירים – לגזירים. מותר גזיר – לגזרה. אמר רב הסדא: והוא, שרקבה הטאתו

בסוף. ואם קרבו שלמיו בסוף – מותרו שלמים.

אמר רבי זעירא: אפילו קרבו שלמיו לבסוף – הלכה אחת היא בגזיר – שתהא מותרו נדכה.

מתניתא מסייע לדין, ומתניתא מסייע לדין. מתניתא מסייעא לרבי זעירא: אלו הן מעות סתומין?

כל שדמי הטאות מתות מעורבות בהן. ואפילו הפריש דמי הטאות מתות מתוכן – מעות סתומין

הן.

מתניתא מסייע לרב הסדא: "אלו להטאתי והשאר לגזירותי", ומת – מועלין בכולן ואינן מועלין

במקצתן. ולא אמר: ואם מת – יפלו בגזרה.

אמר רב הסדא: מותר להם גזיר – ורקב. אמר רבי יוסי: ויאות! להקריבו בפני עצמו אי אתה יכול,

שאין להם קרב בפני עצמו. להקריבו עם גזירות אחרת אין את יכול, שאין להם גזירות בלא

להם. לפום פן צריך לומר: מותר להם גזיר – ורקב.

סברין מימר: הוא מותר להמו, הוא מותר נסקיו. אמר רבי יוסי בי רבי בון: מותר נסקיו –

[דף י"ח ע"ב]

קדשי קדשים אינן – יפלו בגזרה.

על דעתיה דרבי יוסי בי רבי בון: שמואל, ורב הסדא, ורבי אלעזר – שלשתן אמרו דבר אחד .

רב הסדא - הנהו דהבא. שמואל - דמר רבי יוסי: עד דאנא תמן, שמעית קל רב יהודה שאל לרבי שמואל: הפריש שקלו ומת? אמר ליה: ופלו לנדבה. מותר עשירית האיפה - שלו. רבי יוחנן אמר: יוליקם לים הפלח. רבי לעזר אומר: ופלו בנדבה.

רבי בא בשם רב: מעות - סתומין, אין בהמה סתומה.

אמר רב שישת: ותני בן: יכול לא יצא בקרבן אביו בבהמה שהפריש, מן הקלה לחמורה, ומן החמורה לקלה, מן הקלה לקלה, ומן החמורה לחמורה, שכן אינו מנלח על בהמות אביו גזירות. אבל, יצא בקרבן אביו במעות שהפריש, מן הקלה לחמורה, ומן החמורה לקלה, ומן הקלה לקלה, ומן החמורה לחמורה, שכן הוא מנלח על מעות גזירות בזמן שהן סתומין, לא בזמן שהן מפורשין! תלמוד לומר קרבנו - בקרבנו הוא יוצא, אינו יוצא בקרבנו של אביו. בשוה אצל המעות, הוא מזכיר סתומין.

בהמה, אין עליה הילכות סתומין - פתחילה. יש עליה הילכות סתומין בסוף. מעות, יש עליהן הילכות סתומין פתחילה, ואין עליהן הילכות סתומין בסוף.

מעות - יש עליהן הילכות סתומין פתחילה, דתנינן: היו לו מעות סתומין - ופלו לנדבה.

בהמה - אין עליה הילכות סתומין פתחילה, דתני: רבן שמעון בן גמליאל אומר: הביא שלש בהמות ולא פירש.

מעות - אין עליהן הילכות סתומין בסוף. דתני: "אלו להטאתי ושאר לשאר גזירותי ומת - מועלין בכולן ואין מועלין במקצתן."

בהמה - יש עליה הילכות סתומין בסוף - בשחביא מעות וחיללן על בהמה.

הפריש חמור - כמפריש מעות. הפריש שור - רבי יוסי בי רבי בון רבי חייה בר לוייני, תריהון אמרין בשם שמי: חד אמר: כמפריש מעות, וחד אמר: כמפריש בהמה.

הלכה ה' מתני' גזק עליה אחד מן הדמים - אינו יכול להפר. רבי עקיבה אומר: אפילו נשחטה עליה אחת מכל הבהמות - אינו יכול להפר. במה דברים אמורים? בתגלחת הטורה; אבל

[דף י"ט ע"א]

בתגלחת הטומאה - יפר, שהוא יכול לומר: "אי אפשי באשה מנוולת".

מסכת פסחים פ"ק שישי

והבשר קיים, אם יש פזית לכל אחד ואחד -
זרק, ואם לאו - לא יזרק.

ה. כל קרבנות צבור והיחיד - הציץ מרצה על טמאת הדם, ועל טמאת הגוף, חוץ מנזיר ועושה פסח, שהציץ מרצה על טמאת הדם, ואין מרצה על טמאת הגוף. ואם נטמא טמאת התהום - הרי זה מרצה. כיצד? היה הולך לשחוט את פסחו, ואמרו לו: 'מת היה עמך בבית שנכנסת בו', או 'תחת אבן שישבת עליה', ונודע לו, בין משעשה פסחו ובין עד שלא עשה פסחו - צריך לעשות פסח שני. אבל אם אמרו לו: 'קבר התהום היה עמך בבית שנכנסת בו', או: 'תחת האבן שישבת עליה', ונודע לו עד שלא עשה את פסחו - צריך לעשות פסח שני. וכן נזיר שהיה הולך להביא קרבנותיו, ואמרו לו: 'מת היה עמך בבית שנכנסת בו', או: 'תחת אבן שישבת עליה', ונודע לו, בין משהביא קרבנותיו - צריך להביא קרבנותיו, אבל אם אמרו לו: 'קבר התהום היה עמך בבית שנכנסת לו', או 'תחת אבן שישבת עליה', ונודע לו עד שלא הביא קרבנותיו - צריך להביא קרבנותיו - אין צריך להביא קרבן טמאה.

ו. שחטו ונודע עד שלא משכו בעלים את ידיהם, או שמתו או שנטמאו - ישרף מיד. רבי ישמעאל בן רבי יוחנן בן ברוקה אומר: אם יש שהות כדי שידע - ישרף מיד, ואם לאו - תעבר צורתו ויצא לבית השרפה. זה הפלל: ארע פסול בגופו - ישרף מיד, בדם או בפסח - תעבר צורתו ויצא לבית השרפה.

ז. אבל השורף בעצמות, והמחתך בגידים, ובקרניים, ובטלפים - אינו עובר בלא תעשה. העצמות והגידין הרכים - הרי הן כבשר לכל דבר. השוכר את העצם בפסח טהור - הרי זה לוקה ארבעים. ופסח עצמו כשר, ויוצא בו ידי חובתו בפסח. פסח כשר - חיבין עליו משום שבירת עצם. פסח פסול -

א. אימתי אמרו: 'הפסח נאכל בטמאה? בזמן שבא מתחלתו בטמאה. שחטו בטרה, ואחר כך נטמאו הבעלים - יזרק הדם בטרה, ואל יאכל הבשר בטמאה. הרי שהיו ישראל טמאין, וכהנים וכלי שרת טהורין, או שהיו ישראל טהורין, וכהנים וכלי שרת טמאין. ואפלו ישראל וכהנים טהורין, וכלי שרת טמאין - יעשו בטמאה, שאין קרבן צבור חלוק.

ב. הצבור והכהנים טהורין, וכלי שרת טמאין - עושין אותו בטמאה. אימתי פסח בא בטמאה? בזמן שרבו של צבור טמאין, היו חצין טהורין וחצין טמאין - הטהורין עושין את הראשון והטמאין עושין את השני. היחיד מכריע את הפסח לעשותו בטמאה - דברי רבי יהודה. רבי אליעזר בן מתתיה אומר: אין היחיד מכריע את הפסח לעשותו בטמאה, שנאמר (דברים יז, ה): "לא תוכל לזבח את הפסח באחד שערך". רבי שמעון אומר: אפילו שבט אחד טמא, ושאר כל השבטים טהורין. הטהורין עושין לעצמן והטמאין עושין לעצמן. אמר לו רבי יהודה: אין חולקין את הצבור, אלא: או כלו עושין בטרה, או כלו עושין בטמאה.

ג. רבי יהושע אומר: כל הזבחים שבתורה שנשתיר מהן פזית בשר או פזית חלב - זורק את הדם. חצי זית בשר וחצי זית חלב - אין זורק את הדם. ובעולה, חצי זית בשר וחצי זית חלב - זורק את הדם עליה, מפני שכלה כליל. ובמנחה, אפלו כלה קימת - לא יזרק. ובפסח, אם יש פזית לכל אחד ואחד - הרי זה זורק. ואם לאו - לא יזרק.

ד. רבי יהושע אומר: כל הזבחים שבתורה שנטמא הבשר, וחלבים קימין - זורק את הדם על החלבים. נטמאו החלבים והבשר קיים - זורק את הדם על הבשר. אבל פסח אינו כן, אף על פי שנטמא בשר וחלבין קימין - אין זורק את הדם על החלבים, שלא בא מתחלתו אלא לאכילה. נטמאו חלבים

אלא חבורה אחת - אוכל בכל הבית כלו, ואינו חושש.

מסכת פסחים פרק שביעי

א. ארבעה עשר שחל להיות בערב שבת - משלשלין את הפסח לתנור עם חשכה, ועושין לו למודין¹, ונותנין עליו מערב שבת, ונותן על גביו כסוי ונוטלו בשבת, ובלבד שלא יחזיר. ואם החזיר - הרי זה חיב, מפני שבא לידי מרוח, והממרח בשבת - הרי זה חיב חטאת. מבקרו ועודוהו בתנור. אם נצלה - נוטלו, ואם לאו, ממתין לו עד שיצלה. נצלה החיצון ולא נצלה הפנימי - קולף ואוכל עד שמגיע ל'נא':

ב. הפסח מחזירין אותו שלם, ואין מחזירין אותו חתיכות; דברי רבי יהודה. רבי יוסי אומר: בשבת, בין כך ובין כך אסור, וביום-טוב בין כך ובין כך מתיר. אמר רבי אלעזר ברבי שמעון: לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על הפסח שמתחזירין אותו שלם ואין מחזירין אותו חתיכות, על מה נחלקו? על האברים, שבית שמאי אומרים: אין מחזירין. ובית הלל אומרים: מחזירין:

ג. יתום ששחטו עליו אפוטרופסין - יאכל, ובמקום שהוא רוצה. המנה על אחד מהן - אוכל במקום שהמנה. המנה על שני פסחים - יאכל מאיזה מהן שירצה ראשון. רבי שמעון אומר: לעולם ממנין על הפסח, עד שישחט, ומושכין ידיהן ממנו עד שיזרק עליו את הדם:

ד. לא ישחט אדם את הפסח על ידי בנו ובתו הגדולים, ועל ידי עבדו ושפחתו העברים, ועל ידי אשתו אלא מדעתן. אכל שוחט הוא על ידי בנו ובתו הקטנים ועל ידי עבדו ושפחתו הקנענים, בין מדעתן ובין שלא מדעתן. וכלן ששחטו לעצמן ושחט רבן עליהן - יוצאין בשל רבן, ואין יוצאין בשל עצמן, חוץ מן האשה שיכולה למחות. עבד

אין חביבין עליו משום שבירת עצם. רבי אלעזר בן יעקב אומר: היתה לו שעת הכשר ונפסל - חביבין עליו משום שבירת עצם, לא היתה לו שעת הכשר ונפסל - אין חביבין עליו משום שבירת עצם. רבי שמעון אומר: אף על פי שהיתה לו שעת הכשר ונפסל - אין חביבין עליו משום שבירת העצם. רבי ישמעאל בן רבי יוחנן בן ברוקה אומר: אפילו לא נפסל בו אלא אבר אחד בלבד - אין חביבין עליו משום שבירת עצם.

ח. השוכר את העצמות לאכול כזית מח, מן המח שבראש ושקוליא - אינו עובר בלא תעשה. והמח עצמו - כשר, ויוצא בו ידי חובתו בפסח, וחביבין עליו משום פגול, משום נותר, ומשום טמא, ומטמא כזית במשא וכעדשה במגע. כללו של דבר: המח, הרי הוא כבשר לכל דבר! אכל ממנו כזית, נא ומבשל עד שלא חשכה - הרי זה פטור. משחשכה - הרי זה חיב. כזית צלי עד שלא חשכה - פטור. ומשחשכה - הרי זה חיב.

ט. המוציא כזית בשר מבית לבית, ומחבורה לחבורה בשעת אכילה, אף על פי שהוא בלא תעשה - הרי זה טהור. והאוכלו - הרי זה בלא תעשה, שנאמר (שמות יב, מו): "לא תוציא מן הבית מן הבשר חוצה" וגו', אף על פי שנאמר: "בבית אחד יאכל", אוכלין אותו בחצרותיהן ובגנותיהן. מה תלמוד לומר "בבית אחד יאכל"? בחבורה אחת. רבי שמעון אומר: הרי שהיו יושבין ואוכלין, וראו נחש או עקרב - הרי אלו עוקרין את פסחיהן, ואוכלין אותו במקום אחר, שנאמר (שמות יב, ז): "על הבתים אשר יאכלו אתו בהם", אם כן למה נאמר "בבית אחד יאכל"? שלא יהא שתי חבורות אוכלות זו כנגד זו. כשהיה שמש עומד למזג - קופץ את פיו, ומחזיר את פניו, ולועס עד שמגיע אצל חבורתו ובלוע, כדי שלא יראה אוכל משני פסחים. אם אין שם

¹ נסרים.

לו: 'טול חלקך וצא', ולא מפני שהוא פסח, אלא אפלו חמשה ועשו סבלת, רשאי לומר לו: 'טול חלקך וצא לך'. רצו לעשות עמו טובה - בא ואוכל עמם. מצורע - מסגר שוחטין עליו בשביעי. מחלט - שוחטין עליו בשמיני. יולדת - שוחטין עליה ביום ארבעים לזכר ביום שמונים לנקבה. וכלן שנטמאו, בין לפני זריקת דמים בין לאחר זריקת דמים - הרי הן כמפקח את הגל, וצריכין לעשות פסח שני. רבי שמעון בנו של רבי יוחנן בן ברוקה אומר: מפקח בגל עתים פטור עתים חיב, כיצד? גל עגול ונמצא טמאה תחתיו - חיב. גל ארוך ונמצא טמאה תחתיו - פטור:

ח. היה טמא בשעת שחיטה וטהור בשעת זריקה, טהור בשעת שחיטה וטמא בשעת זריקה - הרי זה אינו אוכל, וצריך לעשות פסח שני. חולה בשעת שחיטה, ואינו יכול לאכול פזית, חלים בשעת זריקה ויכול לזכר פזית. חלים בשעת שחיטה ויכול לאכול פזית, וחולה בשעת זריקה ואינו יכול לאכול פזית - הרי זה אינו אוכל, וצריך לעשות פסח שני. לעולם אינו יוצא ידי חובתו עד שיהא חלים בשעת שחיטה, ובשעת זריקה. וכלן, ספק נזרק עליהם דם ספק לא נזרק עליהן דם, ספק יש בה כזית לכל אחד ואחד ספק אין בו, ספק טמאין ספק טהורין - פטורין מלעשות פסח שני. זה הכלל, כל הספקות פטורין מלעשות פסח שני. רבי יוסי בן רבי יהודה אומר: שומרת יום פגוד יום שנזרק עליה דם, ואחר כך ראתה - הרי זה אינה אוכלת ופטורה מלעשות פסח שני, שכבר יצתה בזריקה. אבל ערל שנזרק עליו דם ואחר כך מל - הרי זה אינו אוכל, וחיב לעשות פסח שני:

ט. אומר רבי שמעון בן אלעזר: לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על ערל ישראל שטובל ואוכל את פסחו לערב, על מה נחלקו? על ערל נכרי, שבית שמאי אומרים: טובל ואוכל את פסחו לערב. ובית הלל אומרים: הפורש מן הערלה כפורש מן

עברי, ומי שחציו עבד וחציו בן חורין - אוכלין משל עצמן. עבד של שני שתפין - אוכל משל שניהן. המנה על אחד מהן - אוכל ממקום שהמנה. המנה על שני פסחים - אוכל מאיזה מהן שנשחט ראשון. ואם שחט שניהם כאחד - אוכל משל שניהם. שכת רבו מה אמר לו - שניהם יצאו לבית השרפה, וצריכין לעשות פסח שני. רבי נתן אומר: אין צריכין לעשות פסח שני, שכבר נזרק הדם עליהן:

ה. בני חבורה שנמנו על הפסח, אם יש כזית לכל אחד ואחד - יאכלו, ואם לאו - לא יאכלו. נמנו עליו זה אחר זה, הראשונים שיש להם - יאכלו, והאחרונים - לא יאכלו, וצריכין לעשות פסח שני; דברי רבי. רבי נתן אומר: אין צריכין לעשות פסח שני, שכבר נזרק עליהן הדם. בני חבורה שרצו למנות אחרים לפסחיהן - הרשות בידן, רצו להמשך ולהמנות אחרים על פסחן - הרשות בידם, רצה להמשך ולהמנות אחרים על חלקו - הרשות בידו, לעולם נמשכין והולכין, ובלבד שנשתייר אחד מחבורה ראשונה; דברי רבי יהודה. רבי יוסי אומר: בין מחבורה ראשונה בין מחבורה אחרונה, ובלבד שלא יניחו את פסחו כמות שהוא. בני חבורה שרצו להמנות אחרים על חלקן - הרשות בידם, והמעות חלין. רצו להמשך, להמנות אחרים על חלקן - הרשות בידם, והמעות חלין:

ו. הממנה אחרים על חלקו - הרשות בידו, המעות חלין. רצה להמשך להמנות אחרים על חלקו - הרשות בידו, המעות חלין. הממנה אחרים על חגיגתו - המעות חלין, רצה להמשך ולהמנות אחרים על חגיגתו - המעות חלין:

ז. המוכר עולתו ושלמיו - לא עשה כלום. והמעות כל שהן - יפלו לנדבה, ואין צריך לומר בחטאת ואשם. בני חבורה שמתו מקצתן או שנטמאו מקצתן - השאר אוכלין ואין חוששין. בני חבורה שהיה אחד בהן שהיו ידיו של אחד מהם יפות, רשאי לומר

רבי יוסי הגלילי אומר: "דרף רחוקה" – שומע אני מהלך יום אחד, או מהלך שני ימים, או שלשה ימים, כשהוא אומר: "בדרף לא היה", הרי: מאסקופת העזרה ולחוץ קרוי דרף.

ב. גר שנתגיר בין שני הפסחים. וכן קטן שהגדיל בין שני פסחים – צריך לעשות פסח שני; דברי רבי. רבי נתן אומר: אין צריך לעשות פסח שני, שכבר לא נתחייב בראשון. וכן כשנתן להם לישראל לבנות בית הבחירה, היחיד עושה פסח שני, ואין הצבור עושים פסח שני. רבי יהודה אומר: אף הצבור עושים פסח שני, שכן מצינו בחזקיה שעשה את הצבור לעשות פסח שני, שנאמר (דברי הימים ב ל, יח): "כי מרבית העם רבת מאפרים וממנשה יששכר וזבלון לא הטהרו" וגו'. רבי שמעון אומר: לא מפני שעשה לצבור לעשות פסח שני, אלא מפני שעבר ניסן בניסן, שאין מעברין אלא אדר. רבי שמעון בן רבי יהודה אומר משום רבי שמעון: אף מפני שעשה לצבור לעשות פסח שני. אין עושים חבורה של נשים ועבדים וקטנים – שלא להרבות את התפלה.

ג. אלו דברים שבין ראשון לשני: הראשון בשלש כתות ואין השני בשלש כתות. הראשון דוחה את הטמאה, ואין השני דוחה את הטמאה. הראשון חייב עליו כרת, והשני אין חייב עליו כרת; דברי רבי נתן. רבי אומר: אף השני חייב עליו כרת. רבי חנניה בן עקיבא אומר: אם עשו את השני – אין חייבין כרת על הראשון, לא עשו את השני – חייבין כרת על הראשון. הראשון טעון חגיגה, ואין השני טעון חגיגה. הראשון נוהג כל שבועה, והשני יום אחד.

ד. אלו דברים ששונה בהן הראשון לשני: הראשון נאמר בו (שמות יב, ה): "שה תמים זכר בן שנה", והשני פיוצא בו. הראשון נאמר בו: (שם יב, ט): "אל תאכלו ממנו נא ובשל", והשני פיוצא בו. הראשון דוחה את השבת, והשני דוחה את השבת. הראשון

הקבר. אחד נכרי ששל ואחד שפחה שטבלה. רבי אליעזר בר צדוק אומר: איסטרטיוטות היו שומרי ציון היו בירושלים, שטובלין ואוכלין פסחיהן לערב:

י. בני חבורה שנטמא אחד מהן, ואין ידוע איזה הוא – צריכין לעשות פסח שני. צבור שנטמא אחד מהן, ואין ידוע איזו הוא, עושין אותו בטמאה. בני חבורה שהמנה אחד עמהן, אפלו מן הצדקה – הרי זה חולק עמהן בעורות. בני חבורה שטעו ואכלו פסחיהן של חבריהם, אומרים להם: 'אכלו את שלנו ואכלו את שלהם', ונמצאת יבלת בעורו של אחד מהן – צריכין לעשות פסח שני, עשו פסח שני וטעו ואכלו את פסחיהן של חבריהן, אומרים להם: 'אכלו את שלנו, אכלו את שלהן', ונמצא יבלת בעורו של אחד מהן – צריכין לעשות פסח שני. נמצאו אוכלין ארבעה פסחים וידי חובתן לא יצאו. חמש חבורות שנתערבו פסחיהן, ונמצא יבלת בעורו של אחד מהן – צריכין לעשות פסח שני:

מסכת פסחים פרק שמיני

א. אלו שעושים את השני: הזבים, והזבות, והמצרעין, ונדות, ובעולי נדות, היולדות, השוגגין, והאנוסין, והמזדיין, והטמא, ומי שהיה בדרף רחוקה. אם בן, למה נאמר (במדבר ט, י): "טמא או שהיה בדרף רחוקה"? – שאם הכתוב לפטרו מן הכרת. רבי עקיבא אומר: נאמר: "טמא נפש", ונאמר: "בדרף רחוקה", מה טמא שספק בידו לעשות ואינו עושה, אף דרף רחוקה שספק בידו לעשות ואינו עושה. רבי אליעזר אומר: נאמר 'רחוק מקום' במעשר, ונאמר 'רחוק מקום' בפסח, מה 'רחוק מקום' האמור במעשר – חוץ למקום אכילתו, אף 'רחוק מקום' האמור בפסח – חוץ למקום אכילתו. רבי יוסי בן רבי יהודה אומר: חוץ למקום עשייתו. אמר רבי יוסי: לפיכך נקוד על ה', לומר, לא מפני שהיא רחוקה ודאי, אלא מאסקופת העזרה ולחוץ.

כרת. ופסח דורות - חִיבִין עָלֵיו כָּרַת. פֶּסַח מִצְרַיִם - לֹא נִהְגוּ בוֹ דִקְיָן, וְתַבְלִילִין, אֲתַנֵּן וּמְחִיר, מֵה שְׂאִין כֵּן בְּפֶסַח דּוֹרוֹת. פֶּסַח מִצְרַיִם נֶאֱמַר בוֹ (שְׁמוֹת יב, ד): "וְלָקַח הוּא וּשְׁכֵנוֹ", מֵה שְׂאִין כֵּן בְּפֶסַח דּוֹרוֹת. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר: אֹמַר אֲנִי, אִף בְּפֶסַח דּוֹרוֹת כֵּן, וְכֵן כִּךְ לְמָה? כִּדֵּי שְׁלֹא יֵיטֵחַ אָדָם שְׁכֵנוֹ הַקְּרוֹב אֶל בֵּיתוֹ, וְיִלְךְ וַיַּעֲשֶׂה אֶת פֶּסַחוֹ אֶצֶל חֵבְרוֹ, לְקַיֵּם מֵה שֶׁנֶּאֱמַר (מִשְׁלֵי כז, י): "טוֹב שֶׁכֵּן קְרוֹב מֵאֵח רְחוֹק". פֶּסַח מִצְרַיִם - לֹא הָיָה טְעוֹן דְּמַיִם וְחֻלְבַּיִם לְגַבֵּי מִזְבֵּחַ, מֵה שְׂאִין כֵּן בְּפֶסַח דּוֹרוֹת. פֶּסַח מִצְרַיִם - נֶאֱמַר בוֹ (שְׁמוֹת יב, כב): "וַהֲגַעַתְם אֶל הַמִּשְׁקוֹף וְאֶל שְׁתֵּי הַמְּזוֹזוֹת", מֵה שְׂאִין כֵּן בְּפֶסַח דּוֹרוֹת. פֶּסַח מִצְרַיִם נֶאֱמַר בוֹ (שְׁמוֹת יב, כב): "וְאֲתֵם לֹא תֵצְאוּ אִישׁ מִפֶּתַח בֵּיתוֹ עַד בֶּקֶר", מֵה שְׂאִין כֵּן בְּפֶסַח דּוֹרוֹת. פֶּסַח מִצְרַיִם - כָּל אֶחָד וְאֶחָד שׁוֹחֵט בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ, פֶּסַח דּוֹרוֹת - כָּל יִשְׂרָאֵל שׁוֹחֵטִין בְּמִקְוֹם אֶחָד. פֶּסַח מִצְרַיִם - מִקְוֹם אֶכִּילָה שֶׁם הָיְתָה לֵינָה, פֶּסַח דּוֹרוֹת - אוֹכְלִין בְּמִקְוֹם אֶחָד וְלִנְיָן בְּמִקְוֹם אַחֵר. אֶחָד פֶּסַח מִצְרַיִם וְאֶחָד פֶּסַח דּוֹרוֹת, מִי שֶׁהָיָה לוֹ עֲבָדִים שְׁלֹא מְלוֹ, וּשְׁפָחוֹת שְׁלֹא טְבָלוּ - מְעַכְבִּין אוֹתוֹ מִלְּאֹכֵל בְּפֶסַח. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אָמַר: אֹמַר אֲנִי, בְּפֶסַח מִצְרַיִם הִכְתוּב מְדַבֵּר.

ח. אלו דברים ששוה בהן פסח מצרים לפסח דורות: פסח מצרים בשלש כפות ופסח דורות כיוצא בו. פסח מצרים נאמר בו (שמות יב, ה): "שה תמים זכר בן שנה", פסח דורות כיוצא בו. פסח מצרים נאמר בו (שם יב, י): "ולא תותירו ממנו עד בקר", פסח דורות כיוצא בו. רבי יוסי הגלילי אומר: אומר אני, שלא נאסר חמץ במצרים אלא יום אחד, שנאמר (שמות יג, ג): "לא יאכל חמץ", ונאמר "היום אתם יוצאים". פסח מצרים טעון שיר, ופסח דורות טעון שיר.

מסכת פסחים פרק תשיעי

א. פסח שנתערב בחלין - יקריב חלין לשם פסח, והרי הן כשני זבחים שנתערבו. שנים

דוחה את הטמאה, והשני דוחה את הטמאה. הראשון טעון לינה, והשני טעון לינה. רבי יהודה אומר: אין השני טעון לינה, אלא כיצד הוא עושה? נכנס ושחט את פסחו בעזרה, ויוצא ומספיד את אביו בבית פגי.

ה. בזמן שהפסח נאכל בטמאה: טמא מת נכנס לעזרה ואוכלו, זבים וזבות נדות ויולדות - הרי אלו לא יכנסו, ואם נכנסו - הרי אלו חִיבִין. רבי אליעזר אומר: אם נכנסו - הרי אלו פטורין, שנאמר (במדבר ה, ב): "וישלחו מן המחנה כל צרוע וכל זב וגו'"; בשעה שטמא נפש חיב - זבין ומצרעין חִיבִין, בשעה שאין טמא נפש חיב - אין זבין ומצרעין חִיבִין. בזמן שהפסח בא בטמאה - טמא מת נכנס לעזרה, ושוחט. זבים, וזבות, נדות, ויולדות - הרי אלו לא ישחטו. ואם שחטו - הרי אלו חִיבִין. רבי שמעון אומר משום רבי יהושע: אם שחטו - הרי אלו פטורין, שנאמר (ויקרא ז, כ): "כל טהור יאכל בשר והנפש אשר תאכל בשר מזבח השלמים אשר לה" וגו'; הנשחט לטהורין - חִיבִין עָלָיו מִשׁוֹם טְמֵאָה, הַנִּשְׁחָט לְטְמָאִים - אִין חִיבִין עָלָיו מִשׁוֹם טְמֵאָה.

ו. פסח ראשון - שוחטין על האשה בפני עצמה ובשני - עושין אותה טפלה לאחרים; דברי רבי יהודה. רבי יוסי אומר: פסח שני שוחטין על האשה בפני עצמה, ואין צריך לומר פסח ראשון. רבי שמעון אומר: אשה - בראשון עושין אותה טפלה לאחרים. בשני - אין עושין אותה טפלה לאחרים, בשני אין שוחטין עליה כל עקר. אמרו לו: מעשה ביוסף הכהן שהעלה את בני ביתו לעשות פסח שני והחזירוה, שמא יקבע הדבר חובה. אמר לו: לא שמא יקבע הדבר חובה, אלא שאין האשה עושה פסח שני.

ז. אלו דברים שבין פסח מצרים לפסח דורות, פסח מצרים - מקחו מבעשור, שחטתו בארבעה עשר, אין חִיבִין עָלָיו

שנתעברו פסחיהן - זה מושף לו אחד וזה מושף לו אחד, זה ממנה עמו אחד מן השוק וזה ממנה עמו אחד מן השוק, זה בא אצל זה וזה בא אצל זה. וכן הוא אומר: 'אם שלי הוא הפסח - ידיך משוכות משלך ונמנית על שלי, ואם שלך הוא הפסח - ידי משוכות משלי ונמנית על שלך':

ב. שנים של שלשה שלשה, שלשה של ארבעה ארבעה, ארבעה של חמשה חמשה, חמשה של ששה ששה, ששה של שבעה שבעה, שבעה של שמונה שמונה, שמונה של תשעה תשעה, תשעה של עשרה עשרה - ממנין להן אחד מכל חבורה וחבורה, ומחבורה אחרונה שנים מפרישין פסח אחד, ואמרינן: 'כל שהוא שלו פסח זה - דינו משוכות משלנו ונמנינו על שלו'. נמצא שלשה של שנים שנים, ארבעה של שלושה שלשה, חמשה של ארבעה ארבעה, ששה של חמשה חמשה, שבעה של ששה ששה, שמונה של שבעה שבעה, תשעה של שמונה שמונה, עשרה של תשעה תשעה, נמשכין להן אחד מכל חבורה וחבורה, ומפרישין פסח אחד, ואמרינן: 'כל מי שהוא שלו פסח זה - דינו משוכות משלנו ונמנינו על שלו', נמצאו אוחזין את הטפלה ומניחין את העקר. אמר להם ואמרו לו - אוכל שם הראשון, לא אמר להם ולא אמרו לו - אינן אחראין זה לזה. מכאן אמרו: יפה שתיקה לחכמים, קל וחמר לטפשים. וכן הוא אומר (משלי יז, כח): "גם אויל מחריש חכם יחשב", ואין צריך לומר חכם מחריש. "ואוטם שפתיו נכון":

ג. נתערב בעולה - ירעו עד שיסתאבו, וימכרו ויביא בדמי היפה שבהן פסח, ובדמי היפה שבהן עולה. קרב פסחו - יביא בדמיו פסח אחר, קרב עולתו - יביא בדמיו עולה אחרת. נתעברו בתורה - ירעו עד שיסתאבו, וימכרו, ויביא בדמי היפה שבהן פסח, ובדמי היפה שבהן תודה. קרבה פסחו - יביא בדמיו פסח אחר. קרבה תודתו - יביא בדמיו תודה אחרת. נתעברו בחטאת - ירעו

עד שיסתאבו, וימכרו ויביא בדמי היפה שבהן פסח, וימכרו בדמי היפה שבהן חטאת. קרב פסחו - יביא בדמיו פסח אחר, קרבה חטאתו - יביא בדמיה חטאת אחרת, נתערב באשם - ירעו עד שיסתאבו, וימכרו ויביא בדמי יפה שבהן פסח, ובדמי יפה שבהן אשם. קרב פסחו - יביא בדמיו פסח אחר, קרב אשמו - יביא בדמיו אשם אחר. נתעברו בשלמים - שניהם ירעו עד שיסתאבו, וימכרו, ויביא בדמי היפה שבהן פסח, ויביא בדמי היפה שבהן שלמים. קרב פסחו - יביא בדמיו פסח אחר. קרבו שלמים - יביא בדמיו שלמים אחרים. שלמים שנתעברו בשלמים הבאים מחמת הפסח - ירעו עד שיסתאבו, וימכרו, ויביא בדמי היפה שבהן שלמים, ויאכלו ליום ולילה עד חצות, ובדמי היפה שבהן שלמים אחרים, ויאכלו לשני ימים ולילה אחד. בן עזאי אומר: שלמים הבאין מחמת פסח - הרי הן כפסח לכל דבר, אלא שהן נאכלין ליום ולילה. נתעברו בככור - שניהם ירעו עד שיסתאבו, ויאכלו בככור. רבי שמעון אומר: זה ישחט לשם מה שהוא וזה ישחט לשם מה שהוא, ושניהם יאכלו כפסח וכמנוייו של פסח. נתערב במעשר - שתייהן ירעו עד שיסתאבו, ויאכלו במעשר. רבי שמעון אומר: זה ישחט לשם מה שהוא, וזה ישחט לשם מה שהוא, ושניהם יאכלו כפסח וכמנוייו של פסח. בכור ומעשר שנתעברו זה בזה - שניהם ירעו עד שיסתאבו וכו'. רבי שמעון אומר: שניהם ישחטו בצפון, זה ישחט לשם מה שהוא וזה ישחט לשם מי שהוא, ויאכלו שניהם כקאחד, מפני שמתן דמים שוה. וכן היה רבי שמעון אומר, באשם שנתעברו בשלמים - שניהם ישחטו בצפון ויאכלו כחמור שבהן, ולא הודו לו חכמים, מפני שאין מביאין קדשים לבית הפסול. במה דברים אמורים? בזמן שנתעברו חיים אבל נתעברו שחויטין - יאכלו כחמור שבהן. נתעברו בפסולי מקדשין או בחלין שנשחטו בעזרה - תעברו צורתן ויצאו לבית השרפה:

פסחו ומת, אם היה בנו ממנה עמו - יביאנו אחריו לשם פסח. אין בנו ממנה אחריו - יביאנו לשם שלמים לששה עשר:

ח. תמורת פסח, ולד תמורת פסח, ולדן, ולד ולדי ולדן, עד סוף העולם - ירעו עד שישתאבו, וימכרו, ויביא בדמיהן שלמים. רבי אליעזר אומר: ולדות עצמן יקרבו שלמים, תמורת שלמים, ולד תמורת שלמים, ולדן, ולד ולדן עד סוף העולם - ירעו עד שישתאבו, וימכרו ויביא בדמיהן שלמים. רבי אלעזר אומר: ולדות עצמן יקרבו שלמים. המפריש נקבה לעולתו, ולפסחו, ולאשמו - עושה תמורה. רבי שמעון אומר: לעולתו - עושה תמורה, לפסחו ולאשמו - אין עושה תמורה, שאין לך דבר עושה תמורה אלא הרועה להסתאב. אמר רבי: אין אני רואה דבכרו של רבי שמעון בפסח, הואיל ומותר הפסח קרב שלמים:

ט. המפריש נקבה לפסחו - תרעה עד שישתאב ותמכר ויביא בדמיה פסח. רבי שמעון בן יהודה אומר משום רבי שמעון: תמכר שלא במום, לדה זכר - ירעה עד שישתאב, וימכר, ויביא בדמיו פסח. נשתירה אחר הפסח - ירעה עד שישתאב, וימכר ויביא בדמיה שלמים. רבי אליעזר אומר: הוא עצמו יקרב פסח.

מסכת פסחים פרק עשירי

א. ערבי פסחים סמוך למנחה לא יאכל אדם עד שתחשף, אפילו עני שבישראל - לא יאכל עד שישכב, ולא יפתחו לו מארבע כוסות של יין, אחד חי ואחד מזוג, אחד חדש ואחד ישן, רבי יהודה אומר: צריך שיהיה בו טעם ומראה יין.

ב. מזגו לו כוס ראשון, בית שמאי אומרים: מברך על היום ואחר כך יברך על היין, מפני שהיום גורם ליין שיבוא, וכבר קדש היום ועדין היין לא בא. ובית הלל אומרים: מברך על היין ואחר כך מברך על היום, מפני שהיין גורם לקדוש היום שתאמר:

ד. המפריש פסחו ואבד, והפריש אחר תחתיו, ולא הספיק להקריבו עד שנמצא הראשון, והרי הן שניהן עומדין - יביא איזה מהן שירצה, כדברי חכמים. רבי יוסי אומר: מצוה להביא מן הראשון, ואם היה השני מן המבחר - יביאנו, והשני ירעה עד שישתאב וימכר, ויביא בדמיו שלמים לששה עשר. המפריש מעות לפסחו ואבדו והפריש מעות תחתיהן, ולא הספיק לקח בהן פסח עד שנמצאו מעות הראשונים - יביא מאלו ומאלו פסח, ויקריב, והשאר - יביא בה שלמים לששה עשר. המפריש מעות לפסחו, ואבד, והפריש פסח תחתיהן, ולא הספיק לקח עד שנמצאו מעות הראשונים, המעות - יביא בהן פסח ויקריב, והפסח ירעה עד שישתאב וימכר, ויביא בדמיו שלמים לששה עשר. המפריש פסחו ואבד, והפריש מעות תחתיו, ולא הספיק לקח בהן פסח עד שנמצא פסח - פסח יקרב, והמעות - יביא בהם שלמים לששה עשר:

ה. המפריש פסחו ואבד, והפריש אחר תחתיו ולא הקריבו, ואחר כך נמצא הראשון, הוא עצמו יקרב שלמים לששה עשר: המפריש מעות לפסחו ואבד, והפריש מעות אחרות תחתיהן, ולקח בהן פסח אחר והקריבו, ואחר כך נמצאו מעות הראשונות - יביא בהן שלמים לששה עשר:

ו. הפסח שנמצא בשלושה עשר - ירעה עד שישתאב. בארבעה עשר - יקרב שלמים. רבי אלעזר אומר: קדם חצות - ירעה עד שישתאב וימכר ויביא בדמיו שלמים. לאחר חצות - הוא עצמו יקרב שלמים. הפסח שלא קרב בראשון - יקרב בשני. לא קרב בשני - יקרב בשני, לא קרבו בשני - יקרב בשלישי. חגיגה שלא קרבה בראשון - תקרב בשני. לא קרבה בשני - תקרב בשלישי:

ז. המפריש מעות לפסחו ומת, אם היה בנו ממנה - יביאם אחריו לשם פסח. ואם לא - יביאם שלמים לששה עשר. המפריש את

דָּבָר אַחֵר: בְּרַכַּת הַיַּיִן תְּדִירָה, בְּרַכַּת הַיּוֹם
אֵינָהּ תְּדִירָה, וְהַלְכָה כְּבֵית הַלֵּל.

ג. מִצְוָה עַל הָאָדָם לְשַׂמַּח אֶת בְּנָיו וּבְנֵי בֵיתוֹ
בְּרִגְלָא, שְׁנֵאמַר: "וְשִׂמְחַתָּ בְּחֻגְךָ" אֵתָּה וּבְנֶךָ
וּבִתְךָ וְגו'.² בְּמָה מְשַׂמְחִין? בַּיַּיִן! כְּדַכְתִּיב
(תְּהִלִּים קד, טו): "וַיַּיִן יִשְׂמַח לִבְבִּי אֲנוּשׁ"
וְגו'. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אֲנָשִׁים בְּרָאוּי לָהֶם,
וְנָשִׁים וְקִטְנִים בְּרָאוּי לָהֶם.

ד. הַשְּׂמֵשׁ מְטַבֵּיל בְּנֵי מַעִים וְנוֹתֵן לְפָנָיו
הַאֲוֵרְחִין, וְאָף עַל פִּי שְׂאִין רְאִיָּה לְדָבָר – זִכְרֵ
לְדָבָר, שְׁנֵאמַר (יִרְמְיָה ד, ג): "נִירוּ לְכֶם נִיר
וְאֵל תִּזְרְעוּ אֶל קוֹצִים"; הַמְקַרָּא אֶת הַהֵלֶל –
הֵם הוֹלְכִין אֲצִלוּ וְקוֹרְאִין, וְהוּא אֵין הוֹלֵךְ
אֲצִלָּם. הַמְקַרָּא אֶת בְּנָיו וּבְנוֹתָיו קִטְנִים –
צְרִיף לְהִיּוֹת עוֹנָה עִמָּהֶן בְּמָקוֹם שְׁעוֹנִים.
בְּאֵיזָה מָקוֹם הוּא עוֹנָה? הַגֵּיעַ לְ'בְרוּךְ הַבָּא'
וְעוֹנָה עִמָּהֶן 'בְּשֵׁם ה'', הַגֵּיעַ לְ'בְּרַכְנוּכֶם'
וְעוֹנָה עִמָּהֶן מִ'בֵּית ה''.

ה. בְּנֵי הָעִיר שְׂאִין לָהֶם מִי שִׂיקְרָא אֶת הַהֵלֶל
– הוֹלְכִין לְבֵית הַפְּנִסָּת וְקוֹרְאִין פֶּרֶק רֵאשׁוֹן,
וּבְאִין, וְאוֹכְלִין וְשׁוֹתִין, וְחוֹזְרִין, וְגוֹמְרִין
אֶת כָּלוּ. וְאִם אֵי אֶפְשֵׁר לָהֶם כֵּן – גּוֹמְרִין אֶת
כָּל הַהֵלֶל. אֵין פּוֹחֲתִין מִמֶּנּוּ וְאֵין מוֹסִיפִין
עָלָיו. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן פְּרֻטָּא מוֹסִיף בֵּה
דְּבָרִים. רַבִּי הֵיָה כּוֹפֵל בֵּה דְּבָרִים.

ו. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: חוֹטְפִין מִצְּוָה
לְתִינוּקוֹת בְּשִׁבִיל שְׁלָא יִישְׁנוּ. רַבִּי יְהוּדָה
אוֹמֵר מִשְׁמוֹ: אֶפְלוּ לֹא אֶכֶל אֶלָּא פְּרַפְרַת
אַחַת, אֶפְלוּ לֹא טַבַּל אֶלָּא חֲזֵרַת אַחַת –
חוֹטְפִין מִצְּוָה לְתִינוּקוֹת בְּשִׁבִיל שְׁלָא יִישְׁנוּ.
עַד הֵיכֵן הוּא אוֹמֵר? בֵּית שְׂמַאי אוֹמְרִים:
עַד "אִם הִבְנִים שְׂמַחָה". בֵּית הַלֵּל אוֹמְרִים:
עַד "חֲלָמִישׁ לְמַעֲיָנוּ מִים". וְחוֹתֵם בְּגֵאֲלָה.
אָמְרוּ בֵּית שְׂמַאי לְבֵית הַלֵּל: הֲלֹא כְּבוֹר יִצְאוּ
שְׂיֻזְכִּירוּ יִצְיֵאת מִצְרִים? אָמְרוּ לָהֶם בֵּית
הַלֵּל: אֶפְלוּ הוּא מִמֵּתִין עַד קְרִית הַגִּבֹּר – הָרִי

אֵלוּ לֹא יִצְאוּ עַד שֵׁשׁ שְׁעוֹת בַּיּוֹם, הַיָּאֵךְ
אוֹמֵר אֶת הַגְּאוּלָּה, וְעַדִּין לֹא נִגְאָלוּ?

ז. הִבְיָאוּ לְפָנָיו מִצְוָה וְחֲזֵרַת וְחֲרַסְתָּ, אָף עַל
פִּי שְׂאִין חֲרַסְתָּ מִצְוָה. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן רַבִּי
צְדוֹק אוֹמֵר: מִצְוָה. בְּמַקְדָּשׁ מְבִיאִין לְפָנָיו
גּוֹפּוּ שֵׁל פֶּסַח. אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן רַבִּי
צְדוֹק: הֵיךְ אוֹמְרִים תִּגְרִי חֲרַף שְׂבִירוּשְׁלַיִם –
'בּוֹאוּ וְטִלוּ לְכֶם תְּבַלִּין לְמִצְוָה'.

ח. אֵין מְפַטְרִין אַחֵר הַפֶּסַח אֶפְיָקוּמָן, כְּגוֹן
אֲגוּזִים תְּמָרִים קָלִיּוֹת וְאֲגוּזִים. חֵיב אָדָם
לְסַפֵּר בִּיצֵיאת מִצְרַיִם כָּל הַלַּיְלָה, אֶפְלוּ בֵּינוּ
לְבֵין בְּנוֹ, אֶפְלוּ בֵּינוּ לְבֵין עֲצָמוֹ, אֶפְלוּ בֵּינוּ
לְבֵין תַּלְמִידוֹ. מַעֲשֵׂה בְּרַבֵּן גְּמִלְיָאֵל וְזַקְנִים,
שְׁהִיּוּ מְסַבִּין בְּבֵית בֵּיתוֹס בֶּן זוּנִין בְּלוֹד,
וְהִיּוּ מְסַפְרִין בִּיצֵיאת מִצְרַיִם כָּל הַלַּיְלָה עַד
קְרוֹת הַגִּבֹּר. כִּיּוֹן שְׁעָלָה עֲמוּד הַשְּׁחַר,
הַגְּבִיּוּהוּ מִלְּפָנֵיהֶם, וְנוֹעְדוּ וְהִלְכוּ לְהֵן לְבֵית
הַמְדַרְשׁ. אֵיזוֹ הִיא בְּרַכַּת הַפֶּסַח? "בְּרוּךְ
אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְאָכּוֹל אֶת
הַפֶּסַח", אֵיזוֹ בְּרַכַּת הַזִּבְחָה? "בְּרוּךְ אֲשֶׁר
קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְאָכּוֹל אֶת הַזִּבְחָה".

מִסְכַּת שְׁקָלִים פֶּרֶק רֵאשׁוֹן

א. בְּחַמְשָׁה עָשָׂר בּוֹ, שְׁלוּחֵי בֵּית דִּין יוֹצְאִין
וּמְתַקְּנִין אֶת הַדְּרָכִים וְאֶת הַרְחוּבוֹת,
שְׁנַתְקַלְקְלוּ בִּימוֹת הַגִּשְׁמִים,³ כְּדִי שְׁיִהּוּ
מְתַקְּנִין לְעוֹלֵי רְגְלִים אֵלוּ. בְּחַמְשָׁה עָשָׂר בּוֹ,
שְׁלוּחֵי בֵּית דִּין יוֹצְאִין וְחוֹפְרִין בּוֹרוֹת,
שִׁיחִין וּמַעְרֹת, וּמְתַקְּנִין אֶת הַמְקַנְאוֹת, וְאֵת
אֲמַת הַמַּיִם. כָּל מְקוּהָ שֵׁישׁ בּוֹ אַרְבַּעִים סָאָה
– כֶּשֶׁר לְהַקּוֹת עָלָיו, וְשְׂאִין בּוֹ אַרְבַּעִים סָאָה
– מִמְּשִׁיכִין לוֹ אֶת אֲמַת הַמַּיִם וּמְשַׁלְּמִין בּוֹ
אַרְבַּעִים סָאָה, כְּדִי שְׁיִהּוּ כֶּשֶׁר לְהַקּוֹת
עָלָיו. בְּחַמְשָׁה עָשָׂר בּוֹ, שְׁלוּחֵי בֵּית דִּין
יוֹצְאִין וּמְפַקְרִין אֶת הַכְּלָאִים, שְׁהַפְקַר בֵּית
דִּין הַפְקַר, וּפְטוּר מִן הַמַּעֲשְׂרוֹת. מְצָא
כְּלָאִים בְּכֶרֶם – מִתֵּר מְשׁוּם גְּזֵל וּפְטוּר מִן

³ פְּרוּשׁ: לְמוֹעֵד סְמוּךְ לְעוֹלֵי רְגְלִים.

² בְּהִנְהוּת הַגִּבֹּר "אֵיתָּא: אֵתָּה וְאִשְׁתְּךָ. וּבְכַפְנִים

ה. כמה הוא קולבון? מעה כסף, אחד מעשרים וארבעה כסף לסלע; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: חצי מעה של ארבעה אסרות. קולבנות הללו, מה היו עושים להם? נופלים לשקלים; דברי רבי מאיר. רבי אלעזר אומר: לנדבה. רבי שמעון שזורי אומר: רקועי זהב צפוי לבית קדש הקדשים. בן עזאי אומר: השלחנין באין ונוטלין אותן בשכרן.

ו. המפריש שקלו ואבד, והפריש אחר תחתיו, ולא הספיק להקריבו עד שנמצא הראשון, והרי שניהן עומדין, זה וזה שקלים. הראשון יפול לחדתין והשני יפול לעתיקין. המפריש שקלו והוציאו - הרי זה מעל. המוציא שקלו של חברו - הרי זה מעל. לקח בו קני זבין, קני זבות יולדות, המביא את חטאתו אשמו מן ההקדש, השוקל שקלי זוזין מן ההקדש - כיון שלקח מעל; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: לא מעל עד שיזרקו הדמים.

ז. אין מביאין מנחות ונסכים ומנחות תודה, ולחמה של תודה מן הטבל, ומן התרומה ומן המעשר ראשון שלא נטלה תרומתו, וממעשר שני והקדש שלא נפדו, מן המדמע, מן החדש, ומפירות שביעית. ואם הביא - הרי אלו פסולין, ואין צריך לומר מן הערלה וכלאי הכרם.

ח. מותר לזין מותר שמן לשמן, מותר מלח למלח, מותר עצים לעצים, מותר לבונה ללבונה, מותר בזיכין לבזיכין, מותר גזירין לגזירין, מותר מצורעין למצורעין, אם אמר: 'לגזיר זה'; 'למצרע זה' - מותרו נדבה. מותר עניים לעניים, מותר שבוין לשבוין. אם אמר: 'לעני זה'; 'לשבוני זה' - מותרו שלו. מותר מתים למתים, מותר המת - לזירשיו. רבי נתן אומר: מותר המת יהא מנח עד שיבא אליהו. רבי נתן אומר: מותר המת - בונין לו נפש על גבי קברו. או יזלח לו זלח לפני מטתו, אין פודין כסות בכסות, ואין פודין שבונין בשבונין, ואין ממחין ביד הפורסין על כך.

המעשרות. בשדה - אסור משום גזל וחייב במעשרות. בחמשה עשר בו, שלוחי בית דין יוצאים ומצינין את מקום הטמאה, כדי שלא יהו הרבים נתקלין בו. אין מצינין, לא את הסלע, ולא את הגריד, אלא על אבן קבועה. אין מצינין את הציזין במקום הטמאה אלא במקום טהרה סמוך לטמאה. והמאהיל עליו - טמא. מצא אבן אחת מצינת, אף על פי שאין מקימין כן, המאהיל עליה - טהור. מצא שתים, המאהיל ביניהן - טמא, על גביהן - טהור. אין מצינין, לא על כזית מן המת ולא על עצם כשעורה - שאין מטמאין באהל. אין מצינין אלא על השדרה ועל הגלגלת - שטמאין באהל.

ב. משישבו במקדש, התחילו למשכן, ממשכנים ישראל על שקליהן, כדי שיהו קרבנות צבור קרבין מהן. משל לאחד שעלתה לו מכה ברגלו, והיה הרופא כופתו ומחתך בבשרו בשביל לרפאותו, כך אמר המקום: 'משכנו את ישראל על שקליהן, כדי שיהו קרבנות הצבור קרבין מהן, מפני שקרבנות צבור מרצין ומכפרין בין ישראל לאביהן שבשמים. וכן מצינו בתרומת שקלים ששקלו בני ישראל במדבר, שנאמר (שמות ל, טז): "ולקחת את כסף הכפרים מאת בני ישראל" וגו'.

ג. לוקחין מן הנכרים קרבנות צבור בכסף, ומקבלין מהם עולות ושלמים, עופות ומנחות, עצים ולבונה ומלח; דברי רבי יוסי הגלילי. אמר לו רבי עקיבא: אפלו אתה יושב ודורש כל היום - אין מקבלין מהן אלא עולות ושלמים בלבד. אין מקבלין מהן נדבה להקדש בדק הבית, ואם הקדישו - הקדשו הקדש.

ד. אפוטרופסין ששקלו על ידי יתומין - הרי אלו חייבין בקולבון. השוקל שקל חזב בקולבון; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: השוקל שקל פטור מן הקולבון. השוקל שני דינרין - חזב בקולבון. הנוטל סלע ונוטל שקל חזב שני קולבונות; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: קולבון אחד.

תּוֹסֶפֶתָא

הַשְּׁלֵם

מִסְכַּת שְׁקָלִים פָּרָק שְׁנַי

א. איזוהו פֶּרֶס הַפֶּסַח? פֶּרֶס הַעֲצָרָת, פֶּרֶס הַחֵג. רַבִּי יוֹסִי בַר רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אֵין פְּחוֹת מִחֻמְשָׁה עֶשְׂרֵי יוֹם קֹדֶם לְרַגֵּל.

ב. לָמָּה כּוֹתְבִין עַל הַקְּפוֹת אֶלֶף, בֵּית, גִּימַל? מִפְּנֵי שְׂמֵחַת־לֵיִן וּמוֹצִיאִין מִן הָרֵאשׁוֹנָה. שְׁלֵמָה רֵאשׁוֹנָה - מוֹצִיאִין מִן הַשְּׁנִיָּה. שְׁלֵמָה שְׁנִיָּה - מוֹצִיאִין מִן הַשְּׁלִישִׁית. שְׁלֵמוֹ שְׁלִשְׁתָּן - הֵגִיעַ זְמַן תְּרוּמָה לְתוֹרֵם - תּוֹרְמִין מִן הַחֲדָשָׁה, וְאִם לֹא - תּוֹרְמִין מִן הַיְשָׁנָה.

ג. הַנֶּכֶס לְתוֹרֵם אֶת הַלְּשָׁכָה, הֵיוּ מִפְּשָׁפְשִׁין בּוֹ בְּכַנְיָסָה וּבִכְזִיאָה, וּמְדַבְּרִין עִמּוֹ מִשְׁעָה שְׂנוֹכְס, וְעַד שְׁעָה שְׂנִיעָא, לְקַיֵּם מַה שְּׁנֵאֵמַר (בְּמִדְבָּר לִב, כֹּב): "וַהֲיִיתֶם נְקִיִּים מֵה' וּמִיִּשְׂרָאֵל". וְאוֹמֵר (יְהוֹשֻׁעַ כֹּב, כֹּב): "אֱלֹהִים ה' הוּא יָדַע וְיִשְׂרָאֵל הוּא יָדַע", וְאוֹמֵר (דְּבָרִים ו, יח): "וְעִשִׂיתָ הַיֵּשֶׁר וְהַטּוֹב בְּעֵינֵי ה'". "הַטּוֹב" - בְּעֵינֵי הַשָּׁמַיִם, "וְהַיֵּשֶׁר" - בְּעֵינֵי הָאָדָם. דְּבָרֵי רַבִּי עֲקִיבָה. רַבִּי יִשְׁמַעֵאל אוֹמֵר: אִף הַיֵּשֶׁר בְּעֵינֵי הַשָּׁמַיִם וְהַטּוֹב בְּעֵינֵי הָאָדָם. וְאוֹמֵר (מִשְׁלֵי ג, ד): "וּמִצָּא חֵן וְשָׂכַל טוֹב בְּעֵינֵי אֱלֹהִים וְאָדָם", הַכְרִיעוּ חֻכְמִים לְקַיֵּם דְּבָרֵי רַבִּי יִשְׁמַעֵאל, שְּׁנֵאֵמַר (דְּבָרִים יב, כה): "כִּי תַעֲשֶׂה הַיֵּשֶׁר בְּעֵינֵי ה', וְאֵין כָּאֵן טוֹב. וְאוֹמֵר (יְהוֹשֻׁעַ כֹּב): "אֵל אֱלֹהִים ה' אֵל אֱלֹהִים ה' הוּא יָדַע וְיִשְׂרָאֵל הוּא יָדַע".

ד. תּוֹרֵם אֶת הָרֵאשׁוֹנָה, וְאָמַר: 'הָרִי זֶה מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל עַל כָּל יִשְׂרָאֵל, וְחִפְּהָ בְּקִטְבְּלֵיאוֹת מִפְּנֵי שְׂאֲנָשֵׁי סוֹרְיָא בְּאֵין וְשׁוֹקְלִין עֲלֶיהָ. תּוֹרֵם אֶת הַשְּׁנִיָּה, וְאָמַר: 'הָרִי זֶה מִעֲמּוֹן וּמִמוֹאֵב וּמִכְרִכִּין הַסְּמוּכִין לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל עַל כָּל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְחִפְּהָ בְּקִטְבְּלֵיאוֹת, מִפְּנֵי שְׂאֲנָשֵׁי בְּבָל בְּאֵין וְשׁוֹקְלִין עֲלֶיהָ. תּוֹרֵם אֶת הַשְּׁלִישִׁית, וְאָמַר: 'הָרִי זֶה מִבְּבֶל וּמִמְדֵי וּמִדִּיּוֹת הַרְחוֹקוֹת מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל עַל כָּל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְלֹא הָיָה מִחֻפְּהָ, זֶה הָיְתָה עֲשִׂיָּהּ מִכְּלָם, שֶׁהָיוּ בָּהּ אִיסְטָרוֹאוֹת שֶׁל זֶהָב וְדִירָאוֹנוֹת שֶׁל זֶהָב, שְׂמָנוּ קִטְבְּלֵיאוֹת וּנְתַעֲרְבוּ הַשִּׁירִים, וְלֹא הָיְתָה מְעֻרְבוּ בְּשֵׁל

אֶשְׁתָּקֵד, שְׂמָא יִצְטָרְכוּ לְתוֹרֵם, וְנִמְצָאוּ תּוֹרְמִין מִן הַיְשָׁנָה.

ה. תּוֹרְמִין עַל הַמִּשְׁכּוֹן, וְעַל הַגְּבוּי, וְעַל הַעֲתִיד לְגְבוּת; דְּבָרֵי רַבִּי מְאִיר. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: תּוֹרְמִין עַל הַמִּשְׁכּוֹן וְעַל הַגְּבוּי, אֲבָל לֹא עַל הַעֲתִיד לְגְבוּת. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: לֹא הָיוּ אוֹמְרִין אֶלָּא בְּאַחַרְוֹנָה, שְׂמָא יִצְטָרְף אֶחָד מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וְנִמְצָא שׁוֹקֵל עִם כָּבֵל וּמוֹעֲלִין בָּהֶם כָּל שְׁנַתָּן. עֲבָרָה שְׁנַתָּן - אֵין מוֹעֲלִין בָּהֶן, אֵלּוּ וְאֵלּוּ נוֹפְלִים לְלִשְׁכַּת בְּדָק הַבַּיִת.

ו. הַנְּשִׁים הָיוּ אוֹרְגוֹת בְּפִרְכַּת. בֵּית גְּרָמוֹ הָיוּ עוֹשִׂין מַעֲשֵׂה לַחֵם הַפְּנִים. בֵּית אֲבִטְיָסִס הָיוּ עוֹשִׂין מַעֲשֵׂה הַקְּטָרֶת, נוֹטְלִין שְׂכָרָן מִתְּרוּמַת הַלְּשָׁכָה.

ז. הַסִּירוֹת וְהַיַּעֲיִם וְהַמְזֻמְרוֹת וְהַמְזוֹקָרוֹת, וְכֻלָּם שֶׁהַכְּהֵנִים נֹאוֹתִין בָּהֶן - בְּאֵין מִתְּרוּמַת הַלְּשָׁכָה. מִזְבַּח הַזֹּהֵב, וְכֻלֵּי שֶׁרֶת, בְּגָדֵי כְהֵנִים, וּבְגָדֵי כֹהֵן גְּדוֹל, וְעֵץ אֲזוֹב, וְאֲזוֹב, וְשֵׁנֵי תוֹלַעַת - בְּאֵין מִתְּרוּמַת הַלְּשָׁכָה. כֶּכֶשׁ פָּרָה, אֲבָא שְׂאוֹל אוֹמֵר: כְּהֵנִים גְּדוֹלִים עוֹשִׂין אוֹתוֹ מִשְׁל עֲצָמָן, בְּנֵאוֹ הָרֵאשׁוֹן וְלֹא שִׁמֵּשׁ עֲלָיו וְמַת, אִף עַל פִּי שְׁלֹא שִׁמֵּשׁ עֲלָיו - אֵין חֲבֵרוֹ מִשִּׁמֵּשׁ עֲלָיו, אֶלָּא סוֹתְרוֹ וּבּוֹנָה אַחַר תַּחֲתִיו, וְיִוְתַר מִשִּׁשִּׁים כְּפֹרוֹת שֶׁל זֶהָב יוֹצְאִים עֲלָיו. פֶּר הַבָּא עַל כָּל הַמִּצְוֹת וְשִׁעֲרֵי עֲבוּדַת כּוֹכְבִים, בַּתְּחִלָּה הָיוּ מְגַבִּין לָהֶם; דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: מִתְּרוּמַת הַלְּשָׁכָה הָיוּ קָרְבִין.

ח. כָּל קָרְבָנוֹת צְבוּר הַקָּרְבִין בְּאֶחָד בְּנִיטָן, בָּא תְּדַשׁ בְּזַמְנוֹ - קָרְבִין מִן הַחֲדָשׁ, וְאִם לֹא - קָרְבִין מִן הַיֵּשֶׁן. נִתְּנָדְבוּ מִעֲצָמָן - כְּשֶׁרִין, וּבִלְבַד שִׁימְסָרוּם לְצְבוּר. הַפְּרִיטִים שֶׁהוֹתִירוּ מֵעוֹת לְעֵינִים - לֹא יִקְחוּ בָּהֶן פְּרוֹת לְמַחְצִית שְׂכָר, מִפְּנֵי הַפֶּסֶד עֲנִיִּים. אֲבָל לִקְחִין בָּהֶן מִשְׁעַר הַזּוֹל לְשַׁעַר הַיָּקָר, אֵיזָה הוּא קִיץ הַמִּזְבֵּחַ? שְׁלוֹקְחִין אֶת הָעוֹלוֹת וּמְקִיצִין בָּהֶן הַמִּזְבֵּחַ.

לָהֶם: תָּנוּ לִי מִן הַמִּטְבֵּעַ הַיּוֹצֵא בְּמִדְיַנְתִּי - אֵין שׁוֹמְעִין לוֹ, אֲלֹא הוֹלֵךְ אֲצֵל גִּזְבֹּר, וְגִזְבֹּר קוֹדֵחַ וְנוֹתֵן לוֹ מִן הַמִּטְבֵּעַ הַעוֹלָה בְּיָדוֹ לְפִי חֲשׁוֹבוֹן. רָצָה, מַעֲמִידוֹ אֲצֵל שְׁלַחְנִי, וְשְׁלַחְנִי נוֹטֵץ מִמֶּנּוּ, וְנוֹתֵן לוֹ מִן מִטְבֵּעַ הַיּוֹצֵא בְּמִדְיַנְתּוֹ, לְפִי חֲשׁוֹבוֹן כָּל הַמִּטְבְּעוֹת הַיּוֹצֵאִין בִּירוּשָׁלַיִם.

יד. אלו הן הממונין שהיו במקדש: יוחנן בן גודגדא על נעילת שערים, בן טוטפת על המפתחות, בן דופאי על הלולב, בן ארזא על הדוכן. בנימין על התנורים, שמואל על החביתין, וכן מקליט על המלח, בן פלח על העצים.

טו. שלשה גזברין מה הן עושין בהן? היו פודין את הערכין, ואת החרמים, ואת ההקדשות, ואת מעשר שני, וכל מלאכת הקדש, בהן היתה נעשית. שבעה אמרפלים מה הן עושין? שבעה מפתחות העזרה בידן, רצה אחד מהן לפתח - אינו יכול, עד שיכנסו כלן. נתכנסו כלן, אמרפלין פותחין וגזברין נכנסין ויוצאין, ולפי כבוד הנכנסין היו יוצאין. אמר רבי יהודה: למה נקרא שמו אמרפל? מפני שמר על הכל. היו כשרין בכהנים ובלוים ובישראליים, מי שיש לו בן ואח, בן קדם לאח, אח ובנו - אח קדם. כל הקדם בנחלה - קדם בשררה, ובלבד שינהג כמנהג אבותיו.

טז. ארבע חותמות היו במקדש, חוטא היה מביא לוגו עמו, חוטא דל כדברי בן עזאי היה מביא לוגו עמו. כשם שהיה לשכת חשאיין במקדש, כך היתה בכל עיר ועיר, מפני שעניים בני טובים מתפרנסין מתוכה בחשאי.

יז. שלש עשרה השתחוואות היו במקדש. רבי יהודה אומר: כנגד שער השתחוואה, כנגד פרצה שחיה, ושאר השתחוואות שבמקדש שעל גבי קרבן חובה, ועל גבי קרבן קבוע, כאן וכאן לא היתה שחיה, אלא כריעה ופשיטה בלבד.

ט. המקדיש נכסיו והיו בהן דברים ראויין לקרבנות צבור - מניחין לאומנין בשכרן; דברי רבי עקיבה. אמר לו בן עזאי: אינה היא המדה, הפועל שעשה מלאכה בהקדש, בין במנה בין במאמים - לא יאמר: 'תנו לי פרה זו במנה, וטלית זו בחמשים זוז, שאין הקדש מתחלל על המלאכה, אלא על המעות בלבד'. כיצד היו עושין? מפרישין מהן שכר האומנין, ומחללין אותן על מעות האומנין, ונותנין אותן לאומנין בשכרן, וחזירין ולוקחין אותן מתרומת הלשכה.

י. המקדיש נכסיו, והיה בהן בהמה ראויה לגבי מזבח, זכרים ונקבות. רבי אליעזר אומר: זכרים - ימכרו לצרכי צבור. זבחי עולות ונקבות - ימכרו לצרכי זבחי שלמים, ודמיהן יפלו עם שאר נכסים לבדק הבית. רבי יוסי אומר: זכרים עצמן יקרבנו עולות, ונקבות ימכרו לצרכי זבחי שלמים, ויביא בדמיהן עולות. רבי יוסי ורבי שמעון אומרים: דברי רבי יהושע הן הן דברי רבי אליעזר.

יא. אחד לשלשים יום משערין את הלשכה, כל מי שמכר להן יינות שמנים וסלתות, ואמר: תנו לי מעות מן המטבע היוצא במדינתי - אין שומעין לו, ואם נשפכו בעזרה - נשפכו לו, אם יש לו להביא מתוך ביתו - הרי זה מביא, שלא היו אלו אלא למי שאין לו.

יב. אחד לשלשים יום תורמין את הלשכה. כל מי שמכר יינות שמנים וסלתות, רצה לחזור בו בתוך שלשים - אין שומעין, אלא הולך אצל גזבר, וגזבר מעמידו אצל שלחני, רצה אומר לו: תן לי מיד בפחות מעכשו - אין בו משום רבית, ולא מפני שהוא קדש, אלא אף המוכר חפץ לחברו, על מנת לתן לו מכאן ועד כל שנים עשר חדש, רצה אומר לו: תן לי בפחות מעכשו - אין כאן משום רבית.

יג. אחת לשלשים יום פותחין את הלשכה, כל שמכר להם יינות שמנים וסלתות, אומר

ית. רבי אֶלְיָעֶזֶר אומר: אַרְוֹן גְּלָה לְבַבְלָה, שְׁנֵאמַר (מְלָכִים-ב כ, יז): "לֹא יוֹתֵר דְּבַר אָמַר ה'"; וְאִין 'דְּבַר' אֶלָּא דְּבָרוֹת שְׂבוּ. רַבִּי שְׁמַעוֹן אומר: הַרִי הוּא אומר (דְּבָרֵי הַיָּמִים-ב לו, י): "וְלִתְשׁוּבַת הַשָּׁנָה שְׁלַח הַמֶּלֶךְ נְבוּכַדְנֶצַּר וַיְבִיאֵהוּ בְּכֹלָה עִם כְּלֵי חַמְדַּת בַּיִת ה'"; אֲלוֹ הֵן כְּלֵי חַמְדַּת בַּיִת ה': זֶה אַרְוֹן. רַבִּי יְהוּדָה בֶּן לֵקִישׁ אומר: אַרְוֹן בְּמַקְוֵמוֹ נִגְנָז, שְׁנֵאמַר (מְלָכִים-א ח, ח): "וַיֵּאָרְכוּ הַבַּדִּים, וַיֵּרְאוּ רַאשֵׁי הַבַּדִּים מִן הַקֹּדֶשׁ עַל פְּנֵי הַדְּבִיר, וְלֹא יָרְאוּ הַחֹצְצָה, וַיְהִי שֵׁם עַד הַיּוֹם הַזֶּה".

בעזהש"ת

באקומט אויף די פאסט יעדע וואך בעז"ה
 בית נצחי, גליון היכל הקודש,
 עצתו אמונה, און קרית ברסלב בלעטל

\$3.96
א חודש
 (4 וואכן)

\$3.96
א חודש
 (4 וואכן)

\$11.96
א חודש
 (4 וואכן)

\$11.96
א חודש
 (4 וואכן)

718-387-2691 / 102 רופט 102

שיקט אן אימעיל צו subscribe@kerenhadfusa.org

בעזהש"ת

קרן הדפסה לאדענט איין איין צו ווערן א ברסלב פריים מעמבער!

אויפן פארלאנג פונעם ציבור אנשי שלומינו,
האט קרן הדפסה איינגעפדעמט א נייע פריים מעמבערשיפ פראגראם,
וואס וועט צושטעלן א געוואלד מיט נוצבארע בענעפיטן:

ועל כולם:

PRIME HOME DELIVERY SERVICE

פריים דעליווערי

סערוויס:

באקומט אלעס "צום טיר"
מיט פערזעליכע סערוויס
אויף א גאלדענעם טאץ -
דאס שנעלסטע וואס מעגליך.

עקסטערע באנוס:

אנלימיטעד 10% דיסקאונט אין ברסלב סענטער אנליין געשעפט

אריינגערעכענט הונדערטע
ספרים, קונטרס, אויף
אידיש, ענגליש און לשון
הקודש, סידיס צו הערן און
צו זען, און נאך אסאך.

צום ערשט:

באקומט "אלע" וועכענטליכע אידישע גליונות און קונטרסים פון היכל הקודש

אריינגערעכענט די וואס מען
אפערט נישט דערפאר קיין
סובסקריבשאנס, אזוי אויך די
וואס וועלן ארויסקומען
בעז"ה אין די צוקונפט.

די פרייז צו ווערן א פריים מעמבער איז \$24.99 א וואך

רופט שוין 718-387-2691 עקסטענשאן 3

בשורה טובה ומשמחת!

שוין יעצט
דא צו באקומען
אפגעשיקט יעדע וואך

צו אייער טיר

אויף די פאסט

די שטארק אויפגעכאפטע
וועכנטליכע קונטרסים

עצתו אמונה

הערליכע בריוו, שאלות

ותשובות אין אלע אקטועלע

נושאים אין טאג טעגליכן לעבן.

געשריבן דורכן ראש ישיבה
הרה"ג ר'

יואל רוטה

שליט"א

רופט אדער טעקסט

718•387•2691

קח
הכל
הקודש

אדער שיקט א אימעיל צו subscribe@kerenhadfusa.org

<p>5</p> <p>ראשון Sunday</p>	<p>כה</p> <p>28</p>	<p>6:28 _____ נץ החמה 9:40 _____ סו"ז קר"ש - גר"א 10:45 _____ סו"ז תפלה - גר"א 8:34 _____ צה"כ לשיטת ר"ת</p> <p>עלות השחר _____ 5:15 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:04 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:21 שקיעה _____ 7:21</p> <p>בבלי: ביצה ה • ירושלמי: נזיר יב • תוספא: פסחים ו נ"ך: עזרא ה-ו • רמב"ם: בכורים ח</p>
<p>6</p> <p>שני Monday</p> <p>Candle Lighting 7:01 הדלקת הנרות</p>	<p>כט</p> <p>29</p>	<p>Rosh Hashana Eve</p> <p>6:29 _____ נץ החמה 9:41 _____ סו"ז קר"ש - גר"א 10:45 _____ סו"ז תפלה - גר"א 8:32 _____ צה"כ לשיטת ר"ת</p> <p>עלות השחר _____ 5:16 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:05 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:21 שקיעה _____ 7:19</p> <p>בבלי: ביצה ו • ירושלמי: נזיר יג • תוספא: פסחים ז נ"ך: עזרא ח-ט • רמב"ם: בכורים ט</p>
<p>7</p> <p>שלישי Tuesday</p> <p>Candle Lighting 8:30 הדלקת הנרות</p>	<p>א</p> <p>1</p>	<p>1st Day Rosh Hashana</p> <p>6:30 _____ נץ החמה 9:41 _____ סו"ז קר"ש - גר"א 10:45 _____ סו"ז תפלה - גר"א 8:30 _____ צה"כ לשיטת ר"ת</p> <p>עלות השחר _____ 5:17 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:05 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:21 שקיעה _____ 7:17</p> <p>בבלי: ביצה ז • ירושלמי: נזיר יד • תוספא: פסחים ח נ"ך: עזרא ט-י • רמב"ם: בכורים י</p>
<p>8</p> <p>רביעי Wednesday</p> <p>Yom Tov Ends 8:29 זמן מוצאי"ט</p>	<p>ב</p> <p>2</p>	<p>2nd Day Rosh Hashana</p> <p>6:31 _____ נץ החמה 9:41 _____ סו"ז קר"ש - גר"א 10:45 _____ סו"ז תפלה - גר"א 8:29 _____ צה"כ לשיטת ר"ת</p> <p>עלות השחר _____ 5:18 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:05 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:21 שקיעה _____ 7:16</p> <p>בבלי: ביצה ח • ירושלמי: נזיר טו • תוספא: פסחים ט נ"ך: נחמיה א-ב • רמב"ם: בכורים יא</p>
<p>9</p> <p>חמישי Thursday</p>	<p>ג</p> <p>3</p>	<p>Fast of Gedalia</p> <p>6:32 _____ נץ החמה 9:41 _____ סו"ז קר"ש - גר"א 10:45 _____ סו"ז תפלה - גר"א 8:27 _____ צה"כ לשיטת ר"ת</p> <p>עלות השחר _____ 5:19 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:05 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:21 שקיעה _____ 7:14</p> <p>בבלי: ביצה ט • ירושלמי: נזיר טז • תוספא: פסחים י נ"ך: נחמיה ג-ד • רמב"ם: בכורים יב</p>
<p>10</p> <p>ששי Friday</p> <p>Candle Lighting 6:54 הדלקת הנרות</p>	<p>ד</p> <p>4</p>	<p>6:33 _____ נץ החמה 9:42 _____ סו"ז קר"ש - גר"א 10:45 _____ סו"ז תפלה - גר"א 8:25 _____ צה"כ לשיטת ר"ת</p> <p>עלות השחר _____ 5:20 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:06 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:21 שקיעה _____ 7:12</p> <p>בבלי: ביצה י • ירושלמי: נזיר יז • תוספא: שקלים א נ"ך: נחמיה ה-ו • רמב"ם: שמיטה ויובל א</p>
<p>11</p> <p>שב"ק Shabbos</p> <p>Shabbos Ends 8:24 זמן מוצאי"ש</p>	<p>ה</p> <p>5</p>	<p>Shabbos Shuvah</p> <p>6:34 _____ נץ החמה 9:42 _____ סו"ז קר"ש - גר"א 10:45 _____ סו"ז תפלה - גר"א 8:24 _____ צה"כ לשיטת ר"ת</p> <p>עלות השחר _____ 5:21 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:06 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:21 שקיעה _____ 7:11</p> <p>בבלי: ביצה יא • ירושלמי: נזיר יח • תוספא: שקלים ב נ"ך: נחמיה ז-ח • רמב"ם: שמיטה ויובל ב</p>

הַרְפֵּה שְׂמֵחַת יוֹם טוֹב, אִוֵּן דוּרְבָן לַיְיָ תְּפַלֵּן וְזֵי עִם דַּאֲרָף צוֹ זַיִן, אִיז מְעַן
זוֹכָה צוֹ גַּעבוּרִין אִינְגְלֵעֵךְ.

(ספר המדות אות כגנים חלק א / סימן י')